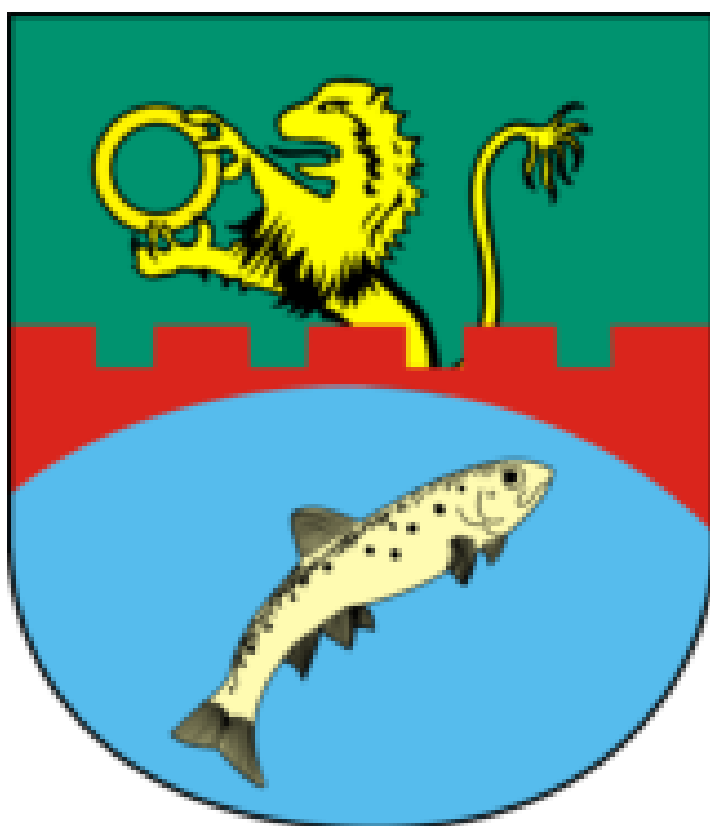

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SZCZUTOWO NA LATA 2026-2035

PROJEKT

Szczutowo, 2025 r.

SPIS TREŚCI

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli	2
Podstawowe informacje o opracowaniu.....	3
CZĘŚĆ ANALITYCZNA	4
1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Szczutowo	5
1.1 Sytuacja społeczna.....	5
1.2 Sytuacja gospodarcza	21
1.3 Sytuacja przestrzenna	27
1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa	38
1.5 Analiza potencjału jakości życia w gminie i wyniki badania ankietowego	49
1.6 Wnioski z diagnozy	61
2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej	64
2.1 Analiza SWOT /TOTS	64
2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy	67
CZĘŚĆ STRATEGICZNA	68
3 Wizja, misja i cele Strategii	69
3.1 Wizja i misja.....	69
3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań	73
3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym	76
3.4 Obszary Strategicznej Interwencji w województwie mazowieckim	89
3.5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	91
4 Założenia wdrożeniowe	103
4.1 Planowane przedsięwzięcia	103
4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania.....	105
4.3 System realizacji Strategii oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	105
Podsumowanie	109
Spis tabel, rysunków, wykresów i zdjęć	111

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli

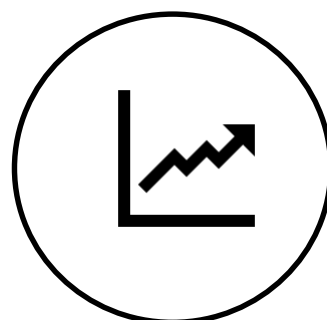
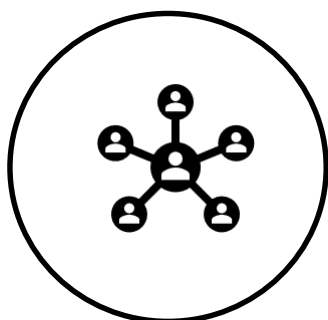
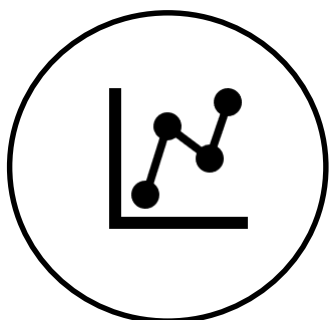
1.	Dz.U.	– Dziennik Ustaw
2.	EBI	– Europejski Bank Inwestycyjny
3.	EBOR	– Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
4.	EOG	– Europejski Obszar Gospodarczy
5.	e-PUAP	– Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej
6.	Gmina	– Gmina Szczutowo
7.	GPSZOK	– Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
8.	GPZ	– Główny Punkt Zasilający, stacja elektroenergetyczna zasilająca sieć SN
9.	JCWP	– Jednolita Część Wód Podziemnych
10.	JCWPD	– Jednolita Część Wód Powierzchniowych
11.	Mg	– megagram
12.	GOK	– Gminny Ośrodek Kultury w Szczutowie
13.	GOPS	– Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczutowie
14.	OSI	– Obszar Strategicznej Interwencji
15.	OSP	– Ochotnicza Straż Pożarna
16.	PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
17.	REGON	– Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
18.	S.A.	– spółka akcyjna
19.	SMS	– z ang. Short Message Service, krótka wiadomość tekstowa w cyfrowych sieciach telefonii
20.	SN	– linia elektroenergetyczna o średnim napięciu
21.	Sp. z o.o.	– spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
22.	SWOT/TOTS	– analiza SWOT, metoda porządkowania i weryfikowania informacji
23.	UE	– Unia Europejska
24.	zł	– złoty, podstawowa jednostka monetarna w Polsce

Podstawowe informacje o opracowaniu

Jedną z podstawowych metod zarządzania gminną jednostką samorządu terytorialnego jest planowanie strategiczne rozwoju gminy w dłuższym horyzoncie czasowym. Głównym narzędziem wykorzystywanym w planowaniu strategicznym jest natomiast dokument planistyczny w postaci strategii rozwoju gminy, która stanowi wyznacznik kierunków rozwoju gminy w przyjętej perspektywie czasowej. Horyzont czasowy przedmiotowej Strategii wyznaczono do 2035 r., wskazując tym samym na długofalowy charakter tego dokumentu pozwalający na osiągnięcie zakładanych celów oraz realizację wyznaczonych przedsięwzięć. Przyjęty okres obowiązywania nowego dokumentu strategicznego wynikał także w dużej mierze z uwarunkowań zewnętrznych wynikających z horyzontów czasowych stosowanych w planowaniu strategicznym w skali regionalnej, krajowej czy w skali całej UE. Strategia obejmuje wszystkie sfery działalności gminy i została podzielona na 4 obszary działania: sferę społeczną, sferę gospodarczą, sferę przestrzenną i sferę klimatyczno-środowiskową. W tym zakresie cele i przedsięwzięcia wyznaczone w ramach Strategii odnoszą się jednak nie tylko do zadań i obszarów działania gminy jako samorządu terytorialnego realizowanych przez władze gminy, ale mają swoje odniesienie także do sposobów i kierunków działania wszystkich innych instytucji/podmiotów działających na terenie gminy. Strategia Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2026-2035 to jeden z najważniejszych dokumentów, który jedynie określa wizję rozwoju gminy na najbliższe lata. Gmina Szczutowo będzie pełniła rolę instytucji wdrażającej w życie założenia Strategii oraz odpowiedzialnej za jej prawidłową realizację i osiągnięcie założonych celów Strategii. Metodologię opracowania Strategii oparto o powszechnie stosowane metody planowania strategicznego. W pracach nad Strategią kierowano się jednocześnie potrzebą zapewnienia jak najpełniejszego uspołecznionego charakteru Strategii i umożliwienia wpływu na jej kształt na każdym etapie jej przygotowywania i wdrażania społeczności lokalnej. W pracach nad Strategią uczestniczyli eksperci, radni, urzędnicy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy i mieszkańcy. W tym zakresie w trakcie opracowywania Strategii przeprowadzono konsultacje z mieszkańcami dotyczące najważniejszych potrzeb i kierunków rozwoju w gminie. W końcowym etapie Strategii opracowano system jej wdrażania, monitoringu oraz oceny stopnia realizacji jej założeń. Jak wynika z powyższego opisu przedmiotowa Strategia – co jest charakterystyczne dla tego typu dokumentów – ma charakter ogólny, wyznaczając kierunki rozwoju gminy na poziomie celów (strategicznym i operacyjnym) oraz typów przedsięwzięć zmierzających do realizacji tych celów. Nie określano natomiast zamkniętego katalogu konkretnych i szczegółowych projektów do realizacji, które zostaną określone w szczegółowych dokumentach planistycznych gminy. Opracowany w ten sposób dokument będzie stanowił swoistą mapę drogową wytyczającą priorytety rozwoju gminy w perspektywie do 2035 r. Jednocześnie Strategia ma charakter otwarty a metodologia jej wdrażania zakłada możliwość dokonywania zmian i aktualizacji jej zapisów w reakcji na zmieniające się uwarunkowania makroekonomiczne, wyniki okresowych analiz efektów realizacji Strategii czy inne czynniki mogące mieć wpływ na przyjęte założenia. Wszystkie zmiany w tym zakresie będą jednak odbywały się przy udziale i konsultacji ze społecznością lokalną zachowując uspołeczniony charakter tego dokumentu.

CZĘŚĆ ANALITYCZNA

1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Szczutowo

Poniżej przedstawiono podstawowe uregulowania funkcjonowania Gminy Szczutowo. Wójt jest organem wykonawczym. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania określone przepisami prawa. Do zadań Wójta należy w szczególności:

- opracowywanie strategii i programów rozwoju,
- gospodarowanie mieniem komunalnym,
- wykonywanie budżetu.

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym. Radni gminy wybierani są w głosowaniu powszechnym przez mieszkańców. Tworzą Radę Gminy. Ich obowiązkiem jest kierowanie się dobrem wspólnoty samorządowej, utrzymywanie stałej więzi z mieszkańcami oraz ich organizacjami, przyjmowanie zgłaszanych przez nich postulatów i przedstawianie ich organom gminy do rozpatrzenia. Radni mają obowiązek brać udział w pracach Rady Gminy i jej komisji oraz innych instytucji samorządowych, do których zostali wybrani lub desygnowani. Nadzór nad działalnością gminną (m.in. działalnością Rady Gminy) sprawuje Prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych – regionalna izba obrachunkowa (art. 86 ustawy o samorządzie gminnym).

Gmina wykonuje swoje zadania głównie przy pomocy Urzędu Gminy Szczutowo. Urząd Gminy wykonuje zadania mające na celu realizację spoczywających na gminie zadań własnych, zadań wykonywanych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej (zadań zleconych) oraz zadań publicznych powierzonych gminie w drodze zawartych porozumień.

Poniżej przedstawiono schemat organizacyjny Gminy Szczutowo

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Gminy Szczutowo

Źródło: opracowanie własne

1.1 Sytuacja społeczna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji społecznej gminy Szczutowo. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące demografii i rynku pracy. W dalszej części opisano infrastrukturę społeczną gminy w kontekście oświaty i wychowania, kultury i sportu, ochrony zdrowia, opieki społecznej oraz działalności organizacji pozarządowych. Opisano kwestię bezpieczeństwa publicznego, występujących problemów społecznych oraz cyfryzacji usług publicznych.

Demografia

Poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców gminy Szczutowo w latach 2019-2024.

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Szczutowo w latach 2019-2024.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców	4310	4066	4039	4021	3982	3938

Strategia Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2026-2035

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 liczba mieszkańców gminy Szczutowo zmniejszyła się z 4310 do 3938 osób, co oznacza spadek o 372 osoby, czyli o ok. 8,6%. Tendencja ma charakter stały – w każdym kolejnym roku obserwuje się niewielki, lecz systematyczny ubytek ludności.

Trend ten jest m.in. spowodowany migracjami, co potwierdzają dane dotyczące salda migracji w latach 2019-2024 w poniższej tabeli.

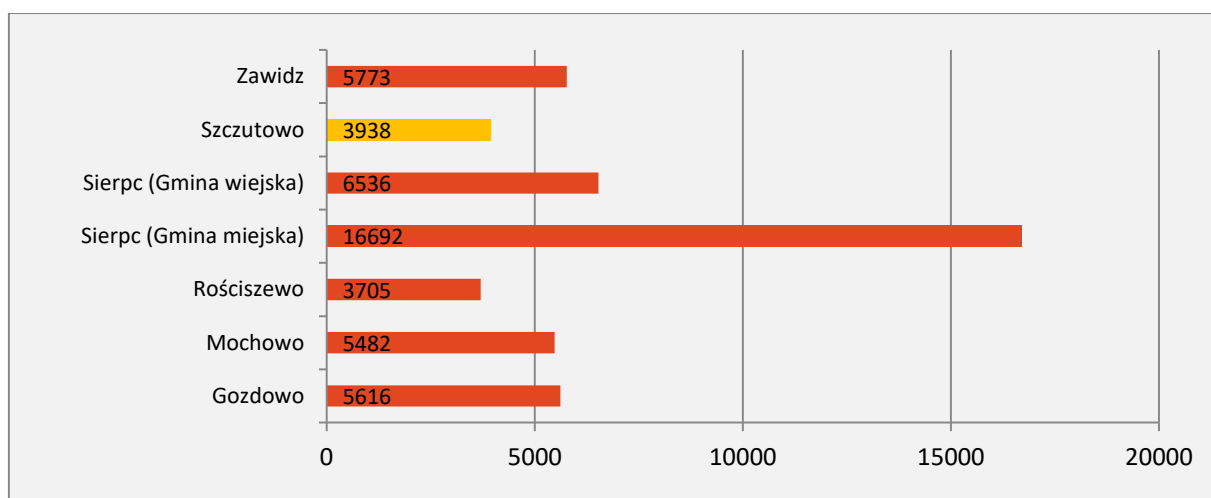
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Szczutowo w latach 2019-2024.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo migracji ogółem	-31	-11	-13	-21	-40	-21
Saldo migracji wewnętrznych	-33	-13	-13	-21	-41	-21
Saldo migracji zagranicznych	2	2	0	0	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Poniżej przedstawiono porównanie gminy Szczutowo z innymi gminami powiatu sierpeckiego.

Wykres 1 Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (stan na 2024 r.)

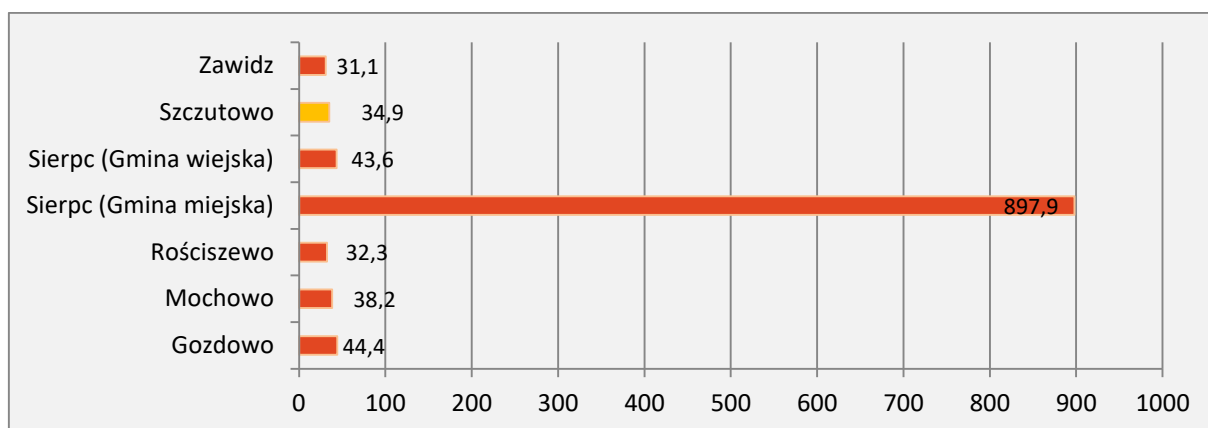

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku gmina Szczutowo, licząca 3938 mieszkańców, należała do najmniejszych gmin powiatu sierpeckiego – mniejszą liczbę ludności odnotowano jedynie w gminie Rościszewo (3705 osób). Największym ośrodkiem pozostaje miasto Sierpc (16 692 mieszkańców), którego populacja kilkakrotnie przewyższa liczebność gmin wiejskich.

Wykres 2 Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (stan na 2024 r.) (osoby na km²)

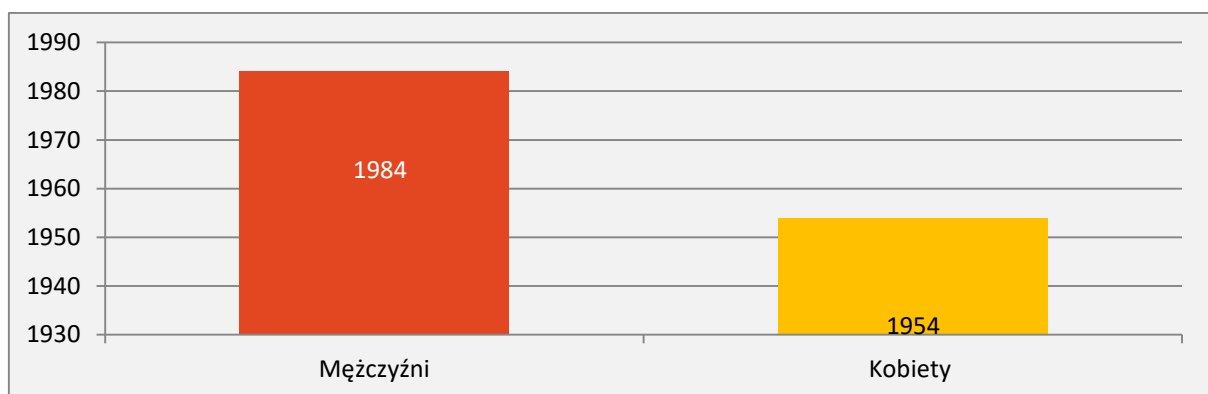
Strategia Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2026-2035

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku gęstość zaludnienia w gminie Szczutowo wyniosła 34,9 osoby na km², co plasuje ją wśród mniej zaludnionych gmin powiatu sierpeckiego. Największą koncentrację ludności odnotowano w mieście Sierpc (897,9 os./km²), natomiast wśród gmin wiejskich najwyższą gęstością charakteryzowało się Gozdowo (44,4 os./km²).

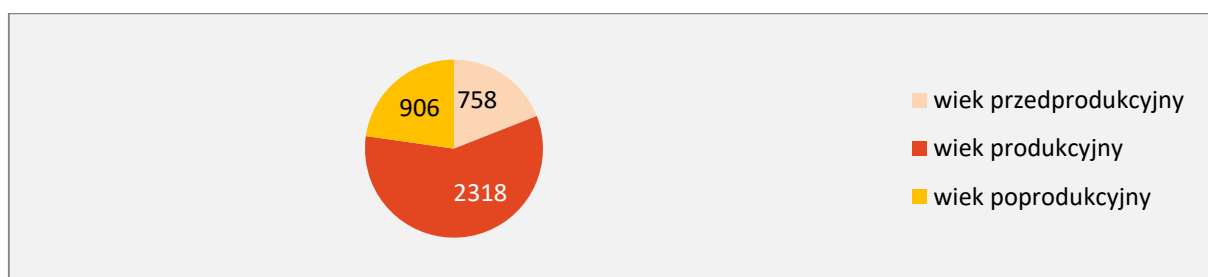
Wykres 3 Ludność gminy Szczutowo w podziale na płeć (stan na 2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku w gminie Szczutowo zamieszkiwało 1984 mężczyzn i 1954 kobiety, co oznacza niewielką przewagę liczebną mężczyzn (ok. 50,4% ogółu mieszkańców). Struktura płci pozostaje zatem zbliżona do równowagi demograficznej.

Wykres 4 Liczba mieszkańców gminy Szczutowo w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Struktura wieku mieszkańców gminy w ujęciu procentowym przedstawia się następująco:

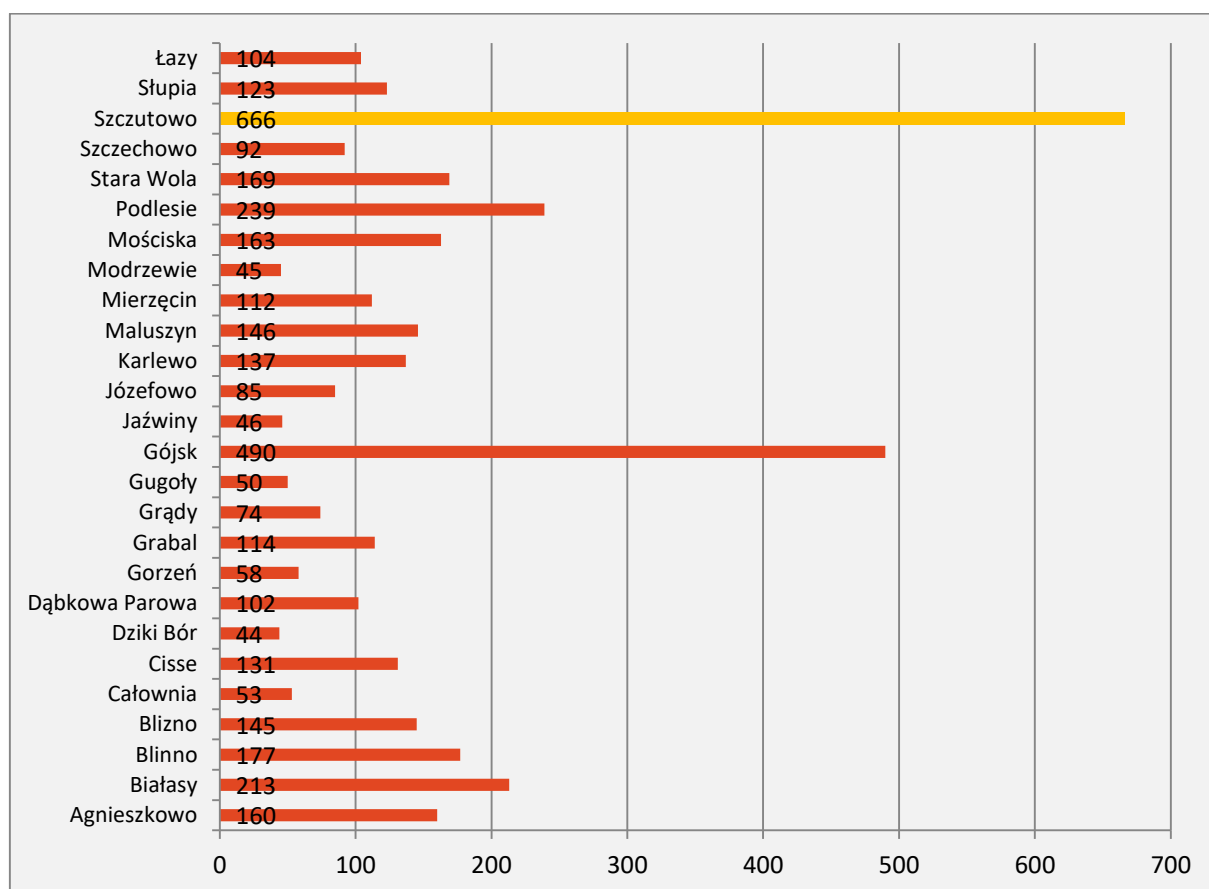
- wiek przedprodukcyjny: 19,04%,
- wiek produkcyjny: 58,21%,
- wiek poprodukcyjny: 22,75%.

Powyższa struktura wskazuje, że współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym (ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Szczutowo wynosi 39,09% (2024 r.; obliczenie na podstawie danych GUS o liczbie osób w grupach: przedprodukcyjnej 758, produkcyjnej 2318, poprodukcyjnej 906). Jest to wartość niższa niż dla Polski (41,00% w 2024 r.) oraz zbliżona do poziomu w województwie mazowieckim (ok. 37,55% w 2024 r.). Wskaźnik potwierdza postępujący proces starzenia się populacji, obserwowany również na poziomie kraju i regionu. Ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego (stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Szczutowo wynosi 71,79% (2024 r.; obliczenie jak wyżej), co jest wynikiem bardzo zbliżonym do Polski (ok. 72,00% w 2024 r.) i nieco wyższym niż w województwie mazowieckim (ok. 70,65% w 2024 r.).

Pod względem administracyjnym gmina Szczutowo składa się z 25 sołectw:

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący udział liczby mieszkańców poszczególnych jednostek osadniczych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Szczutowo.

Wykres 5 Liczba mieszkańców poszczególnych jednostek osadniczych gminy Szczutowo.

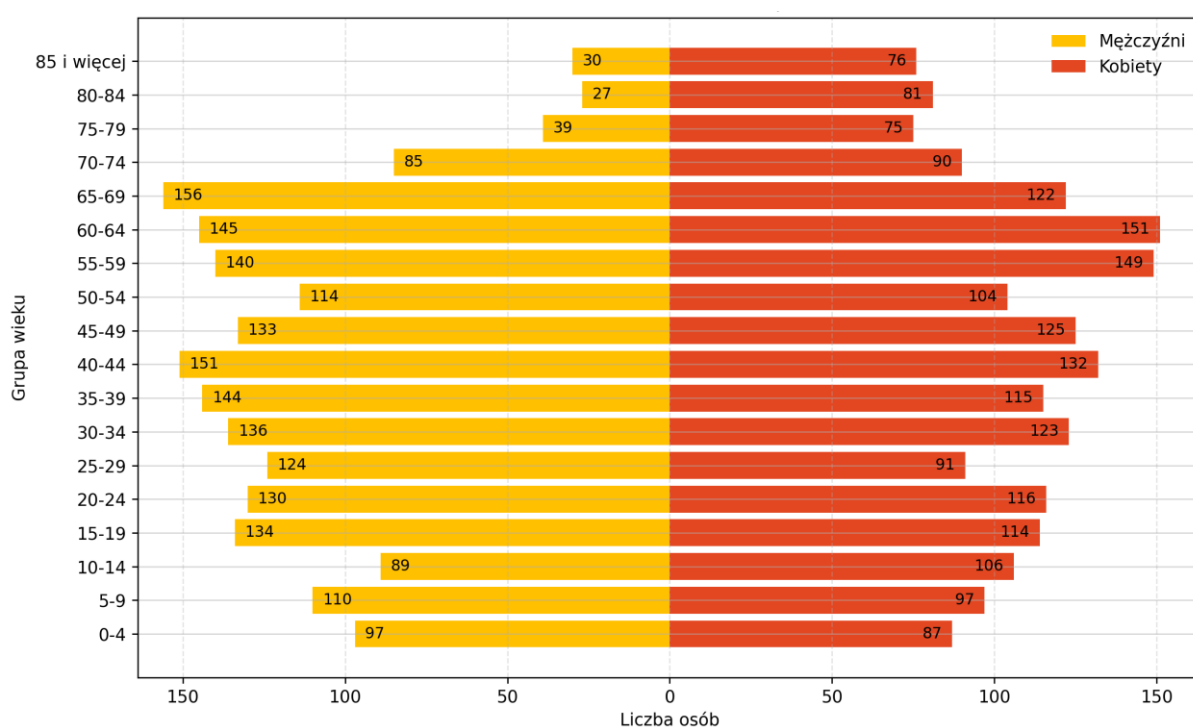
Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Szczutowo za 2024 rok

Ludność gminy jest silnie skoncentrowana w kilku największych wsiach. Największe miejscowości to Szczutowo (666) i Gójsk (490) – łącznie ok. 29% mieszkańców. Kolejne skupiska stanowią Podlesie (239)

i Biały (213). Mediana wielkości miejscowości wynosi 119 osób (średnio 151), 13 miejscowości ma 100–199 mieszkańców, a 9 poniżej 100 (najmniejsze: Dziki Bór 44, Modrzewie 45, Jaźwiny 46). Pierwsza piątka miejscowości skupia ok. 45% ludności, a pierwsza dziesiątka ok. 65%. Wniosek strategiczny: usługi publiczne i transport należy planować w układzie „węzły–dojazd”, z koncentracją funkcji w największych wsiach (zwłaszcza Szczutowo i Gójsk) oraz zapewnieniem regularnego dojazdu i dostępu do usług dla mniejszych, rozproszonych miejscowości.

Poniżej przedstawiono strukturę wiekową gminy Szczutowo w 2024 r. zaprezentowaną w formie piramidy wieku. Piramida wieku to stosowane w demografii graficzne przedstawienie struktury płci i wieku ludności danego obszaru, polegające na zestawieniu diagramów słupkowych utworzonych dla poszczególnych roczników lub pięcioletnich grup wiekowych dla każdej płci oddzielnie.

Wykres 6 Piramida wieku gminy Szczutowo (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

Piramida wieku gminy Szczutowo wskazuje na regresywny typ struktury demograficznej, charakteryzujący się niską liczbą urodzeń i systematycznym starzeniem się ludności. Przewaga kobiet nad mężczyznami uwidacznia się szczególnie od 55. roku życia, co odzwierciedla typowe zjawiska demograficzne – dłuższą średnią długość życia kobiet oraz rosnący udział osób starszych w populacji. Taka struktura oznacza wyzwania w zakresie polityki społecznej i zdrowotnej, konieczność dostosowania usług publicznych do potrzeb seniorów oraz ryzyko spadku potencjału demograficznego i gospodarczego gminy w perspektywie długoterminowej.

Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Szczutowo w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Urodzenia	36	36	51	34	39	31
Zgony	37	63	60	64	45	53

Przyrost naturalny	-1	-27	-9	-30	-6	-22
--------------------	----	-----	----	-----	----	-----

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 w gminie Szczutowo utrzymywał się ujemny przyrost naturalny, przy czym szczególnie niekorzystny okres przypadł na lata 2020–2022, gdy liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń o ok. 50–90%. Po krótkotrwałej poprawie w 2023 roku, w 2024 r. ponownie odnotowano spadek, co wskazuje na utrwalenie niekorzystnego trendu demograficznego. Dane wskazują na utrzymujący się regres demograficzny, wynikający z przewagi zgonów nad urodzeniami oraz braku trwałej poprawy w kolejnych latach. Taki trend sugeruje starzenie się populacji i stopniowe zmniejszanie potencjału ludnościowego gminy, co w dłuższej perspektywie może ograniczać jej rozwój społeczny i gospodarczy.

Podsumowując, gmina Szczutowo charakteryzuje się systematycznym spadkiem liczby ludności, wynikający z ujemnego przyrostu naturalnego i utrzymującego się odpływu migracyjnego. Starzenie się populacji oraz koncentracja mieszkańców w kilku największych wsiach wskazują na potrzebę dostosowania polityki społecznej, transportowej i przestrzennej do zmieniającej się struktury demograficznej. Trend ten ogranicza potencjał rozwojowy gminy i wymaga działań ukierunkowanych na zatrzymanie mieszkańców oraz wzmocnienie lokalnych ośrodków usługowych.

Oświata i wychowanie

Infrastruktura

Gmina jest organem prowadzącym dla 2 publicznych szkół podstawowych:

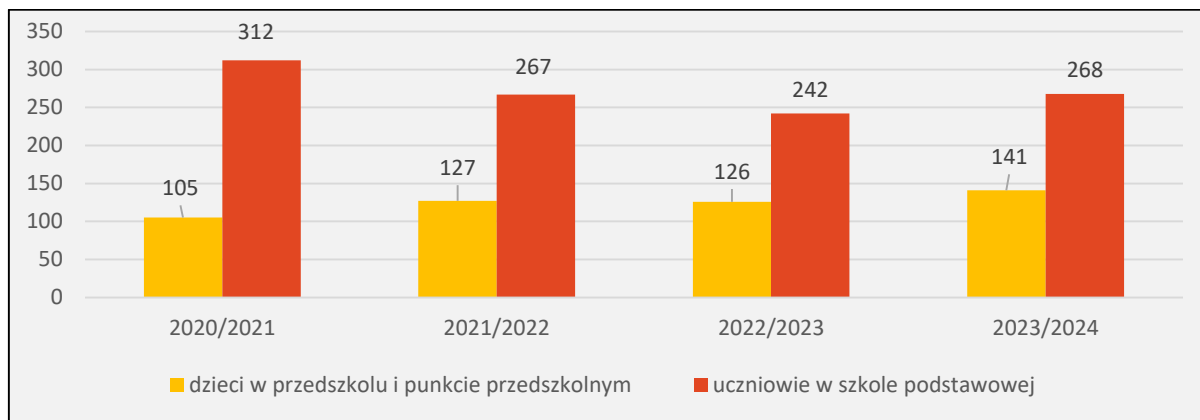
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Szczutowie – przy szkole funkcjonują oddział przedszkolny oraz publiczny punkt przedszkolny.
- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Gójsku – przy szkole funkcjonują oddziały przedszkolne oraz publiczny punkt przedszkolny.

Placówki dysponują salami lekcyjnymi, bibliotekami i świetlicami, a także pracowniami komputerowymi z dostępem do Internetu; zapewniona jest również podstawowa infrastruktura sportowa (sale gimnastyczne, boiska). W Szkole Podstawowej w Szczutowie biblioteka posiada udokumentowany księgozbiór, a w Gójsku prowadzona jest świetlica szkolna i rekrutacja do oddziałów przedszkolnych.

Organizacja

Poniżej przedstawiono liczbę dzieci w przedszkolu i punktach przedszkolnych, uczniów w szkołach podstawowych oraz liczbę oddziałów w szkołach i oddziałach przedszkolnych).

Wykres 7 Liczba dzieci w przedszkolu, uczniów w szkołach podstawowych oraz oddziałów w szkołach podstawowych i oddziałach przedszkolnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie gminy Szczutowo za 2024 r.

W 2024 roku w gminie Szczutowo do wychowania przedszkolnego uczęszczało 140 dzieci, a do szkół podstawowych 265 uczniów, co oznacza, że populacja szkolna była niemal dwukrotnie liczniejsza od przedszkolnej.

Finansowanie

Poniżej zaprezentowano wydatki z budżetu gminy Szczutowo na oświatę i wychowanie w latach 2019-2024.

Tabela 4 Wydatki z budżetu gminy Szczutowo na oświatę i wychowanie w latach 2019-2024 (zł)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wydatki na oświatę (zł)	5446384,79	5630946,36	5792028,03	6533251,88	6653959,99	8428788,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wydatki gminy Szczutowo na oświatę i wychowanie w latach 2019–2024 wzrosły o ok. 49%, z 5,9 mln zł do 8,9 mln zł, przy czym największy wzrost odnotowano w 2024 roku. Dynamika ta nie wynika ze zwiększenia liczby uczniów, lecz z rosnących kosztów utrzymania placówek, wynagrodzeń i obsługi edukacji specjalnej. W kontekście utrzymującego się niżu demograficznego coraz większym wyzwaniem dla gminy staje się zapewnienie wysokiej jakości kształcenia i racjonalne finansowanie oświaty przy malejącej liczbie dzieci.

Poziom nauczania

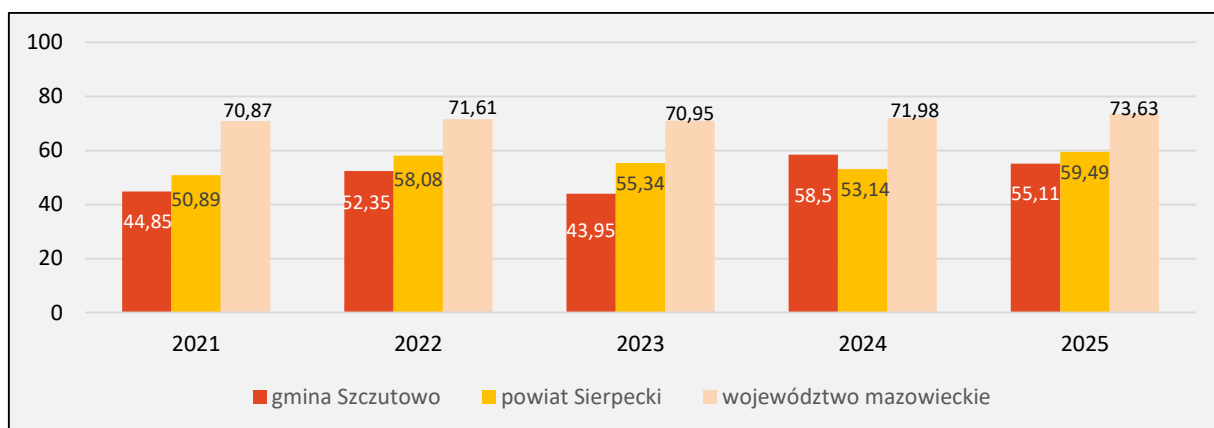
Poziom nauczania w jednostkach prowadzonych przez Gminę przeanalizowano poprzez porównanie zdawalności egzaminu ósmoklasisty z wynikami dla powiatu i województwa.

Egzamin ósmoklasisty

Poniżej przedstawiono porównania wyników egzaminu ósmoklasisty w gminie Szczutowo, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim 2021-2025 w podziale na język polski, język angielski i matematykę.

Wykres 8 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w gminie Szczutowo, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim w latach 2021-2025

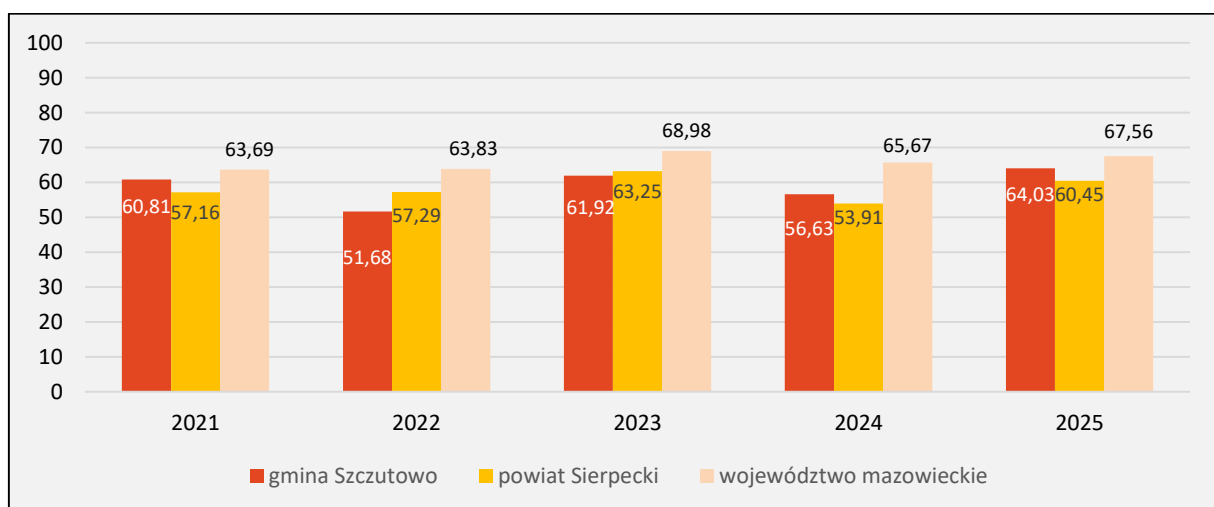
Strategia Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2026-2035

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl>

W latach 2021–2025 średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w gminie Szczutowo wahały się w granicach 44,9–58,5%, pozostając konsekwentnie niższe od średnich wyników powiatowych i wojewódzkich. Choć w 2024 roku odnotowano najwyższy rezultat w analizowanym okresie, w 2025 r. nastąpił ponowny spadek o ok. 3 p.p., co utrzymało różnicę wobec średniej wojewódzkiej na poziomie blisko 19 p.p. Dane wskazują na utrzymującą się, choć niestabilną poprawę kompetencji językowych uczniów, przy wciąż widocznym dystansie wobec średnich wyników regionu.

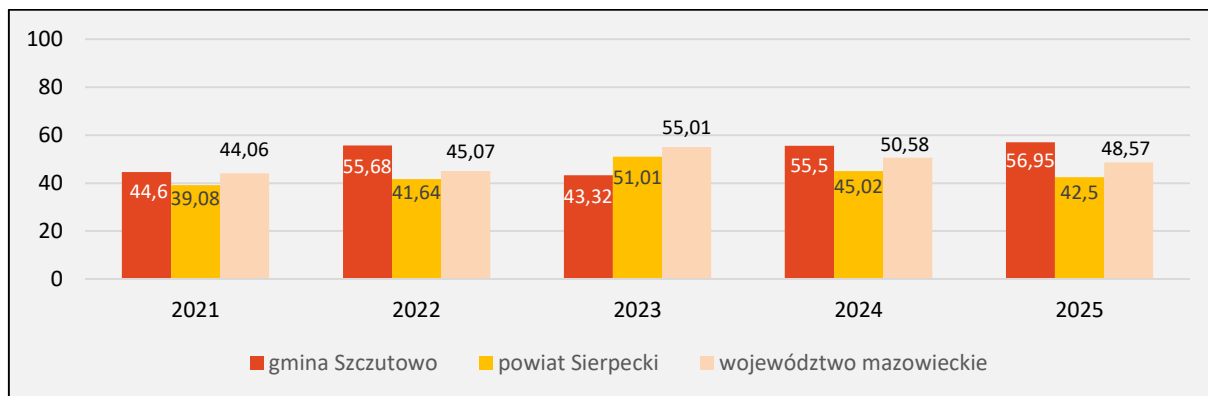
Wykres 9 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w gminie Szczutowo, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim w latach 2021-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl>

W latach 2021–2025 wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w gminie Szczutowo wykazywały umiarkowane wahania, utrzymując się generalnie w pobliżu średnich powiatowych i poniżej wartości wojewódzkich. Najniższy wynik odnotowano w 2022 roku (51,7%), a najwyższy w 2025 roku (64,0%), co oznacza wzrost o ok. 12 p.p. w stosunku do najgorszego roku. W 2025 roku różnica względem średniej wojewódzkiej wyniosła jedynie ok. 3,5 p.p., co wskazuje na zbliżanie się poziomu edukacyjnego uczniów gminy do standardów regionalnych.

Wykres 10 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z matematyki w gminie Szczutowo, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim w latach 2021-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl>

W latach 2021–2025 wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki w gminie Szczutowo charakteryzowały się wyraźnymi wahaniami, jednak ogólny trend wskazuje na poprawę osiągnięć uczniów. Po spadku w 2023 roku (43,3%) wyniki wzrosły w kolejnych latach, osiągając w 2025 roku poziom 56,9%, czyli wyższy niż średnia województwa (55,0%) i znacznie powyżej średniej powiatowej (39,0%). Dane te świadczą o rosnącej skuteczności nauczania matematyki w szkołach gminy oraz o poprawie kompetencji uczniów w zakresie przedmiotów ścisłych.

Analiza wyników egzaminu ósmoklasisty w gminie Szczutowo w latach 2021–2025 wskazuje na ogólną tendencję poprawy osiągnięć uczniów, zwłaszcza w zakresie matematyki i języka polskiego. Choć w języku angielskim utrzymuje się wyraźny dystans wobec średnich wojewódzkich, widoczna jest stopniowa poprawa wyników w przedmiotach humanistycznych i ścisłych, prowadząca do zbliżenia poziomu edukacyjnego uczniów gminy do standardów powiatowych i regionalnych. Dane te potwierdzają rosnącą efektywność nauczania w szkołach gminy oraz pozytywne kierunki zmian w jakości kształcenia.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Szczutowo w 2023 r. funkcjonował Ośrodek Zdrowia w Szczutowie (filia NZOZ „Nasza Przychodnia”) zlokalizowany przy ul. Lipowej 11 i Ośrodek Zdrowia w Gójsku, ul. Sierpecka 10, 09-227 Gójsk. Zapewniające świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej, w tym gabinet lekarza rodzinnego, gabinet pielęgniarstwa i położnej środowiskowo-rodzinnej, gabinet medycyny szkolnej oraz punkt szczepień. Na terenie gminy działa punkt apteczny „Aloes” przy ul. Lipowej 7. Wszystkie dzieci i młodzież szkolna są objęte podstawową opieką zdrowotną (wraz ze szczepieniami) realizowaną w ramach POZ i gabinetu medycyny szkolnej przy Ośrodku Zdrowia w Szczutowie. Pacjenci wymagający leczenia specjalistycznego i hospitalizacji kierowani są do ośrodków ponadpodstawowych – najczęściej do Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Sierpcu (szpital powiatowy), a w zależności od profilu świadczeń także do Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego w Płocku.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wskaźnika liczby zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Szczutowo w latach 2019–2024.

Tabela 5 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Szczutowo w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba zgonów	8,55	15,28	14,82	15,95	11,22	13,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Liczba zgonów nie jest determinowana zakresem oraz skalą opieki zdrowotnej w gminie Szczutowo.

Opieka i pomoc społeczna

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczutowie. Do zadań własnych gminy realizowanych przez GOPS w zakresie pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym należą m.in.:

- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozabawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych i na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej w gminie Szczutowo w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2019-2024.

Tabela 6 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Szczutowo w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	92,7	92,4	87,7	75,8	69,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2023 liczba beneficjentów pomocy społecznej w gminie Szczutowo systematycznie malała – z 92,7 do 69,8 osób na 1 tys. mieszkańców, co oznacza spadek o ok. 25%. Trend ten wskazuje na

poprawę sytuacji socjalnej części mieszkańców lub bardziej efektywne kierowanie świadczeń do grup najbardziej potrzebujących.

Tabela 7 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Szczutowo w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	401	381	355	304	280

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2023 liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Szczutowo zmniejszyła się z 401 do 280, co stanowi spadek o ok. 30%. Dane te potwierdzają stopniową poprawę sytuacji bytowej mieszkańców lub skuteczniejsze działania w zakresie aktywizacji i wsparcia społecznego.

Tabela 8 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Szczutowo w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci	221	201	174	142	115

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2023 liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Szczutowo spadła z 221 do 115, czyli o blisko 48%. Stały spadek liczby świadczeniobiorców odzwierciedla zarówno zmniejszającą się liczbę rodzin z dziećmi, jak i ograniczanie skali ubóstwa dzięki poprawie sytuacji materialnej części gospodarstw domowych.

Podsumowując, latach 2019–2023 w gminie Szczutowo obserwowano wyraźny spadek liczby osób i rodzin korzystających z różnych form wsparcia społecznego – liczba beneficjentów pomocy społecznej zmniejszyła się o ok. 25%, korzystających ze środowiskowej pomocy o ok. 30%, a rodzin pobierających zasiłki rodzinne niemal o połowę. Dane te wskazują na stopniową poprawę sytuacji ekonomicznej mieszkańców oraz skuteczność lokalnej polityki społecznej prowadzonej przez GOPS, ukierunkowanej na aktywizację, samodzielność i profilaktykę ubóstwa. W efekcie działania gminy coraz częściej mają charakter wspierający i integracyjny, a nie wyłącznie interwencyjny, co sprzyja stabilizacji społecznej i ograniczaniu obszarów wykluczenia.

Kultura i sport

Kultura

Na terenie gminy działalność kulturalną prowadzi Gminny Ośrodek Kultury w Szczutowie (samorządowa instytucja kultury; siedziba: ul. 3 Maja 41) oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Szczutowie (z Filią w Gójsku). Działania kulturalne realizują także placówki oświatowe oraz świetlice wiejskie zlokalizowane w Szczutowie (świetlica przy ul. 3 Maja 41) i w Woli Starej.

Gmina zleca wykonywanie niektórych zadań publicznych organizacjom pozarządowym. Corocznie przyjmowany jest roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W programie na 2025 rok określono następujące zadania priorytetowe:

- w zakresie bezpieczeństwa nad wodami,
- w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- w zakresie kultywowania piękna i tradycji ziemi szczutowskiej,
- w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Biblioteka Publiczna w Szczutowie

Gminna Biblioteka Publiczna w Szczutowie przygotowuje wiele wydarzeń, spotkań i inicjatyw promujących czytelnictwo oraz podejmuje współpracę z podmiotami samorządowymi, szkołami, organizacjami społecznymi i mieszkańcami, w tym m.in. ze Szkołą Podstawową w Szczutowie i Szkołą Podstawową w Gójsku oraz OSP Gójsk; w jej działalności znajdują się m.in. akcje „Narodowe Czytanie”, wydarzenia teatralne i spotkania edukacyjne dla najmłodszych, a także planowane konkursy literackie i spotkania autorskie:

- spotkania i zajęcia dla dzieci,
- wydarzenia teatralne i edukacyjne,
- konkursy literackie,
- spotkania autorskie,
- akcje czytelnicze.

Głównym zadaniem biblioteki jest promocja czytelnictwa oraz udostępnianie księgozbioru na zewnątrz. Biblioteka gromadzi i udostępnia publikacje autorów krajowych i zagranicznych (wydawnictwa zwarte). Siedziba biblioteki mieści się przy ul. Lipowej 2 w Szczutowie (po przeniesieniu z ul. 3 Maja 41 w dniu 26 września 2024 r.); w strukturze działa Filia Biblioteczna w miejscowości Gójsk.

Zauważalne są wahania liczby czytelników Biblioteki Publicznej w Szczutowie w ciągu roku.

Tabela 9 Czytelnicy w Biblioteki Publicznej Gminy Szczutowo w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Czytelnicy w ciągu roku	290	347	393	416	357	341
Czytelnicy na 1000 mieszkańców	67	84	97	104	89	86

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 liczba czytelników Biblioteki Publicznej w Szczutowie wzrosła z 290 do 341 osób, osiągając najwyższy poziom w 2022 roku. Dane wskazują na ogólny trend wzrostowy z niewielkimi wahaniami w ostatnich latach, co potwierdza stabilne zainteresowanie ofertą biblioteki mimo zmian demograficznych.

Wzrost zainteresowania usługami bibliotecznymi w ostatnim roku wiąże się z podniesieniem standardu funkcjonowania Gminnej Biblioteki Publicznej w Szczutowie i zmianą jej lokalizacji. W dniu 26 września 2024 r. placówkę przeniesiono z ul. 3 Maja 41 do wyremontowanych pomieszczeń w budynku Szkoły Podstawowej w Szczutowie przy ul. Lipowej 2, co poprawiło dostępność – zwłaszcza dla dzieci i młodzieży – oraz umożliwiło rozwijanie oferty programowej (m.in. zapowiedziane konkursy i spotkania autorskie). Jednocześnie odbudowie frekwencji sprzyjał ogólnokrajowy trend wzrostu liczby czytelników po ustaniu pandemicznych obostrzeń w 2023 r.

Gminny Ośrodek Kultury w Szczutowie

Podstawowym celem Gminnego Ośrodka Kultury w Szczutowie będzie prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej zainteresowania oraz zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców. Ośrodek będzie służył ożywianiu lokalnych tradycji, wychowaniu i edukacji kulturalnej oraz promocji gminy, przygotowując społeczność do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i współtworzenia jego wartości. GOK będzie organizował i koordynował wydarzenia kulturalne, artystyczne, oświatowe, rozrywkowe, rekreacyjne i turystyczne na terenie gminy, w tym spektakle i koncerty, projekcje filmowe, wystawy oraz odczyty, kultywując dziedzictwo i zwyczaje regionu. W ramach Ośrodka będą tworzone i prowadzone zespoły, sekcje i koła zainteresowań amatorskiej twórczości artystycznej (np. muzyczne, plastyczne, teatralne), a oferta zajęć i warsztatów będzie umożliwiała mieszkańcom rozwój kompetencji i pasji. Realizując cele, Ośrodek będzie współpracował ze szkołami, instytucjami kultury, organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, klubami sportowymi i podmiotami pożytku publicznego; będzie prowadził działania wolontariackie i będzie wspierał inicjatywy charytatywne. Współpraca może obejmować partnerów w kraju i za granicą, a aktywności Ośrodka będą uzupełniane przez konkursy w różnych dziedzinach kultury, turystyki i rekreacji oraz opracowywanie materiałów promujących kulturę i walory gminy.

GOK będzie działać na podstawie corocznych planów działalności, prowadząc nowo utworzoną samorządową instytucję kultury z siedzibą w Szczutowie (ul. 3 Maja 41), powołaną uchwałą Rady Gminy Szczutowo z 29 sierpnia 2024 r. Ośrodek posiada osobowość prawną, a jego organizatorem jest Gmina Szczutowo.

Sport, turystyka i rekreacja

Na terenie gminy zlokalizowane są dwa duże jeziora – Szczutowskie i Urszulewskie – stanowiące podstawę rozwoju rekreacji wodnej (kąpiele, wędkarstwo, rekreacja brzegowa). W sezonie letnim uruchamiane są miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli, m.in. nad Jeziorem Urszulewskim („Ośrodek Wypoczynkowy Plaża”) oraz nad Jeziorem Szczutowskim przy „Zajeździe Przyszań” – na podstawie decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sierpcu. Walory krajobrazowe i przyrodnicze gminy wzmacnia położenie w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Przyrzecze Skrwy Prawej”. Atrakcjami turystycznymi są również szlaki piesze przebiegające przez gminę: Szlak im. Bartosza Paprockiego (zielony, Sierpc–Szczutowo) oraz Szlak im. Rodu Sieprskich (czarny, Sierpc–Szczutowo). Uzupełnieniem oferty są trasy rowerowe i ciągi rekreacyjne w rejonie jezior, a także możliwość uprawiania turystyki kajakowej w dolinie Skrwy Prawej. Wśród obiektów dziedzictwa kulturowego wyróżniają się drewniane kościoły: parafialny pw. św. Marii Magdaleny w Szczutowie (XVIII w.) oraz filialny pw. św. Wawrzyńca w Bliznie/Karlewie (1720 r.).

Należy zwrócić również uwagę na dostępną na terenie gminy infrastrukturę rekreacyjno-sportową, która sprzyja upowszechnianiu aktywności fizycznej. Mieszkańcy mogą skorzystać z następujących obiektów:

- hala sportowa oraz wielofunkcyjne boisko przy Szkole Podstawowej w Szczutowie i Gójsku,
- otwarta strefa aktywności (siłownia plenerowa) w Gójsku,
- pomosty/mole i ciągi rekreacyjne nad Jeziorem Szczutowskim.

Organizacje pozarządowe

Społeczność gminna wykazuje coraz większe zainteresowanie działalnością w organizacjach pozarządowych. Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Szczutowo w latach 2019-2024.

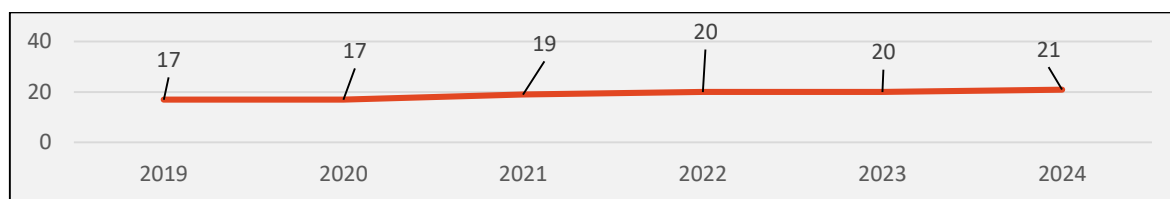
Tabela 10 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Szczutowo w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców	3,94	4,18	4,7	4,97	5,02	5,33

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Szczutowo systematycznie rosła – z 3,94 do 5,33 podmiotów na 1000 mieszkańców, co oznacza wzrost o ok. 35%. Dane te wskazują na rosnącą aktywność społeczną mieszkańców i stopniowe wzmacnianie lokalnego kapitału społecznego w gminie.

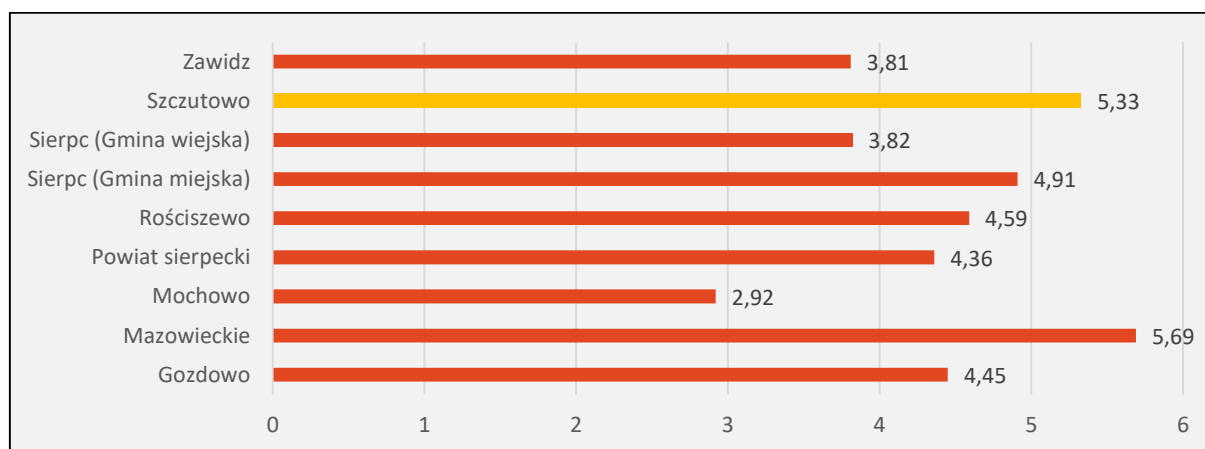
Wykres 11 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Szczutowo w latach 2019-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Szczutowo wzrosła z 17 do 21, co stanowi przyrost o ok. 24%. Wzrost ten świadczy o stopniowym ożywieniu aktywności obywatelskiej i rozwoju sektora pozarządowego w gminie.

Wykres 12 Wskaźnik liczby fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa mazowieckiego, powiatu sierpeckiego i gmin wchodzących w jego skład (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku gmina Szczutowo osiągnęła jeden z najwyższych wskaźników liczby organizacji pozarządowych w powiecie sierpeckim – 5,33 na 1000 mieszkańców, przewyższając średnią powiatową (4,36) i zbliżając się do średniej wojewódzkiej (5,69). Dane wskazują, że gmina wyróżnia się na tle regionu wysokim poziomem aktywności społecznej i rozwoju sektora obywatelskiego.

Problemy społeczne

W gminie Szczutowo można zaobserwować typowe problemy społeczne dla gmin o podobnej charakterystyce – mowa tu w szczególności o ubóstwie, bezrobociu, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawności czy wykluczeniu społecznym. Część z problemów społecznych jest rozwiązywana lub łagodzona poprzez działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczutowie, który realizuje m.in. program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” (edycja 2025). Gmina corocznie uchwała Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Istotnym elementem działań prospołecznych jest opieka, aktywizacja i integracja osób starszych – na terenie gminy funkcjonuje Dzienny Dom „Senior+” w Szczutowie.

Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Sierpcu, wspierana przez posterunki Policji w Gozdowie, Rościszewie i Zawidzu, oraz Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Sierpcu wraz z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej działającymi w gminie (w tym OSP Szczutowo i OSP Gójsk – obie włączone do KSRG). W powiecie sierpeckim wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ogółem wyniósł 92,2% (rok 2022) i był wyższy niż średnio w województwie mazowieckim oraz w kraju.

Dostęp do usług publicznych

Celem ustawy z dnia 19.07.2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062) jest poprawa warunków życia i funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby. Zgodnie z ustawą sektor publiczny jest zobowiązany do zapewnienia co najmniej minimalnej dostępności, która zagwarantuje dostępność podmiotu publicznego. Podmiot publiczny zapewnia dostępność przez stosowanie uniwersalnego projektowania nowych rozwiązań lub racjonalnych usprawnień w usuwaniu istniejących barier. Minimalne wymagania obejmują zapewnienie w instytucjach publicznych:

- dostępności architektonicznej: zarówno korytarze, jak i klatki schodowe powinny być wolne od barier i zapewniać możliwość poruszania się po nich m.in. osób na wózku, osób korzystających z kul, lasek i innych pomocy ortopedycznych, osób starszych, a także osób z wózkami dziecięcymi, mających różne problemy z poruszaniem się (windy, schody, korytarze, ciągi piesze w budynku),
- dostępności cyfrowej: została ona kompleksowo uregulowana w ustawie o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych,
- dostępności informacyjno-komunikacyjnej: zapewnienie informacji na temat tego, jakie zadania wykonuje dany podmiot w postaci nagrania w polskim języku migowym dla osób niesłyszących, informacji w tekście łatwym do czytania (ETR) – m.in. dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, czy pliku odczytywalnego maszynowo, dzięki któremu taką informację może

udźwiękowi osoba niewidoma – dostępność w tym zakresie to także umożliwienie komunikacji z podmiotem w taki sposób, jaki jest dogodny dla osoby ze szczególnymi potrzebami np. poprzez SMS czy przy użyciu usługi tłumaczenia migowego online.

W instytucjach publicznych w gminie Szczutowo coraz większą uwagę przykładą się do dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej usług publicznych. Dotyczy to m.in. publikowania i aktualizacji „Deklaracji dostępności” oraz „Raportu o stanie zapewniania dostępności podmiotu publicznego” na Biuletynie Informacji Publicznej. W Urzędzie Gminy w Szczutowie działa Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej (ePUAP), umożliwiająca załatwianie spraw urzędowych przez Internet. Za pomocą profilu zaufanego można podpisywać korespondencję i komunikować się z urzędem. W Urzędzie Gminy w Szczutowie funkcjonuje także usługa e-Doręczenia (adres AE figuruje w rejestrze gov.pl). Dostęp do usług świadczonych drogą elektroniczną nie ma ograniczeń geograficznych i przysługuje każdemu użytkownikowi posiadającemu Internet oraz kwalifikowany podpis elektroniczny lub profil zaufany.

Zarządzanie kryzysowe

Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie gminy jest Wójt. Do zadań Wójta należy kierowanie działaniami związanymi z monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na obszarze gminy oraz realizacja zadań z zakresu planowania cywilnego. Wójt zapewnia także organizowanie i prowadzenie szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu reagowania na potencjalne zagrożenia oraz wykonuje przedsięwzięcia wynikające z gminnego planu zarządzania kryzysowego.

Wśród kompetencji Wójta mieszczą się również zadania związane z przeciwdziałaniem skutkom zdarzeń o charakterze terrorystycznym oraz ochroną infrastruktury krytycznej. Wójt wykonuje te zadania przy pomocy komórki organizacyjnej Urzędu Gminy w Szczutowie właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego — samodzielnego stanowiska ds. obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego, określonego w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu. Organem pomocniczym Wójta w zarządzaniu kryzysowym na obszarze gminy jest także gminny zespół — w strukturze urzędu funkcjonuje Gminny Zespół Reagowania oraz Gminne Centrum Reagowania. Zespół realizuje zadania związane z oceną występujących i potencjalnych zagrożeń mających wpływ na bezpieczeństwo publiczne, prognozowaniem tych zagrożeń oraz przygotowaniem propozycji działań, a ponadto przedstawia Wójtowi wnioski dotyczące wykonania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w gminnym planie zarządzania kryzysowego.

Współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

Gmina aktywnie współpracuje z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w ramach:

- Partnerstwa „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka” (OFMP): partnerstwo ponadlokalne obejmujące 25 gmin i 3 powiaty, w tym Gminę Szczutowo; służy przygotowaniu i realizacji wspólnych przedsięwzięć oraz pozyskiwaniu środków zewnętrznych w perspektywie 2021–2027; liderem partnerstwa jest Prezydent Miasta Płocka.
- Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo”: trójsektorowe partnerstwo działające na rzecz rozwoju obszarów wiejskich; realizuje Lokalną Strategię Rozwoju w perspektywie 2023–2027 na obszarze obejmującym m.in. Gminę Szczutowo.
- Lokalnej Organizacji Turystycznej „Nad Skrwą i Sierpienicą”: stowarzyszenie powiatowe ukierunkowane na promocję walorów turystycznych i rozwój oferty regionu; Gmina uczestniczy w LOT, co potwierdzają akty gminne oraz aktualny skład władz stowarzyszenia.

- porozumień międzygminnych w zakresie pomocy społecznej: współpraca z gminami Rościszewo, Mochowo, Zawidz oraz gminą i miastem Sierpc, polegająca na powierzeniu Gminie Gozdowo realizacji zadania publicznego – świadczenia usług przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Ostrowach.
- współpracy z Powiatem Sierpeckim przy inicjatywach ponadgminnych, w szczególności w obszarze turystyki i promocji (m.in. działania prowadzone w ramach LOT „Nad Skrwą i Sierpieńnicą” oraz wydarzenia powiatowe).

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy Szczutowo w sferze społecznej należy zaliczyć dobrze rozwiniętą sieć placówek oświatowych dostosowaną do skali demograficznej gminy, zapewnioną podstawową opiekę zdrowotną, funkcjonującą opiekę społeczną oraz aktywną działalność organizacji pozarządowych. Na uwagę zasługuje również rosnąca liczba stowarzyszeń i fundacji, wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, rozwinięta baza kulturalna i rekreacyjna (GOK, biblioteka, obiekty sportowe) oraz współpraca gminy w ramach partnerstw lokalnych i ponadlokalnych. Jako niezadowalającą należy ocenić sytuację demograficzną – utrzymujący się spadek liczby mieszkańców, ujemny przyrost naturalny i starzenie się populacji, a także odpływ migracyjny młodych ludzi. Ograniczeniem pozostaje brak specjalistycznej opieki medycznej na miejscu oraz potrzeba dalszego rozwoju usług cyfrowych i społecznych, szczególnie w kontekście zmieniających się potrzeb seniorów i osób zagrożonych wykluczeniem.

1.2 Sytuacja gospodarcza

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji gospodarczej gminy Szczutowo. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące podstawowych wskaźników obrazujących siłę gospodarczą gminy. Opisano charakter gospodarczy gminy, podejmowane działania w celu pozyskiwania inwestorów oraz scharakteryzowano główne podmioty gospodarcze z terenu gminy.

Podmioty gospodarcze i lokalny rynek

Charakter gospodarczy gminy

Gmina ma profil rolniczy, co potwierdza przeważający udział użytków rolnych w strukturze powierzchni oraz znaczący udział lasów. Produkcja rolnicza opiera się głównie na uprawach zbożowych i ziemniaka, a w chowie zwierząt istotne są hodowla bydła mlecznego oraz trzody chlewnej. Warunki glebowe są zróżnicowane; dominują gleby słabsze, natomiast lepsze kompleksy glebowe występują lokalnie (m.in. w rejonie Gójsk–Blinno–Maluszyn). Rolnictwo pozostaje kluczowym komponentem lokalnej gospodarki i kierunków rozwojowych. Walory przyrodnicze oraz strefy przyjeziorne sprzyjają funkcji letniskowo-rekreacyjnej, co w dokumentach planistycznych wskazywane jest jako oś potencjalnej aktywności. Struktura przedsiębiorczości jest rozdrobniona; dominują mikroprzedsiębiorstwa, a największą liczbę podmiotów stanowią firmy z sektora budownictwa oraz handlu, a także podmioty przetwórstwa. Charakter gospodarki jest wielofunkcyjny, jednak przemysł nie ma wiodącej roli, a podstawą pozostają rolnictwo i usługi powiązane z obsługą mieszkańców oraz sezonową rekreacją. Dokumenty strategiczno-przestrzenne gminy przewidują porządkowanie i aktywizację stref przyjeziornych, rozwój oferty rekreacyjno-sportowej oraz stopniowe tworzenie zaplecza turystycznego i okołoturystycznego (w tym bazy noclegowej), a także wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego i warunków dla rozwoju przedsiębiorczości (uzbrajanie terenów, instrumenty wsparcia). Kierunek ten wykorzystuje istniejące atuty środowiskowe oraz tradycyjny profil rolniczy jako bazę do dywersyfikacji funkcji gospodarczych. Użytki

rolne w gminie stanowią większość powierzchni, a lasy i wody uzupełniają jej strukturę przestrzenną; uprawy zbożowe dominują w strukturze zasiewów, zaś w produkcji zwierzęcej istotne są mleko i trzoda. Cały obszar użytkowania rolniczego jest prowadzony przez gospodarstwa indywidualne, co nadaje lokalnej gospodarce charakter rozproszony i rodzinny.

Działalność gospodarcza w gminie

W formie tabelarycznej zaprezentowano rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów z gminy Szczutowo zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 2020-2023.

Tabela 11 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Szczutowo w latach 2020-2023

SEKCJA PKD	2019	2020	2021	2022	2023	2024
A: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	14	15	15	16	17	17
B: Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	0	0	0
C: Przetwórstwo przemysłowe	27	29	30	28	26	26
D: Wytwarzania i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	1	1	1	1
E: Dostawa wody, gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	0	1	0
F: Budownictwo	58	66	70	72	74	78
G: Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	36	34	37	38	40	39
H: Transport i gospodarka magazynowa	10	12	13	10	11	11
I: Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8	5	8	7	5	5
J: Informacja i komunikacja	4	5	5	5	4	4
K: Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	3	3	4	4	5
L: Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0	0	0	0	1
M: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	9	11	10	12	13	17
N: Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	11	13	15	15	11	12
O: Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7	7	7	7	7	7
P: Edukacja	6	6	7	8	7	7
Q: Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13	16	18	19	19	18
R: Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5	5	7	8	9	9
S i T: Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	17	19	20	24	29	35
U: Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0

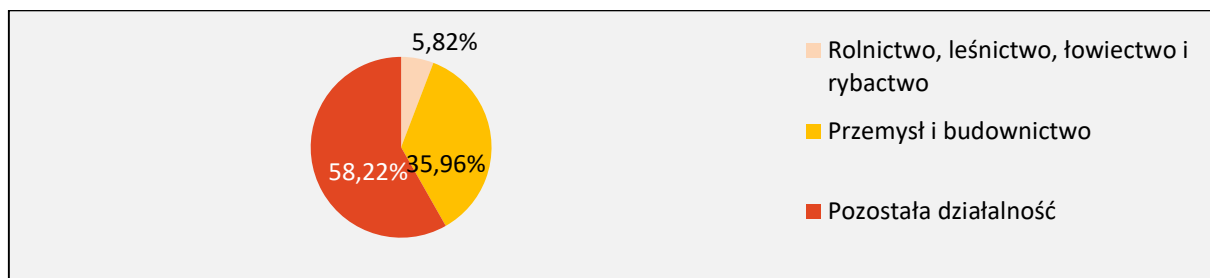
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 w gminie Szczutowo liczba podmiotów gospodarczych wzrosła w większości sekcji PKD, co świadczy o stopniowej dywersyfikacji lokalnej gospodarki. Największy wzrost odnotowano w sektorze budownictwa (F) – o ok. 35%, a także w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (M), której liczba podmiotów niemal się podwoiła, oraz w pozostałych usługach (S, T), które zwiększyły się ponad dwukrotnie. Sektory rolnictwa (A) i opieki zdrowotnej i społecznej (Q) utrzymują stabilny, stopniowy wzrost, potwierdzając ich trwałą rolę w strukturze gospodarczej gminy. Spadki odnotowano jedynie w działalności gastronomiczno-hotelarskiej (I) oraz przetwórstwie przemysłowym (C), co może

świadczą o ograniczonej skali działalności produkcyjnej i usług turystycznych. Łącznie dane wskazują na przekształcanie się lokalnej gospodarki z opartej głównie na rolnictwie i handlu w kierunku usług technicznych, budowlanych i społecznych, co zwiększa elastyczność i odporność ekonomiczną gminy, mimo jej rolniczego charakteru.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący udział podmiotów gospodarczych z sektora rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, przemysłu i budownictwa oraz pozostałej działalności w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Szczutowo.

Wykres 13 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Szczutowo w 2024 r. (%)

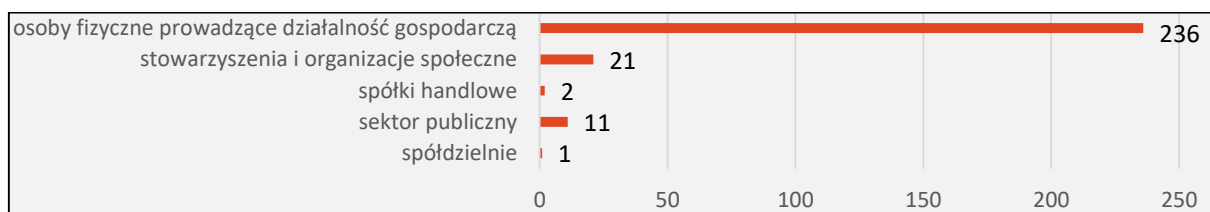

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku w gminie Szczutowo sektor usługowy stanowił 58,2% wszystkich podmiotów gospodarczych, przemysł i budownictwo 36,0%, a rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 5,8%. Struktura ta potwierdza dominację działalności usługowej oraz rosnące znaczenie sektora techniczno-budowlanego w lokalnej gospodarce.

Poniżej zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych w gminie Szczutowo w podziale na sektory własnościowe w 2024 r.

Wykres 14 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Szczutowo (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Powyższy wykres wyraźnie wskazuje, że gospodarka w gminie Szczutowo oparta jest w szczególności o osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Wskaźniki siły gospodarczej gminy

Poniżej przedstawiono podstawowe wskaźniki opisujące siłę gospodarczą gminy Szczutowo.

Tabela 12 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Szczutowo w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców	53	61	66	68	70	74

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Szczutowo w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	43	50	54	56	57	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 14 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Szczutowo w latach 2019-2024

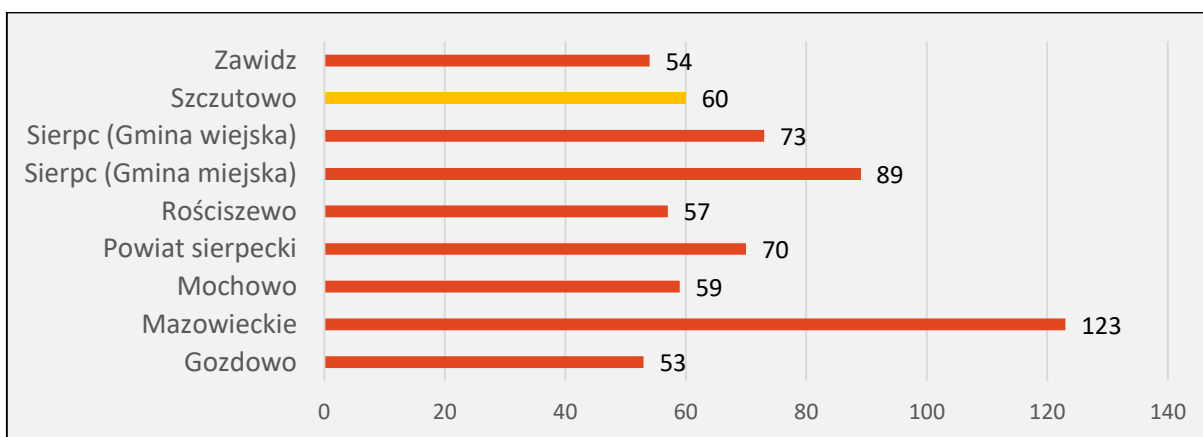
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	187	205	220	226	227	236

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 w gminie Szczutowo obserwowano systematyczny wzrost aktywności gospodarczej – liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców zwiększyła się z 53 do 74 (wzrost o ok. 40%), a liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z 43 do 60 (wzrost o ok. 40%) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Tendencja ta wskazuje na rosnącą przedsiębiorczość mieszkańców oraz skuteczne wykorzystanie dostępnych źródeł finansowania, co umacnia lokalny potencjał gospodarczy i sprzyja dywersyfikacji rynku pracy w gminie.

Poniżej przedstawiono jak wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców kształtuje się dla gminy Szczutowo na tle innych gmin powiatu sierpeckiego i dla powiatu sierpeckiego.

Wykres 15 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla powiatu sierpeckiego i gmin wchodzących w jego skład (2024 r.)

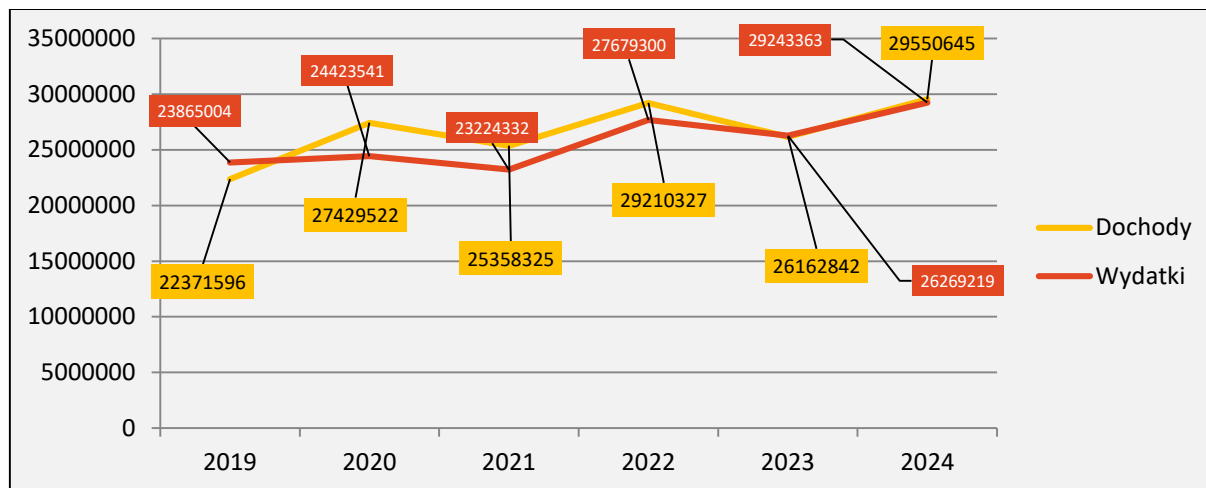
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku w gminie Szczutowo wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wyniósł 60 na 1000 mieszkańców, co plasuje gminę poniżej średniej województwa mazowieckiego (123) i powiatu sierpeckiego (70). Wynik ten wskazuje na umiarkowany poziom przedsiębiorczości, zbliżony do większości gmin wiejskich powiatu, przy jednoczesnym potencjale dalszego rozwoju sektora mikroprzedsiębiorstw.

Finanse publiczne

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wysokości dochodów i wydatków gminy Szczutowo w latach 2019-2024.

Wykres 16 Dochody i wydatki ogółem gminy Szczutowo w latach 2019-2024 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 budżet gminy Szczutowo charakteryzował się rosnącymi dochodami i wydatkami, przy ogólnym wzroście obu kategorii o ok. 30%. Największy przyrost dochodów i wydatków odnotowano po 2021 roku, co wskazuje na zwiększoną skalę inwestycji oraz rozszerzenie zadań bieżących gminy. Pomimo okresowych wahań, w 2024 roku utrzymano zbliżony poziom dochodów i wydatków, co potwierdza stabilność finansową jednostki.

Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Szczutowo w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody na 1 mieszkańca (zł)	5170,23	6652,81	6264,41	7278,93	6526,03	7466,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 dochody gminy Szczutowo w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosły z 5170 zł do 7466 zł, czyli o ok. 44%. Mimo okresowych wahań, zwłaszcza w 2021 i 2023 roku, ogólny trend był rosnący, co świadczy o stopniowym zwiększaniu potencjału finansowego gminy i poprawie jej możliwości inwestycyjnych.

Tabela 16 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Szczutowo w 2024 w porównaniu do gmin powiatu sierpeckiego, powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego

GMINA	DOCHODY GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA (zł)
Gozdowo	11140,72
Województwo Mazowieckie	10864,4
Mochowo	8624,1
Powiat sierpecki	8451,8
Rościszewo	8512,99
Sierpc (Gmina miejska)	7791,51

Sierpc (Gmina wiejska)	7551,57
Szczutowo	7466,05
Zawidz	9227,37

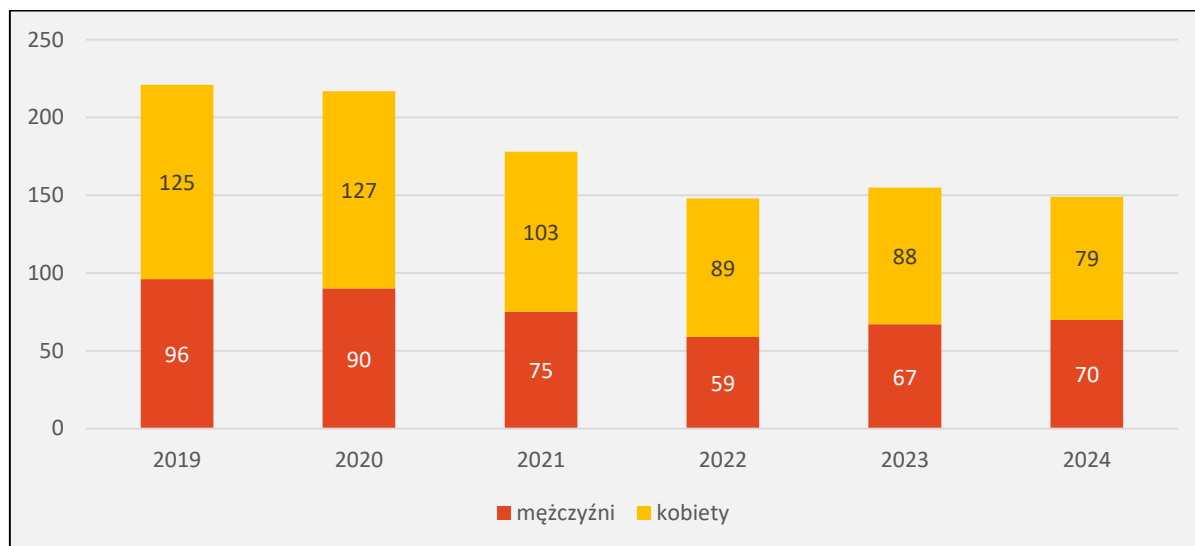
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku dochody gminy Szczutowo w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 7466 zł, co plasuje ją poniżej średniej powiatowej (8451 zł) i wojewódzkiej (10864 zł). Wartość ta lokuje gminę wśród jednostek o niższych dochodach własnych w powiecie, jednak zbliżonych do poziomu gminy wiejskiej Sierpc, co wskazuje na umiarkowany potencjał fiskalny i konieczność dalszego wzmacniania bazy dochodowej.

Rynek pracy

Poniżej zaprezentowane dane dotyczące liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Szczutowo w latach 2019-2024

Wykres 17 Liczba bezrobotnych w gminie Szczutowo w latach 2019-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 liczba bezrobotnych w gminie Szczutowo zmniejszyła się z 221 do 149 osób, co oznacza spadek o ok. 33%. Spadek dotyczył głównie kobiet, których liczba zmalała o 37%, podczas gdy liczba mężczyzn utrzymała się na bardziej stabilnym poziomie. Dane potwierdzają stopniową poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy i malejące znaczenie bezrobocia jako problemu społecznego.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące bezrobocia w gminie Szczutowo w porównaniu do innych gmin powiatu sierpeckiego i dla powiatu sierpeckiego (stan na .2024 r.).

Tabela 17 Dane dotyczące bezrobocia w gminach powiatu sierpeckiego i w powiecie sierpeckim – stan na 2024 r.

GMINA/POWIAT	LICZBA BEZROBOTNYCH	UDZIAŁ LICZBY BEZROBOTNYCH W LICZBIE OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM (%)
Gozdowo	168	5
Mochowo	353	10,5
Powiat sierpecki	2010	7,2
Rościszewo	192	8,7
Sierpc (Gmina miejska)	610	6,6

Sierpc (Gmina wiejska)	276	7
Szczutowo	149	6,6
Zawidz	262	7,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku stopa bezrobocia w gminie Szczutowo wyniosła 6,6%, co odpowiada średniej dla powiatu sierpeckiego i plasuje gminę wśród jednostek o umiarkowanym poziomie bezrobocia. Wartość ta jest niższa niż w gminach Mochowo i Rościszewo, a zbliżona do miasta Sierpc, co wskazuje na stabilną sytuację na lokalnym rynku pracy i skuteczność działań aktywizacyjnych prowadzonych w gminie.

Analiza danych gospodarczych gminy Szczutowo wskazuje na stopniowe wzmocnienie lokalnej aktywności ekonomicznej i dywersyfikację źródeł dochodów przy zachowaniu tradycyjnego, rolniczego profilu. W latach 2019–2024 systematycznie rosła liczba podmiotów gospodarczych, zwłaszcza w sektorze budownictwa, usług technicznych i społecznych, przy jednoczesnej stabilizacji w rolnictwie i spadku znaczenia przetwórstwa oraz usług turystycznych. W strukturze podmiotów dominują mikroprzedsiębiorstwa prowadzone przez osoby fizyczne, a sektor usługowy stanowi ponad połowę całej gospodarki gminy. Wzrost liczby firm idzie w parze z poprawą wskaźników finansowych – dochody na mieszkańca wzrosły o 44%, co świadczy o rosnącym potencjale inwestycyjnym, mimo że ich poziom pozostaje niższy od średnich powiatowych i wojewódzkich. Rynek pracy charakteryzuje się stabilizacją – liczba bezrobotnych zmniejszyła się o jedną trzecią, a stopa bezrobocia (6,6%) odpowiada średniej dla powiatu. Całościowo dane potwierdzają, że gmina Szczutowo rozwija się w sposób zrównoważony, łącząc funkcję rolniczą z rosnącą przedsiębiorczością i poprawą kondycji finansowej samorządu.

DIAGNOZA

Do mocnych stron gospodarki gminy Szczutowo należy stabilny, rolniczy charakter lokalnej gospodarki wspierany przez rosnącą liczbę mikroprzedsiębiorstw i stopniową dywersyfikację działalności. W latach 2019–2024 odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych, szczególnie w sektorze budownictwa, usług technicznych i społecznych, co świadczy o rosnącej aktywności mieszkańców i przystosowaniu do zmieniających się warunków rynkowych. Wartością jest także poprawiająca się kondycja finansowa samorządu – dochody na mieszkańca wzrosły o blisko połowę, co wzmocniło potencjał inwestycyjny gminy. Na tle powiatu Szczutowo charakteryzuje się stabilnym rynkiem pracy i umiarkowanym poziomem bezrobocia, zbliżonym do jednostek miejskich, co potwierdza równowagę między funkcją rolniczą a rozwojem usług lokalnych. Do słabszych stron należy zaliczyć niski poziom dochodów w przeliczeniu na mieszkańca względem średnich wojewódzkich, ograniczoną skalę przetwórstwa i działalności turystycznej oraz wysoką zależność gospodarki od sektora rolniczego, co ogranicza odporność na wahania koniunkturalne.

1.3 Sytuacja przestrzenna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji przestrzennej gminy Szczutowo. Opisano lokalizację gminy pod kątem komunikacyjnym i przedstawiającym charakter rolniczo-przemysłowy gminy. Następnie przedstawiono kwestie gospodarki odpadami, infrastruktury technicznej, dóbr kulturowych i zagospodarowania przestrzennego.

Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna

Gmina Szczutowo zlokalizowana jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie sierpeckim.

Rysunek 2 Lokalizacja gminy Szczutowo na planie województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030

Gmina Szczutowo zlokalizowana jest w północnej części powiatu sierpeckiego, w województwie mazowieckim. Sąsiaduje z gminami Rościszewo i Sierpc (z terenu powiatu sierpeckiego) oraz Rogowo i Skrwilno (z terenu powiatu rypińskiego, woj. kujawsko-pomorskie) oraz Skępe (z terenu powiatu lipnowskiego, woj. kujawsko-pomorskie).

Rysunek 3 Lokalizacja gminy Szczutowo na planie powiatu sierpeckiego

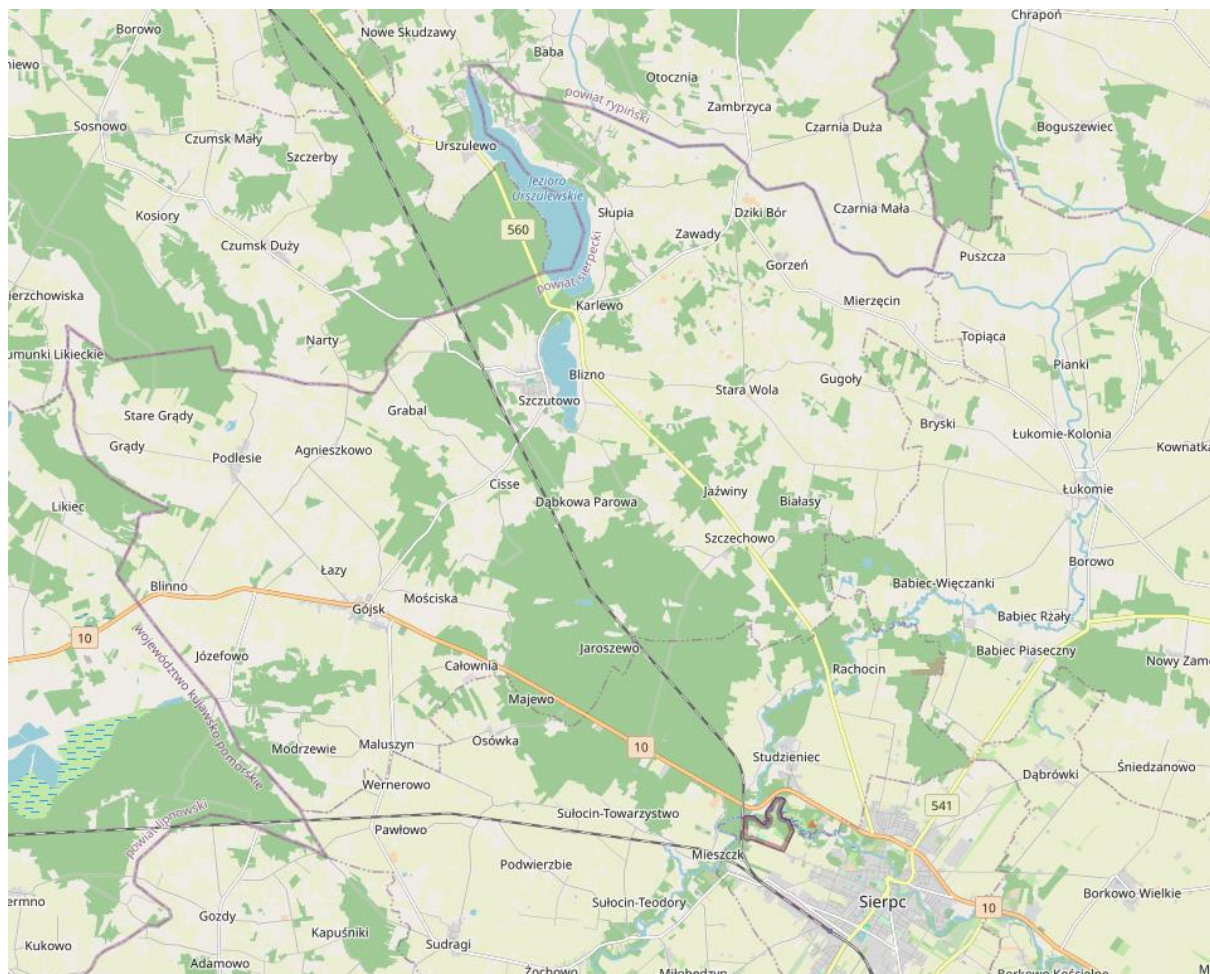
Źródło: opracowanie własne

Pod względem administracyjnym gmina Szczutowo składa się z 25 sołectw (Agnieszkowo, Białasy, Blinno, Blizno, Całownia, Cisse, Dąbkowa Parowa, Dzikie Bór, Gugoty, Gorzeń, Gójsk, Grabał, Grądy, Józefowo, Karlewo, Łazy, Maluszyn, Mierzęcín, Modrzewie, Mościska, Podlesie, Słupia, Szczechowo, Szczutowo, Stara Wola). Całkowita powierzchnia gminy Szczutowo wynosi 113 km².

Gmina pod względem krajobrazu ma charakter rolniczy – typowymi krajobrazami są pola, lasy oraz wsie o luźnej zabudowie.

Poniżej przedstawiono położenie komunikacyjne gminy Szczutowo.

Rysunek 4 Położenie komunikacyjne gminy Szczutowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Sieć dróg stanowią na obszarze gminy: droga wojewódzka nr 560, drogi powiatowe, gminne oraz drogi wewnętrzne (w tym gospodarcze dojazdy do pól). System drogowy pełni kluczową rolę w obsłudze komunikacyjnej mieszkańców; mimo niewielkiej gęstości zaludnienia i rozproszonej zabudowy zapewnia on dogodnie połączenia z ośrodkami zewnętrznymi – w szczególności z Sierpcem i Rypinem drogą wojewódzką nr 560 – oraz powiązanie z drogą krajową nr 10 przez ciąg powiatowy 3717W Gójsk–Mościska. W strukturze dróg powiatowych istotne znaczenie mają m.in. odcinki: 3709W Szczutowo–Blizno–Białasy–Troska, 3716W Szczutowo–Dąbkowa–Szzechowo, 3718W Gójsk–Szczutowo oraz 3719W (Czumsk Duży–granica województwa–Gójsk–Szczutowo).

Drogi wymagają sukcesywnej przebudowy do parametrów właściwych dla danej kategorii wraz z modernizacją infrastruktury towarzyszącej (chodniki, oświetlenie, miejsca postojowe). W ostatnich latach realizowano i przygotowano zadania w tym zakresie, m.in. przebudowę drogi powiatowej 3719W na odcinku Szczutowo–granica województwa oraz gminne przedsięwzięcia „Przebudowa dróg na terenie Gminy Szczutowo”. Równolegle pozyskiwane są środki zewnętrzne na kontynuację robót.

Na terenie gminy długość wydzielonych dróg dla rowerów jest niewielka; jednocześnie przewidziano rozwój infrastruktury rowerowej (w tym nowe ciągi pieszo-rowerowe) – gmina uzyskała finansowanie w ramach środków UE na budowę ścieżek rowerowych.

Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 560 oraz linia kolejowa nr 33 (Kutno–Brodnica). Na odcinku przez gminę nie funkcjonuje obecnie regularna pasażerska komunikacja kolejowa; prace modernizacyjne na linii w regionie prowadzone są z myślą o przywróceniu połączeń (m.in. w relacji Sierpc–Rypin w kolejnych latach).

Dziedzictwo kulturowe

Gmina Szczutowo posiada cenne zasoby dziedzictwa materialnego, w szczególności zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz w rejestrze zabytków prowadzonym przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (Delegatura w Płocku). Do rejestru wpisano cztery obiekty: zespół kościoła parafialnego pw. św. Marii Magdaleny w Szczutowie (drewniany kościół parafialny, XVIII–XIX w., oraz drewniana dzwonnica), kościół parafialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gójsku (1903–1906) oraz kościół filialny pw. św. Wawrzyńca w Karlewie (drewniany, 1720 r.). W ewidencjach ujęto ponadto m.in. parki podworskie (Blinno, Gójsk, Podlesie), cmentarze parafialne (Szczutowo, Gójsk), cmentarze wojenne (Gójsk, Blinno) oraz cmentarz ewangelicki w Jósefowie. Gminna ewidencja jest prowadzona przez Urząd Gminy Szczutowo, a informacje o obiektach są również dostępne w systemie informacji przestrzennej gminy. Część obiektów wymaga prac konserwatorskich i remontowych; dotyczy to zwłaszcza dawnych założeń parkowych. Właściciele i posiadacze zabytków wpisanych do rejestru mogą ubiegać się o dofinansowanie prac przy zabytkach ze środków budżetu państwa będących w dyspozycji Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków; w sprawach właściwa jest Delegatura w Płocku.

Gospodarka odpadami

Odpady komunalne z terenu Gminy Szczutowo odbierane są w sposób:

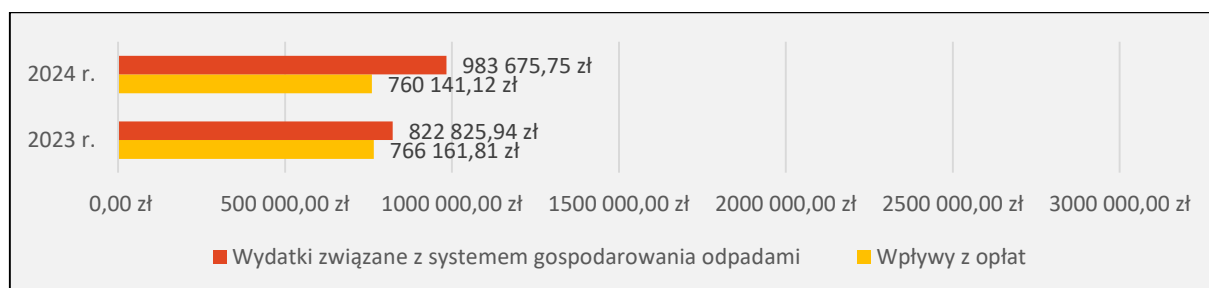
- selektywny – zgodnie z jednolitym systemem segregacji odpadów (JSSO) obowiązującym od 1 stycznia 2020 r.; selektywna zbiórka obejmuje co najmniej frakcje: papier (pojemnik/work niebieski), szkło (zielony), metale i tworzywa sztuczne oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe (żółty), bioodpady (brązowy), a także odbiór odpadów zmieszanych jako frakcji resztkowej po segregacji.
- nieselektywny – od 1 stycznia 2020 r. właściciele nieruchomości są zobowiązani do selektywnej zbiórki; niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne traktowane są jako odpady resztkowe po segregacji.

W gminie funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany w Bliźnie (przy gminnej oczyszczalni ścieków). PSZOK prowadzi Gmina Szczutowo (ul. Lipowa 5A), a odpady przyjmowane są w pierwszą sobotę oraz w każdą środę miesiąca w godz. 8.00–11.00. Do PSZOK mieszkańcy mogą bezpłatnie przekazać m.in.: bioodpady (w tym odpady zielone), meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe (do 100 kg rocznie na nieruchomość z remontu wykonanego samodzielnie; z wyłączeniem m.in. styropianu, papy i wełny mineralnej), zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, popiół (wrzesień–maj), zużyte opony (do 4 szt./rok). Przeteterminowane leki i chemikalia przyjmowane są w punktach aptecznych w Gójsku i Szczutowie. Transport odpadów do PSZOK mieszkańcy zapewniają we własnym zakresie; PSZOK nie przyjmuje odpadów z działalności gospodarczej ani odpadów rolniczych (np. folie rolnicze, opakowania po środkach ochrony roślin, opony po traktorach).

Podmiotem odbierającym odpady komunalne z terenu gminy (nieruchomości zamieszkałe, letniskowe oraz wybrane niezamieszkałe) jest ECOVIR Sp. z o.o. Odpady zmieszane, bioodpady oraz pozostałości z sortowania przekazywane są do instalacji komunalnej PUK w Lipnie Sp. z o.o.

Główny ciężar kosztów funkcjonowania gminnego systemu gospodarki odpadami stanowią wydatki na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych (w tym odzysk, recykling i unieszkodliwianie) od właścicieli nieruchomości zamieszkałych. Poniżej przedstawiono porównanie wpływów z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi i wydatków związanych z systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie Szczutowo.

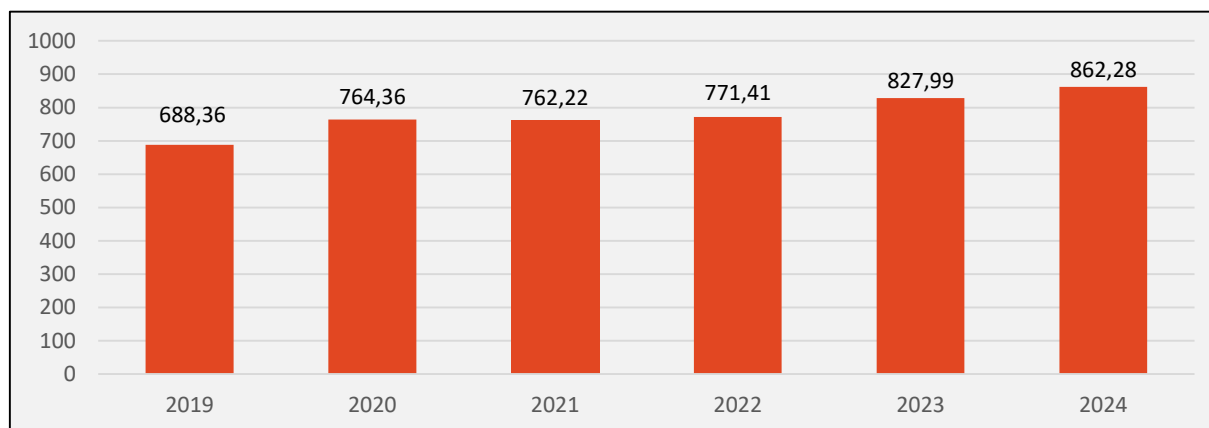
Wykres 18 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Szczutowo w latach 2023-2024 (w zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Szczutowo za 2023 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Szczutowo za 2024 r.

W latach 2022–2023 w gminie Szczutowo wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami wzrosły o ok. 20%, podczas gdy wpływy z opłat utrzymały się na zbliżonym poziomie. W efekcie pogłębił się deficyt systemu, co wskazuje na rosnące koszty obsługi gospodarki odpadami przy braku proporcjonalnego wzrostu wpływów.

Wykres 19 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Szczutowo w latach 2019-2024 (Mg)

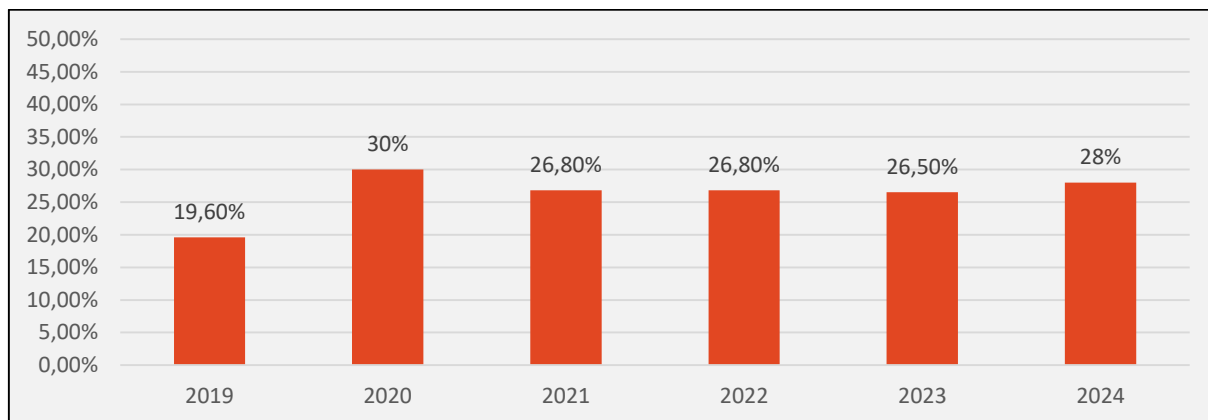

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Szczutowo za 2022 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Szczutowo za 2023 r.

W latach 2019–2024 łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Szczutowo wzrosła o ok. 25%, z 688 do 862 Mg. Wzrost ten ma charakter systematyczny, co wskazuje na rosnącą ilość wytwarzanych odpadów i zwiększoną aktywność mieszkańców w zakresie korzystania z systemu odbioru odpadów.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące osiągniętego poziomu recyklingu w gminie Szczutowo.

Wykres 20 Dane dotyczące poziomu recyklingu odpadów zebranych na terenie gminy Szczutowo w latach 2019-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Szczutowo za 2022 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Szczutowo za 2023 r.

W latach 2019–2024 poziom recyklingu odpadów w gminie Szczutowo wzrósł z 19,6% do 28%, co oznacza poprawę o ok. 8 punktów procentowych. Po znacznym wzroście w 2020 roku wskaźnik utrzymywał się na względnie stabilnym poziomie, co wskazuje na utrwalenie podstawowych nawyków selektywnej zbiórki, choć bez dalszej, wyraźnej poprawy efektywności recyklingu.

Analiza danych dotyczących gospodarki odpadami w gminie Szczutowo wskazuje na systematyczny wzrost ilości wytwarzanych odpadów komunalnych przy jednoczesnym utrzymaniu umiarkowanego, choć stabilnego poziomu recyklingu. W latach 2019–2024 masa odebranych odpadów wzrosła o około 25%, co oznacza zwiększone obciążenie systemu gospodarki odpadami. Pomimo poprawy poziomu recyklingu o ok. 8 punktów procentowych w porównaniu do 2019 roku, dynamika tego wzrostu wyhamowała po 2020 r., co może świadczyć o osiągnięciu granicy efektywności obecnych działań selektywnej zbiórki. Jednocześnie rosnące koszty funkcjonowania systemu przy stałych wpływach z opłat prowadzą do jego deficytu, co wskazuje na potrzebę weryfikacji stawek lub poszukiwania dodatkowych źródeł finansowania. Łącznie dane te potwierdzają, że gmina Szczutowo utrzymuje stabilny, dobrze zorganizowany system gospodarowania odpadami, jednak jego dalsze utrzymanie wymaga optymalizacji kosztowej i intensyfikacji działań w zakresie edukacji ekologicznej oraz podnoszenia poziomu recyklingu.

Infrastruktura techniczna

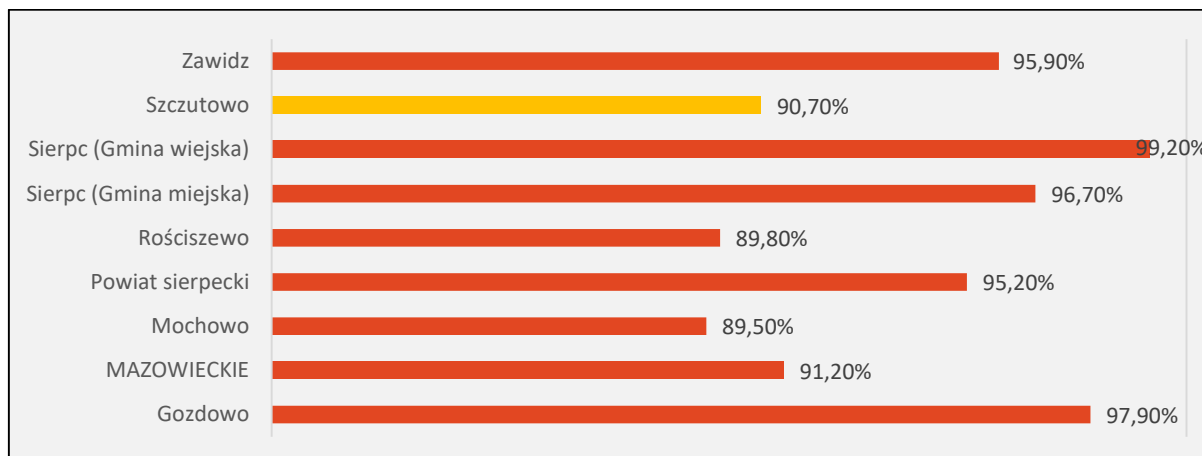
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Gmina Szczutowo dysponuje czynną siecią rozdzielczą wodociągów oraz kanalizacyjną.

Sieć wodociągowa

Istniejąca sieć wodociągowa jest zasilana z dwóch stacji uzdatniania wody (Szczutowo i Gójsk); sieci te nie są ze sobą połączone. Długość wybudowanych sieci wodociągowych w gminie wynosi 154,5 km (obszar miejski – nie dotyczy; obszar wiejski 154,5 km).

Wykres 21 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu sierpeckiego, województwa mazowieckiego i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

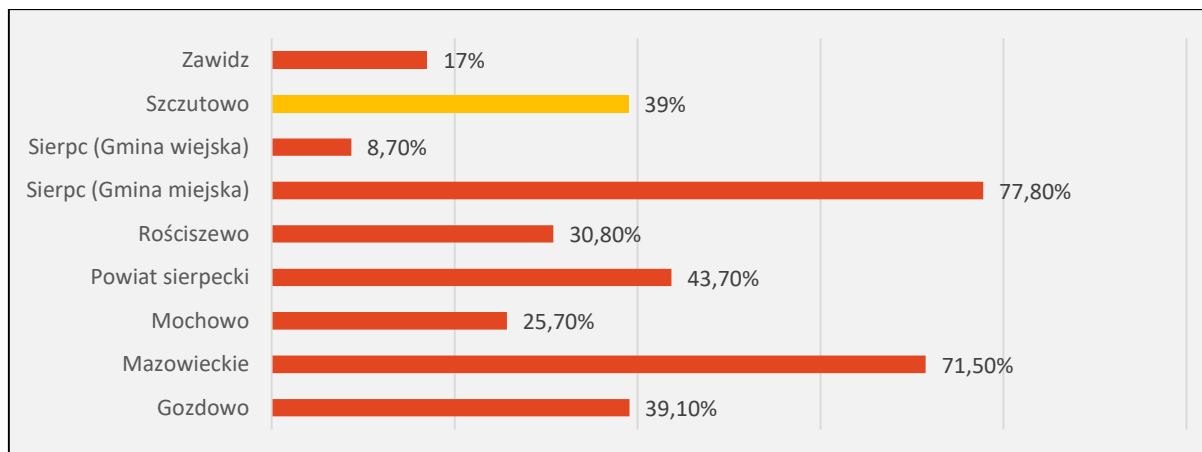
Dla gminy Szczutowo odnotowano średni poziom wskaźnik spośród wszystkich gmin powiatu sierpeckiego. Gmina jest w 90,7% zwodociągowana. Wskaźnik jest niższy niż dla powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego.

Wodę do celów komunalnych oraz gospodarczych pobiera się z ujęć podziemnych. Ujęcia wody eksploatowane przez Gminę zlokalizowane są przy stacjach uzdatniania wody: SUW Szczutowo – działka ewid. 92/1 (eksploatacja ok. 300–900 m³/d) oraz SUW Gójsk – działki ewid. 154/3 i 154/5 (eksploatacja ok. 230–500 m³/d). Oba ujęcia stanowią własność Gminy Szczutowo; eksploatację stacji prowadzi Gmina. Sieci zasilane z obu SUW nie są ze sobą połączone. Ponadto niewielka część gospodarstw korzysta z własnych studni głębinowych (własnych ujęć wody). Dla wszystkich ujęć ustanowiono strefy ochrony obejmujące wyłącznie teren ochrony bezpośredniej (bez wyznaczania stref ochrony pośredniej).

Sieć kanalizacyjna

Długość czynnej kanalizacji sanitarnej na terenie gminy wynosi 36,28 km (obszar miejski – nie dotyczy; obszar wiejski 36,28 km, stan na koniec 2023 r.).

Wykres 22 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców w powiecie sierpeckim, województwie mazowieckim i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Analizowany wskaźnik plasuje gminę Szczutowo na stosunkowo wysokim miejscu wśród wszystkich gmin powiatu sierpeckiego. Wskaźnik dla gminy jest niższy niż dla powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego.

Obserwuje się inwestycje w przydomowe oczyszczalnie ścieków (m.in. dzięki współfinansowaniu inwestycji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz środków unijnych).

Oczyszczalnie ścieków

Na terenie gminy funkcjonuje komunalna oczyszczalnia ścieków w Bliznie.

Zaopatrzenie w ciepło

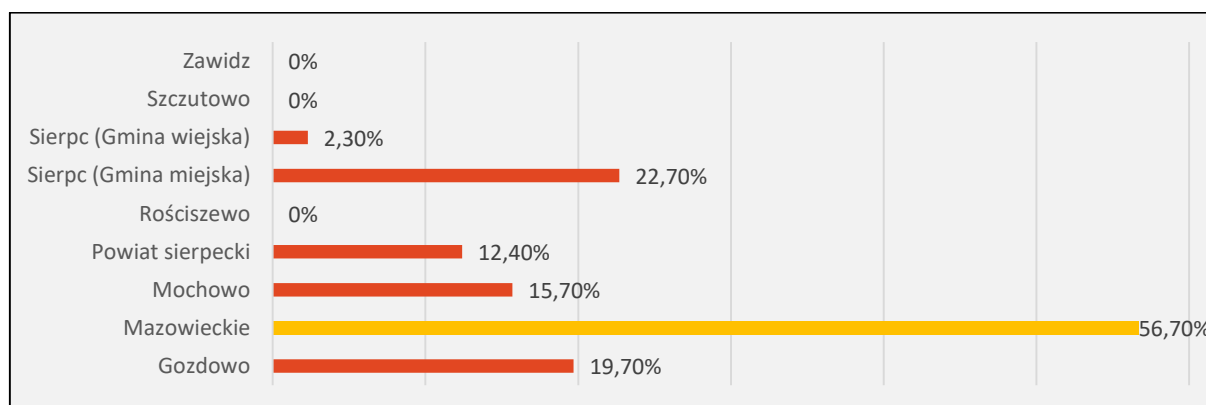
Z uwagi na rozproszony charakter zabudowy na terenie gminy nie funkcjonują systemy ciepłownicze. Mieszkańcy, instytucje publiczne i podmioty gospodarcze zaopatrują się w ciepło z indywidualnych źródeł (kotłownie w budynkach). Najpowszechniej wykorzystywane są kotły na paliwa stałe oraz olej opałowy. Kotłownia olejowa w Szczutowie zasila w ciepło budynki szkolne, Urzędu Gminy, Posterunku Policji i Ośrodka Zdrowia. W gminie występują także instalacje OZE na potrzeby ciepła (kolektory słoneczne, pompy ciepła – m.in. lokalne instalacje wskazane w dokumentach gminnych).

Sieć gazowa

Na terenie gminy brak sieci gazu ziemnego; zaopatrzenie w gaz realizowane jest z indywidualnych źródeł (butle i zbiorniki LPG). Obowiązujące akty planistyczne dopuszczają zaopatrzenie „z indywidualnych źródeł lub z projektowanej sieci gazociągowej”. W 2025 r. ogłoszono inwestycję „Budowa instalacji gazowej na gaz płynny wraz z przyłączem do Szkoły Podstawowej i kotłownią kontenerową” w Szczutowie, co potwierdza wykorzystanie paliwa gazowego w oparciu o lokalne zbiorniki LPG.

Poniżej zaprezentowano porównanie gmin powiatu sierpeckiego, powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego pod kątem % mieszkańców korzystających z sieci gazowej w 2024 r.

Wykres 23 Osoby korzystające z sieci gazowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu sierpeckiego, województwa mazowieckiego i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dane pokazują bardzo niskie nasycenie siecią gazową na obszarze powiatu sierpeckiego, szczególnie w gminach wiejskich, gdzie w kilku jednostkach – w tym w gminie Szczutowo – brak jest jakichkolwiek

odbiorców gazu sieciowego. W porównaniu ze średnią województwa mazowieckiego (56,7%) wskaźniki dla gmin powiatu są kilkukrotnie niższe, co wskazuje na znaczne dysproporcje w dostępie do infrastruktury energetycznej oraz konieczność poszukiwania alternatywnych form zaopatrzenia w energię na obszarach wiejskich.

Sieć elektroenergetyczna

Obszar gminy obsługiwany jest przez Energa-Operator S.A., Oddział w Płocku – Rejon Dystrybucji Sierpc. Głównym źródłem zasilania dla gminy jest stacja 110/15 kV GPZ Bojanowo w Sierpcu, z której zasilanie prowadzone jest liniami napowietrznymi i kablowo-napowietrznymi 15 kV. Obecny system zaopatrywania mieszkańców w energię elektryczną w pełni pokrywa istniejące zapotrzebowanie, przy jednoczesnej potrzebie stopniowej modernizacji (m.in. zastępowanie linii napowietrznych kablami podziemnymi). Przez teren gminy przebiega także linia elektroenergetyczna 400 kV relacji Grudziądz Węgrowo – Płock, stanowiąca element krajowego systemu przesyłowego. Modernizacja GPZ Bojanowo (wymiana transformatorów 110/15 kV do 25 MVA) zwiększyła niezawodność zasilania i potencjał przyłączenia OZE w obszarze oddziaływania stacji.

Infrastruktura teleinformatyczna

Dostępność mieszkańców do nowoczesnych usług telekomunikacyjnych systematycznie się poprawia. Na terenie gminy funkcjonuje pięć stacji bazowych telefonii komórkowej: dwie w miejscowości Blizno oraz po jednej w Gójsku, Szczutowie i Józefowie, co przekłada się na pokrycie zasięgiem sieci komórkowych głównych operatorów. Usługi szerokopasmowego Internetu świadczy na terenie gminy wielu dostawców (m.in. Netia, Orange, RFC, T-Mobile, Play, Plus, JaworNet, Vectra, New Telekom, Telemedian), a dostępność łączy jest sukcesywnie rozszerzana. Dalszy rozwój społeczeństwa informacyjnego zależeć będzie od ograniczania barier ekonomicznych w dostępie do Internetu, informatyzacji administracji publicznej oraz działań edukacyjnych wśród mieszkańców, w szczególności w grupie 50+.

Zagospodarowanie przestrzenne

Kierunki zagospodarowania przestrzennego w gminie określa „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szczutowo” (uchwalone Uchwałą Nr XIV/116/2019 Rady Gminy Szczutowo z dnia 30 grudnia 2019 r., ze zmianami). Obszar gminy charakteryzował się dotąd niewielkim stopniem pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego; do 2022 r. brak było obowiązujących planów miejscowych. W 2023 r. uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowości Dzikie Bórze, a w 2024 r. plan miejscowy dla terenu położonego w miejscowości Cisse, co istotnie rozpoczęło proces zwiększania pokrycia planistycznego i porządkowania ładu przestrzennego na obszarze gminy. Równoległe Gmina przystąpiła do sporządzenia Planu ogólnego – Uchwałą Nr IV/23/2024 z dnia 29 sierpnia 2024 r - a w 2025 r. prowadzone są prace projektowe wraz z udostępnieniem materiałów do publicznego zapoznania się.

Mobilność

Gmina Szczutowo leży przy drodze wojewódzkiej nr 560 (Brodnica – Rypin – Sierpc – Bielsk), która stanowi podstawowy element układu drogowego gminy i zapewnia powiązania z ośrodkami zewnętrznymi w kierunku Sierpca i Rypina oraz dalej z siecią dróg krajowych (DK10 w Sierpcu i DK15 w Brodnicy). Dostęp do DK10 umożliwia ciąg dróg powiatowych przez Gójsk i Mościska. W zakresie komunikacji międzygminnej kluczowe powiązania realizują drogi powiatowe, w tym: 3709W Szczutowo – Blizno – Biały – Troska, 3716W Szczutowo – Dąbkowa – Szczuchowo, 3718W Gójsk – Szczutowo oraz 3719W (Czumsk Duży) – granica województwa – Gójsk – Szczutowo; ponadto funkcjonuje 3702W łącząca stację kolejową Szczutowo z DW560. Odcinki tych dróg były w ostatnich latach modernizowane (m.in.

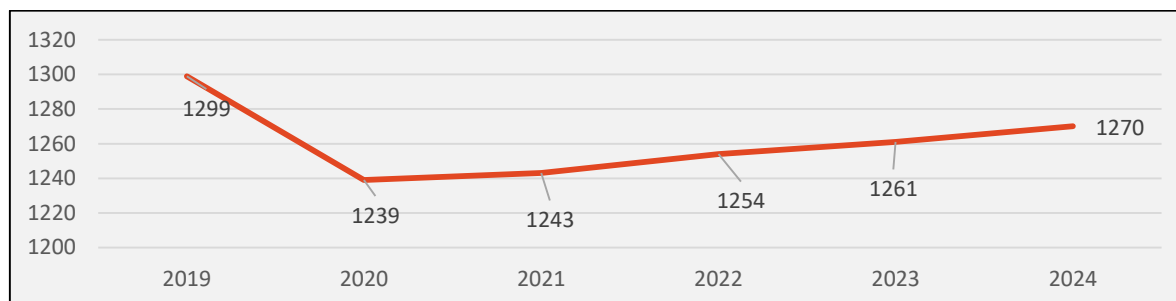
3718W i 3702W na terenie miejscowości Szczutowo). Przez obszar gminy przebiega linia kolejowa nr 33 Kutno – Brodnica. Na linii przywrócono ruch pasażerski, jednak zlikwidowany przystanek „Szczutowo” nie obsługuje zatrzymań – pociągi nie zatrzymują się na terenie gminy. Komunikację autobusową zapewniają przewoźnicy obsługujący linie powiatowe, m.in. relację Sierpc – Szczutowo (rozkłady publikowane przez Powiat Sierpecki). Na terenie gminy nie funkcjonuje odrębna gminna komunikacja publiczna. Infrastruktura rowerowa ma charakter rozproszony; realizowano odcinki pieszo-rowerowe w rejonie Gójsk–Szczutowo (projekty gminne, ścieżka na odcinku Gójsk – ul. Sierpecka).

Mieszkalnictwo

Na zasoby mieszkaniowe występujące na terenie gminy składa się łącznie 1270 mieszkań zgodnie ze stanem na rok 2024 r. Standardy średniej powierzchni użytkowej mieszkania są niższe niż dla powiatu sierpeckiego, województwa mazowieckiego i Polski.

Poniżej przedstawiono, jak zmieniała się liczba mieszkań w gminie Szczutowo w latach 2019-2023.

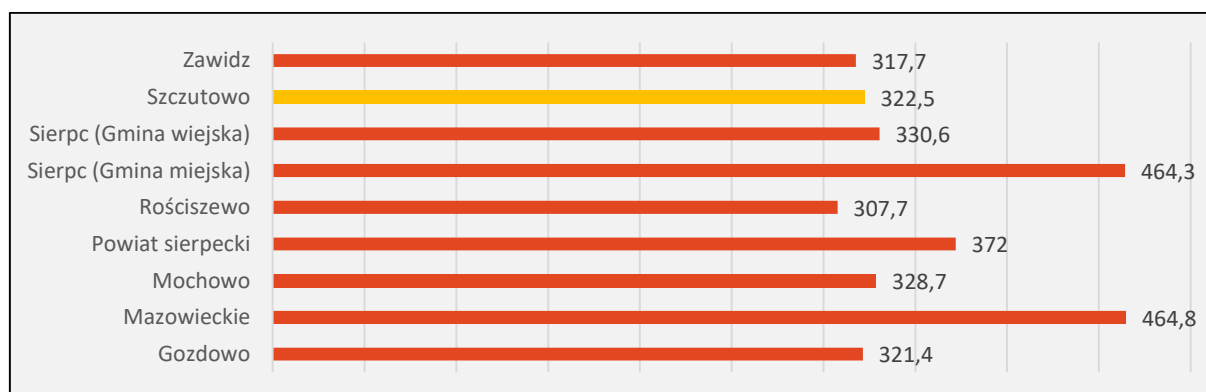
Wykres 24 Liczba mieszkań w gminie Szczutowo w latach 2019-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 liczba mieszkań w gminie Szczutowo wzrosła z 1299 do 1270, co oznacza niewielki, lecz systematyczny przyrost zasobów mieszkaniowych po wcześniejszym spadku w 2020 roku. Dane wskazują na stopniową odbudowę i stabilizację zasobów mieszkaniowych, co może świadczyć o utrzymującym się, umiarkowanym tempie rozwoju budownictwa mieszkaniowego w gminie.

Wykres 25 Wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiecie sierpeckim, województwie mazowieckim i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców w gminie Szczutowo wyniósł 322,5, co plasuje ją nieznacznie powyżej Rościszewa i Zawidza, lecz poniżej średniej powiatowej (372) oraz wyraźnie poniżej średniej województwa mazowieckiego (464,8). Dane potwierdzają, że poziom nasycenia

mieszkaniami w gminie pozostaje typowy dla obszarów wiejskich powiatu, wskazując na umiarkowane tempo rozwoju budownictwa mieszkaniowego.

DIAGNOZA

Do mocnych stron gminy Szczutowo należy dobre powiązanie drogowe z ośrodkami zewnętrznymi (Sierpc, Rypin) poprzez drogę wojewódzką nr 560, funkcjonowanie oczyszczalni ścieków w Bliznie, rozbudowana sieć wodociągowa obejmująca ponad 90% mieszkańców, rozwijająca się sieć kanalizacyjna oraz stabilnie działający system gospodarki odpadami. Wartością przestrzeni jest również zachowany krajobraz rolniczo-leśny i obecność cennych obiektów dziedzictwa kulturowego. Na korzyść gminy działa także poprawiająca się dostępność usług teleinformatycznych i rozpoczęty proces porządkowania ładu przestrzennego poprzez uchwalanie planów miejscowych i przygotowanie planu ogólnego. Do słabszych stron należy zaliczyć brak sieci gazowej i systemu ciepłowniczego, niewystarczające pokrycie dróg infrastrukturą towarzyszącą, rozproszoną zabudowę ograniczającą efektywność inwestycji, niskie tempo przyrostu zasobów mieszkaniowych oraz ograniczoną infrastrukturę rowerową i brak połączeń kolejowych pasażerskich.

1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Szczutowo.

Ukształtowanie terenu, gleby, budowa geologiczna

Rzeźba terenu gminy Szczutowo jest pochodną młodoglacjalnych procesów z okresu zlodowacenia północnopolskiego. W układzie fizycznogeograficznym J. Kondrackiego obszar gminy należy przede wszystkim do mezoregionu Równina Urszulewska (315.16) w makroregionie Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie, z niewielkimi fragmentami Pojezierza Dobrzyńskiego (315.14) oraz Wysoczyzny Płońskiej (318.61). Dominującą formą jest rozległa równina sandrowa, silnie porożciniana płytkimi rynnami jeziornymi i dolinami cieków, której powierzchnia obniża się ku południowemu wschodowi. Południowo-zachodni skraj gminy zajmuje wysoczyzna młodoglacjalna z wałem czołowo-morenowym (szer. ok. 0,5–1,5 km), ułożonym w osi NW–SE i wyniesionym o ok. 8–15 m ponad przedpole sandrowe; wał tworzą dwie „wyspy” morenowe rozdzielone rynnami subglacjalnymi i dolinami cieków. Rzeźba jest korzystna dla zagospodarowania – przeważają płaskie powierzchnie o nachyleniach <5%, a niekorzystne warunki występują głównie w obrębie dolin i obniżzeń. Hipsometrycznie teren waha się od ok. 114 m n.p.m. (południe gminy) do ok. 134,2 m n.p.m. na kulminacjach wału czołowo-morenowego. Rynny jeziorne wypełniają m.in. jeziora Urszulewskie i Szczutowskie, charakterystyczne polodowcowe akweny regionu.

Pod względem geologicznym gmina leży w obrębie niecki warszawskiej (synklinorium brzeżne). Podłoże stanowią utwory trzeciorzędowe (piaski i mułki) zalegające do ok. 65 m p.p.t., przykryte kompleksami czwartorzędowymi. Z osadów plejstoceńskich dominują gliny zwałowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe; wypełniają one zarówno wysoczyzny morenowe, jak i rozległe równiny sandrowe. Utwory holocenijskie reprezentują grunty organiczne – namuły i torfy w dolinach cieków oraz w rynnach jeziornych. Układ form powierzchniowych dobrze ilustrują szkice geomorfologiczne arkuszy SMGP Skępe i Sierpc, wskazujące na przewagę form wodnolodowcowych i erozyjnych wód roztopowych.

Gleby są na ogół słabe i bardzo słabe: klasy V–VI stanowią ok. 83% gruntów ornych, a klasy IIIb–IVb ok. 13%; nie występują gleby klas I–IIIa. W południowo-zachodniej części gminy (strefa wału czołowo-morenowego) przeważają gleby brunatne wyługowane, brunatne kwaśne i bielcowe; lokalnie spotyka się

żytnie dobre gleby biellicowe/pseudobiellicowe (klasa IV) rozwinięte z piasków i piasków gliniastych, m.in. w rejonie Gugoń i Białas. Rozmieszczenie i jakość gleb bezpośrednio odzwierciedlają litologię utworów czwartorzędowych oraz pozycję względem ciągów rynnowych i dolin rzecznych.

Złóża kopalne

Na obszarze gminy Szczutowo występują niewielkie zasoby surowców mineralnych, głównie kruszywa naturalne (piaski i żwiry). Udokumentowane są dwa złoża: „Gójsk I” (piaski i żwiry) oraz „Dąbkowa Parowa”; w rejonie miejscowości Mierzęcín, Łukomka, Podlesie i Grądy stwierdzono występowanie torfów (złoża nieudokumentowane). Zgodnie z najnowszymi materiałami planistycznymi, w granicach obszaru objętego Planem ogólnym nie występują tereny ani obszary górnicze; tabela złóż wskazuje: Gójsk I (dz. 485, użytkownik: Kowalczyk Maria „ZWIREK”) oraz Dąbkowa Parowa (dz. 172/7, użytkownik: Urząd Gminy Szczutowo).

Na terenie gminy występują także użytki kopalne (wzrobiska poeksploatacyjne); przed ewentualnym przeznaczeniem takich terenów pod zabudowę konieczne jest rozpoznanie geologiczno-inżynierskie ze względu na lokalnie niekorzystne warunki budowlane.

Wody

Wody powierzchniowe

Głównym ciekim wodnym na terenie gminy jest Skrwa Prawa (na odcinkach: od Dopływu spod Przywitowa do Chroponianki oraz od Chroponianki do ujścia). Występują także JCWP: Kanał Gójsk (Gozdawnica) oraz Mień do jeziora Wielkiego. W krajobrazie gminy istotną rolę pełnią jeziora polodowcowe: Urszulewskie i Szczutowskie. Poniżej zestawiono JCWP znajdujące się na obszarze gminy wraz z ich oceną i celami środowiskowymi.

A) LW20014 „Urszulewskie”:

- status: naturalna część wód,
- stan ogólny: zły stan wód,
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny,
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry,
- działania podstawowe: uporządkowanie i poprawa gospodarki ściekowej poza aglomeracjami; kontrole stosowania programu działań ograniczających spływ azotanów ze źródeł rolniczych; kontrola gospodarowania wodami i przeglądy pozwoleń wodnoprawnych,
- działania uzupełniające: pozostawienie i odtwarzanie roślinności litoralnej; kształtowanie pasów buforowych przy brzegach; analizy techniczno-ekonomiczne gospodarki ściekowej poza aglomeracjami; ograniczanie dopływu biogenów z rolnictwa; aktualizacja lokalnych programów ochrony środowiska.

B) LW20013 „Szczutowskie”:

- status: naturalna część wód,
- stan ogólny: zły stan wód,
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny,
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry,
- działania podstawowe: jak w pkt A (uszczelnienie gospodarki ściekowej poza aglomeracjami; kontrole „programu azotanowego”; przeglądy pozwoleń),

– działania uzupełniające: jak w pkt A (strefy buforowe, ochrona litoralu, ograniczanie biogenów, analizy T-E, aktualizacja POŚ).

C) RW20001127569 „Skrwa od Chroponianki do ujścia”:

- status: naturalna część wód,
- stan ogólny: zły stan wód (dobry stan ekologiczny; stan chemiczny poniżej dobrego),
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny (jeśli monitorowany wskaźnik diadromiczny D),
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego; pozostałe – stan dobry,
- działania podstawowe: realizacja KPOŚK; kontrole „programu azotanowego”; realizacja działań z planów ochrony/planów zadań ochronnych na obszarach chronionych; przeglądy pozwoleń wodnoprawnych,
- działania uzupełniające: tworzenie i utrzymanie stref buforowych, ograniczanie regulacji koryta do niezbędnego minimum ochronnego, porządkowanie zrzutów ścieków.

D) RW2000162756319 „Skrwa od Dopyłwu spod Przywitowa do Chroponianki”:

- status: naturalna część wód,
- stan ogólny: zły stan wód (słaby stan ekologiczny; stan chemiczny poniżej dobrego),
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO]; pozostałe wskaźniki – II klasa),
- działania podstawowe: jak w pkt C (KPOŚK; „program azotanowy”; działania dla obszarów chronionych; przeglądy pozwoleń),
- działania uzupełniające: kształtowanie pasów buforowych i ochrona mokradeł; ograniczanie prac regulacyjnych do koniecznych robót utrzymaniowych.

E) RW2000102756529 „Kanał Gójsk (Gozdawnica)”:

- status: naturalna część wód,
- stan ogólny: zły stan wód (umiarkowany stan ekologiczny; brak danych o stanie chemicznym w ocenie 2014–2019),
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [OWO, MMI]); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny (jeśli monitorowany wskaźnik diadromiczny D),
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
- działania podstawowe: kontrole „programu azotanowego”; porządkowanie gospodarki ściekowej poza aglomeracjami; przeglądy pozwoleń wodnoprawnych,
- działania uzupełniające: strefy buforowe wzdłuż koryta; ograniczanie presji hydro-morfologicznych (prostowania, piętrzenia) do niezbędnego minimum.

F) RW200009279459 „Mień do jez. Wielkiego”:

- status: naturalna część wód,
- stan ogólny: zły stan wód (zły stan ekologiczny; stan chemiczny dobry),
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny (jeśli monitorowany wskaźnik diadromiczny D),
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributyllocyny (w)] poniżej stanu dobrego; pozostałe – stan dobry,
- działania podstawowe: kontrole „programu azotanowego”; porządkowanie gospodarki ściekowej poza aglomeracjami; przeglądy pozwoleń wodnoprawnych,

- działania uzupełniające: ograniczanie dopływu biogenów ze zlewni; strefy buforowe; ograniczanie presji hydromorfologicznych.

Stan JCWP na obszarze gminy Szczutowo oceniono jako zły.

Wody podziemne

Gmina Szczutowo leży w granicach jednolitych części wód podziemnych (JCWPd):

A) PLGW200048

- stan ogólny: dobry,
- przypisane cele środowiskowe: dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny,
- działania podstawowe:
 - ograniczenie poboru wód podziemnych w obszarach możliwej ascenzji/ingresji wód o podwyższonym zasoleniu (m.in. poprzez małą retencję),
 - coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia,
- działania uzupełniające: nie wskazano.

B) PLGW200046

- stan ogólny: dobry,
- przypisane cele środowiskowe: dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny,
- działania podstawowe:
 - przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych,
 - coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia,
 - realizacja zadań systemowych gospodarki odpadami oraz monitoring niezabezpieczonego składowiska odpadów komunalnych (Skępe),
- działania uzupełniające: nie wskazano.

Na terenie gminy występuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 215 „Subniecka Warszawska” (zbiornik trzeciorzędowy). W gminnych dokumentach planistycznych potwierdzono położenie obszaru w zasięgu GZWP 215 oraz przynależność do JCWPd 48; wskazano też parametry zbiornika (m.in. średnia głębokość ujęć ok. 160 m, zasoby dyspozycyjne ok. 250 tys. m³/d).

Formy ochrony

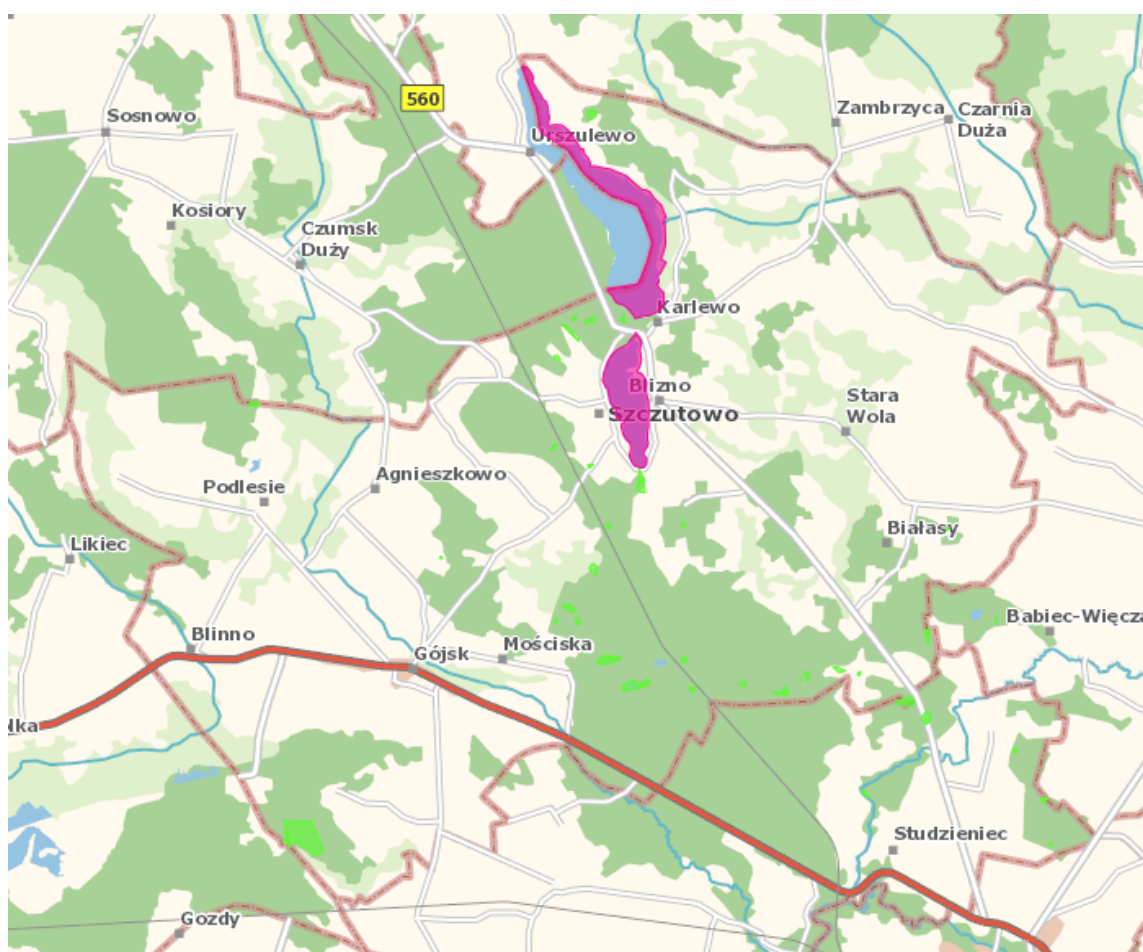
Na formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody składają się parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. W granicach gminy występują: Obszar Chronionego Krajobrazu „Przrzecze Skrwy Prawej” (na obszarze gminy ok. 11 262 ha), zespoły przyrodniczo-krajobrazowe „Jezioro Szczutowskie” (ok. 250,9 ha) i „Jezioro Urszulewskie” (ok. 211,3 ha), pomniki przyrody oraz liczne użytki ekologiczne (m.in. zespoły bagien ustanowione uchwałami z 2003 r., w tym użytek nr 712 o pow. ok. 22,68 ha). W granicach gminy nie znajdują się obszary Europejskiej Sieci Natura 2000.

Poniżej przedstawiono lokalizację gminy względem różnych form ochrony przyrody.

Obszary Użytków Ekologicznych i Zespołów Przyrodniczo Krajobrazowych

Na obszarze gminy Szczutowo występują istotne formy ochrony przyrody, w tym dwa zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: „Jezioro Szczutowskie” o powierzchni 150,9 ha oraz „Jezioro Urszulewskie” o powierzchni 211,3 ha, ustanowione uchwałami z 1998 r. Dodatkowo na terenie gminy znajduje się szereg użytków ekologicznych, powołanych w 2003 r., obejmujących kilkadziesiąt niewielkich torfowisk i terenów podmokłych pełniących funkcję ostoi cennych siedlisk i gatunków. Cały obszar gminy położony jest ponadto w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Przyrzecze Skrwy Prawej”, co nadaje dodatkowy reżim ochronny i wzmacnia znaczenie tych form przyrodniczych dla zachowania walorów środowiskowych oraz krajobrazowych gminy.

Rysunek 5 Położenie gminy Szczutowo względem obszarów Użytków Ekologicznych i Zespołów Przyrodniczo Krajobrazowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

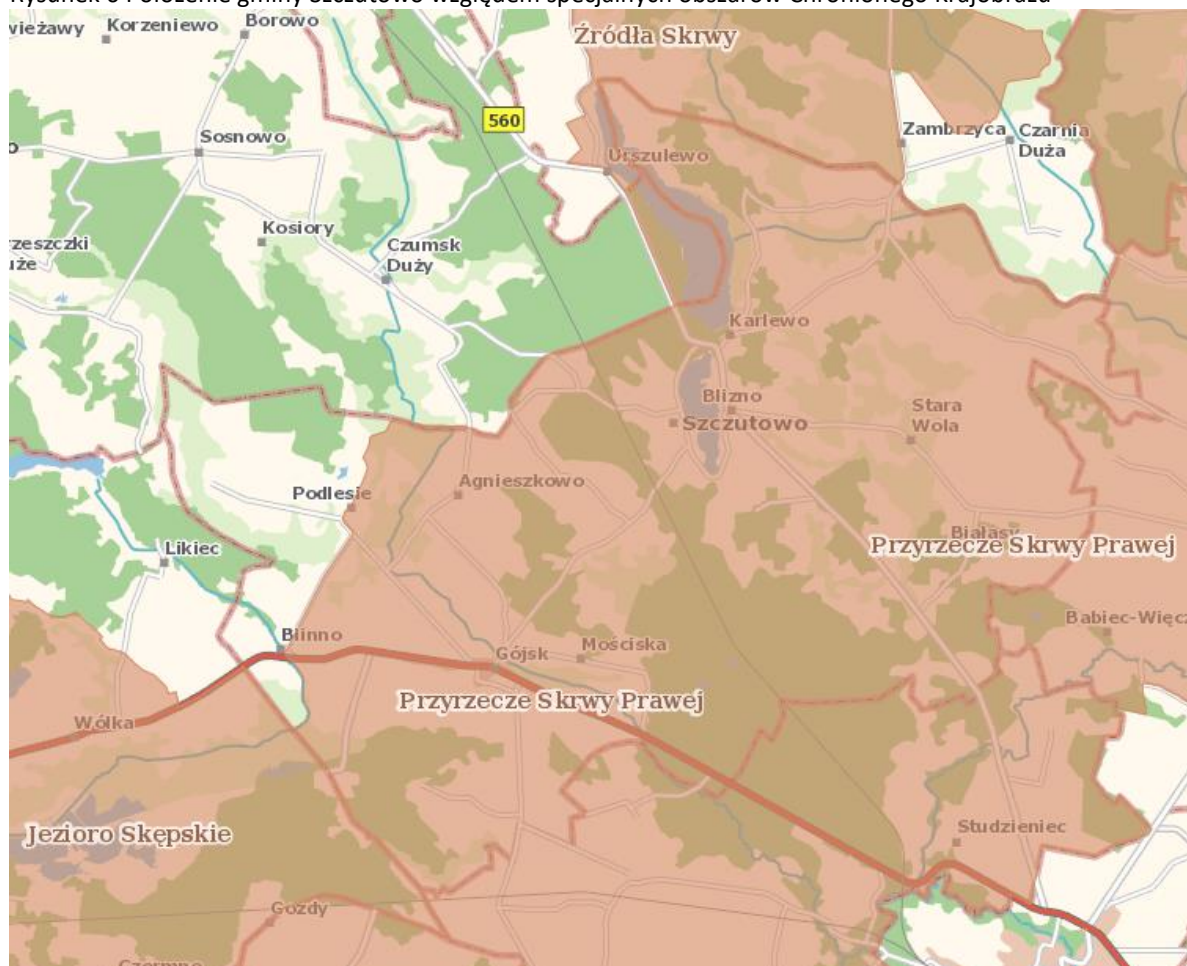
Na terenie gminy Szczutowo występują formy ochrony przyrody obejmujące użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Użytki ekologiczne zostały zaznaczone na mapie kolorem zielonym i obejmują obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, chroniące m.in. niewielkie zbiorniki wodne, torfowiska czy siedliska roślin i zwierząt. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, oznaczone kolorem fioletowym, rozciągają się wzdłuż ciągu jezior i terenów otaczających Szczutowo oraz miejscowości Urszulewo i Karlewo, stanowiąc rozległe i spójne przestrzenie chronione ze względu na swoje walory

krajobrazowe i przyrodnicze. Obecność tych obszarów wskazuje na duże znaczenie środowiskowe gminy, podkreślając konieczność ochrony lokalnych ekosystemów i zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego.

Obszary chronionego krajobrazu

Na terenie gminy zlokalizowany jest specjalny obszar Chronionego Krajobrazu

Rysunek 6 Położenie gminy Szczutowo względem specjalnych obszarów Chronionego Krajobrazu

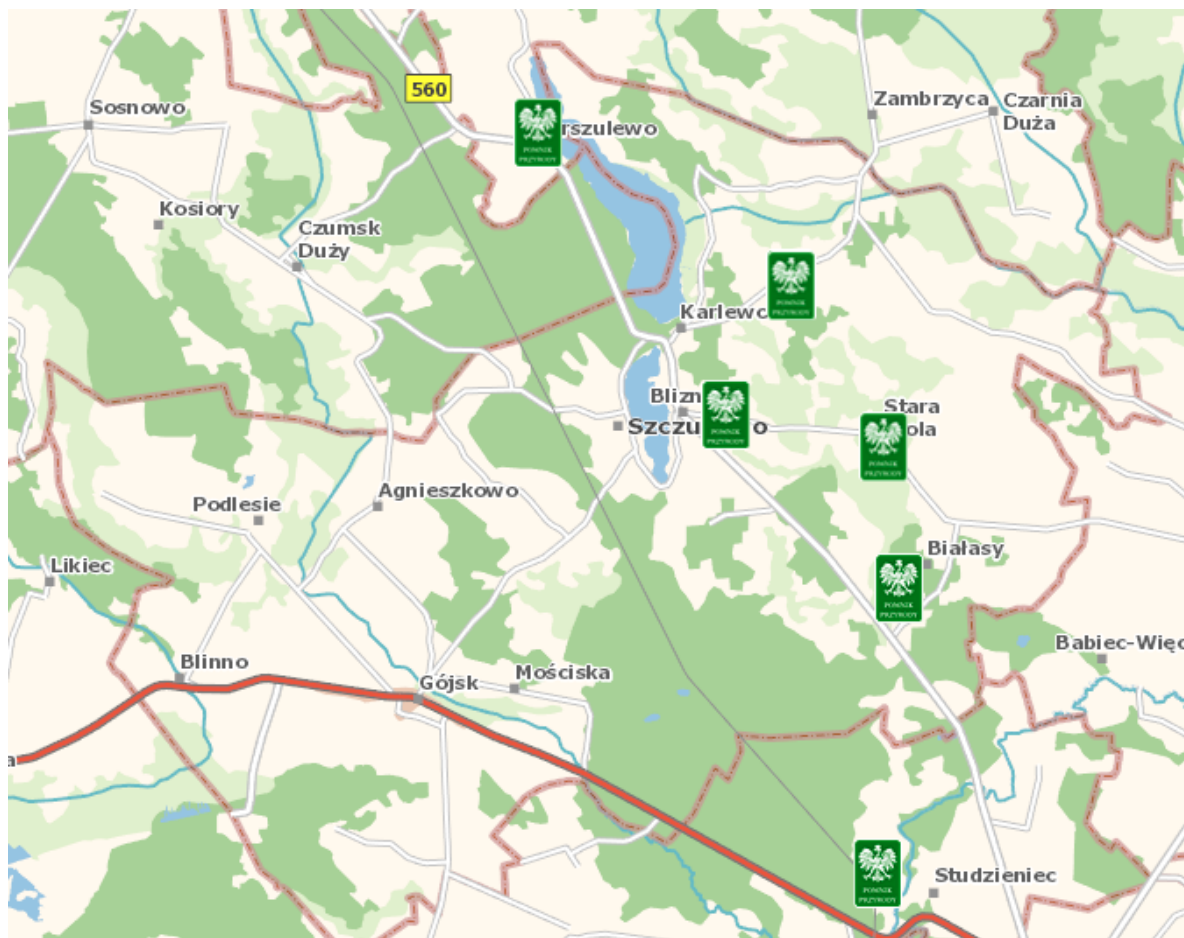

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Szczutowo znajduje się 4 pomniki przyrody ich lokalizacje przedstawiono na Rysunku 7 a szczegółowe informacje zostały zestawione w Tabeli 18.

Rysunek 7 Położenie gminy Szczutowo względem pomników przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Tabela 18 Pomniki przyrody w gminie Szczutowo

KOD	RODZAJ	LOKALIZACJA
PL.ZIPOP.1393.PP.1427062.2669	drzewo – dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>), pierśnica 155 cm, obwód 487 cm, wys. 23 m	w użytkowaniu Zarządu Dróg Powiatowych w Sierpcu, droga nr 105 Szczutowo–Wola Stara
PL.ZIPOP.1393.PP.1427062.2671	grupa drzew – jałowiec pospolity (<i>Juniperus communis</i>), 2 okazy (wys. 6 m i 2 m)	teren prywatny, ok. 600 m od drogi Sierpc–Szczutowo przez Mierzęcín, przy drodze polnej
PL.ZIPOP.1393.PP.1427062.2673	drzewo – kasztanowiec zwyczajny (<i>Aesculus hippocastanum</i>), pierśnica 91 cm, obwód 286 cm, wys. 17 m	teren prywatny, gm. Szczutowo
PL.ZIPOP.1393.PP.1427062.2674	drzewo – lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>), pierśnica 119 cm, obwód 374 cm, wys. 23 m	około 200 m od drogi Blizno–Sierpc, gm. Szczutowo

Źródło: www.crfor.gdos.gov.pl

Powietrze

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza na obszarze gminy pozostaje tzw. niska emisja z indywidualnych źródeł ciepła opalanych paliwami stałymi; zjawisko nasila się w sezonie grzewczym i jest kluczowym powodem przekroczeń wskaźników pyłowych oraz benzo(a)pirenu w strefie mazowieckiej, dla której obowiązuje Program ochrony powietrza (2020–2026) oraz uchwała antysmogowa województwa. Na terenie gminy prowadzone są działania ograniczające niską emisję, w tym realizacja programu

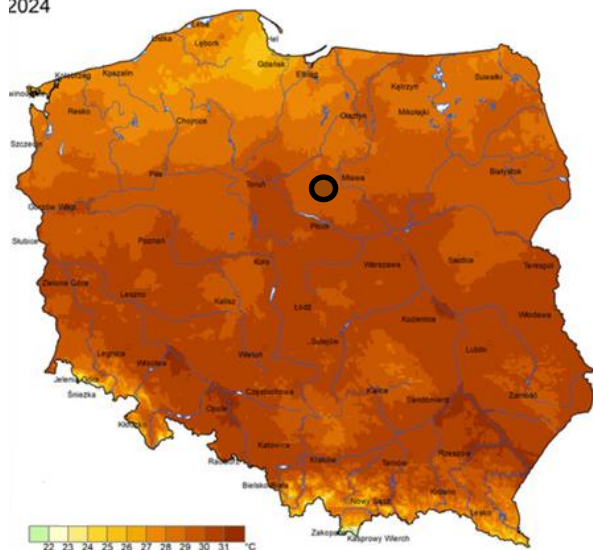
„Czyste Powietrze” (wymiana źródeł ciepła, termomodernizacja budynków jednorodzinnych). Istotnym źródłem emisji jest również transport drogowy; przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 560 (m.in. okolice Blizna–Dąbkowa Parowa), a dokumenty planistyczne wskazują także powiązania komunikacyjne z drogą krajową nr 10 i drogą wojewódzką nr 539, co kumuluje emisje liniowe wzdłuż głównych korytarzy ruchu. Ocena stanu powietrza opiera się na pomiarach państwowego monitoringu; najbliższa stacja znajduje się w Sierpcu (ul. Wiosny Ludów 7) i prowadzi bieżące pomiary m.in. PM10, PM2,5, NO₂ i O₃; GIOŚ publikuje także powiadomienia o ryzyku sezonowych przekroczeń, zwłaszcza dla benzo(a)pirenu.

Warunki pogodowe

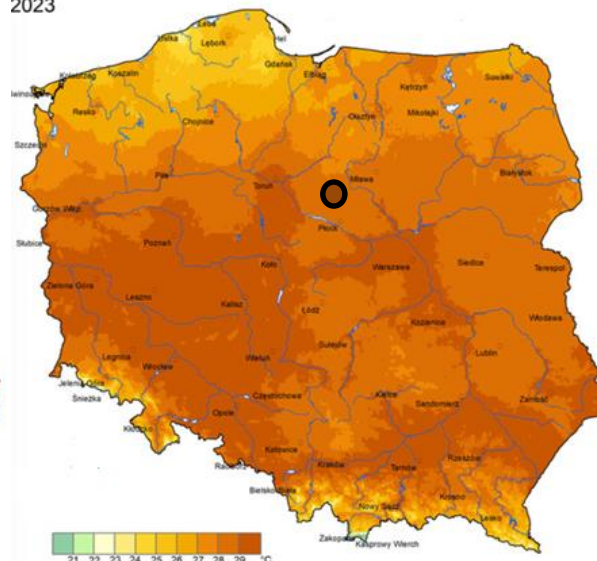
Poniżej zaprezentowano graficznie dane lat 2023-2024 r. i zaznaczono lokalizację gminy Szczutowo.

Rysunek 8 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 2023-2024

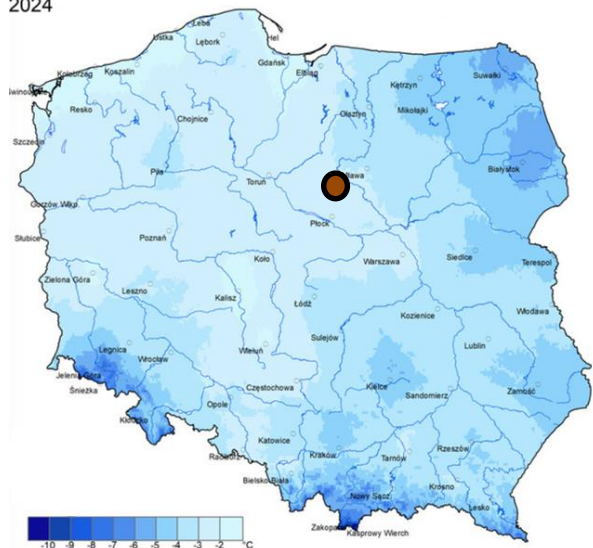
2024

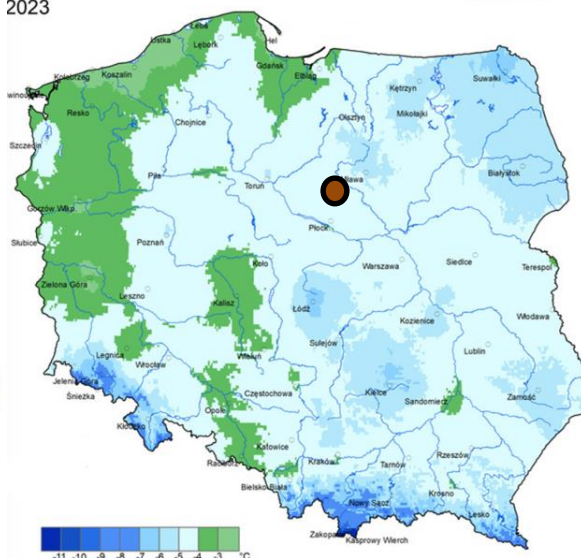
2023

2024

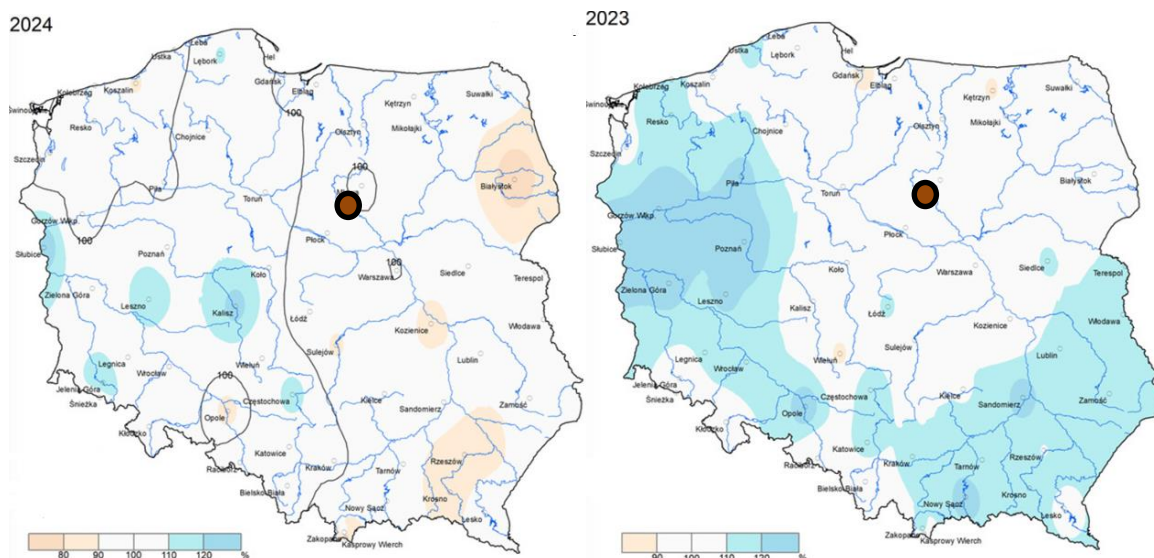
2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Szczutowo w latach 2023-2024 nie odnotowano ekstremalnych temperatur w skali kraju.

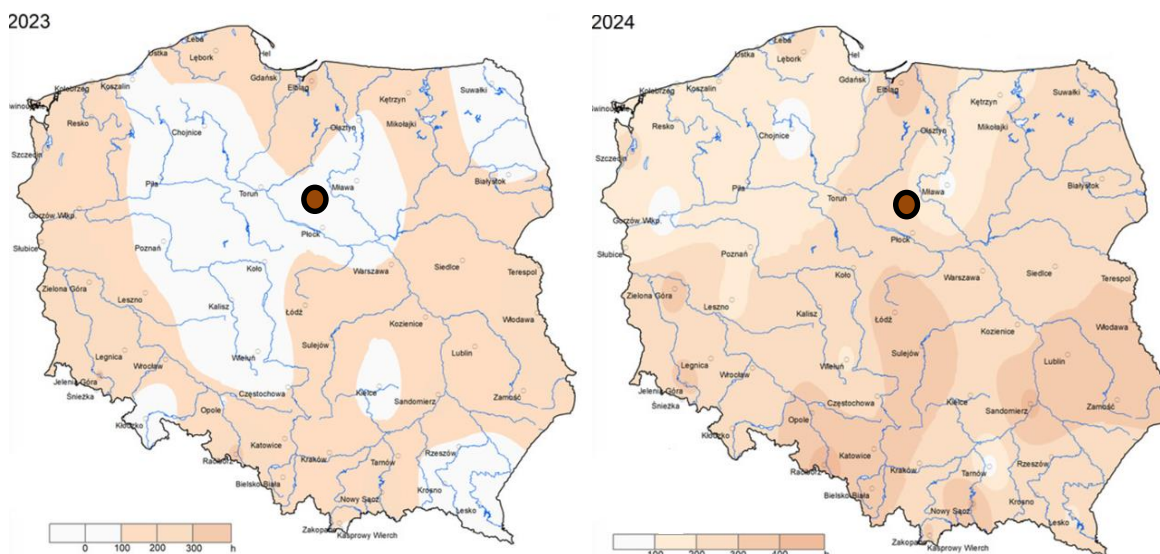
Rysunek 9 Anomalie sumy opadów w Polsce w latach 2023-2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Szczutowo w 2023 r. odnotowano niewielkie anomalie sumy opadów w odniesieniu do wskaźników ogólnopolskich.

Rysunek 10 Anomalie usłonecznienia w Polsce w latach 2023-2024 r.

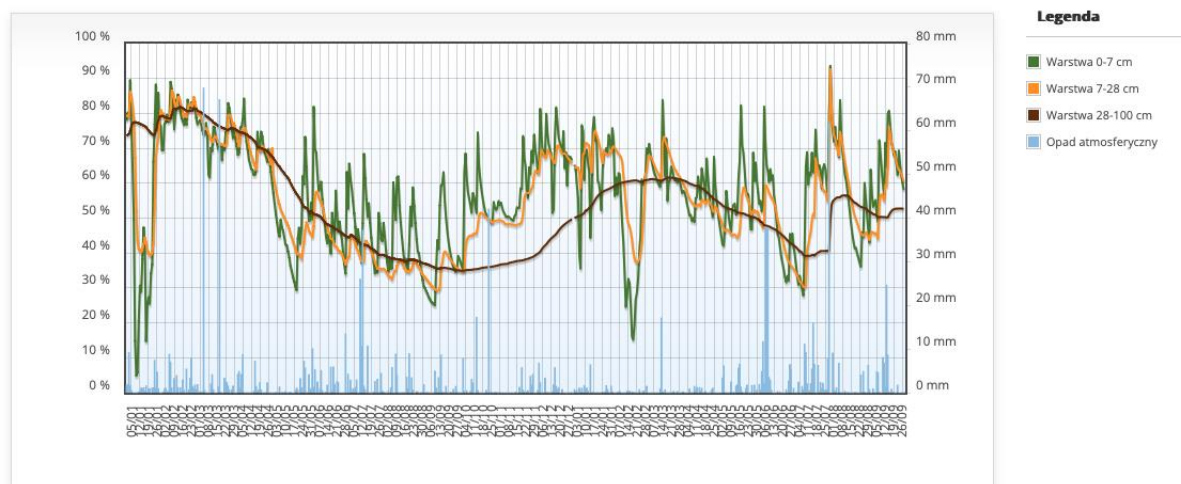

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Szczutowo w latach 2023-2024 nie odnotowano anomalnego usłonecznienia w odniesieniu do wskaźników ogólnopolskich.

Jednym z istotnych zagrożeń klimatycznych dla gminy Szczutowo jest występowanie susz. Na poniższym wykresie przedstawiono wskaźnik wilgotności gleby dla powiatu sierpeckiego w 2024 r.

Wykres 26 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu sierpeckiego (2024 r.)

Źródło: www.imgw.pl

Na powyższym wykresie widać, że wskaźnik wilgotności gleby w analizowanym okresie był niższy niż 40% w styczniu, maju sierpniu i wrześniu, co mogło wskazywać na deficyt wody w strefie korzeniowej. Wartości wskaźnika rokrocznie prezentują podobne wartości.

Odnawialne źródła energii

W gminie istnieją warunki sprzyjające rozwojowi odnawialnych źródeł energii. W ostatnich latach obserwuje się rozwój inwestycji fotowoltaicznych – prowadzone są postępowania i wydawane decyzje środowiskowe dla farm PV m.in. w Podlesiu, Szczechowie i Modrzewiu, w tym instalacji o mocach sięgających 7–10 MW

Agroturystyka

W świetle dostępnych, oficjalnych informacji o gminie Szczutowo (powiat sierpecki, woj. mazowieckie) jej wyróżniającym zasobem przyrodniczym są dwa duże jeziora: Szczutowskie i Urszulewskie. Co istotne, projekt Strategii również je identyfikuje jako „podstawę rozwoju rekreacji wodnej (kąpiele, wędkarstwo, rekreacja brzegowa)” i wskazuje funkcjonowanie sezonowych miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli nad Jeziorem Urszulewskim („Ośrodek Wypoczynkowy Plaża”) oraz nad Jeziorem Szczutowskim przy „Zajeździe Przyszań” (w oparciu o decyzje PPIS w Sierpcu).

Jednocześnie, problem sygnalizowany w uwadze dotyczy tego, że komponent turystyczny nie jest „domknięty diagnostycznie”: w dokumencie pojawia się opis zasobów i ogólne wskazanie potencjałów, ale bez pełnej diagnozy sektora turystycznego (popyt/podaż/infrastruktura/oddziaływania) w rozumieniu analizy ruchu turystycznego, stopnia i jakości zagospodarowania stref brzegowych, stanu kąpielisk/pomostów i infrastruktury rekreacyjnej, potencjału i struktury bazy noclegowej/agroturystycznej oraz oferty turystycznej. Widać też przesunięcie akcentów: w fragmencie o agroturystyce jako czynnik rozwoju turystyki wskazano m.in. „występowanie rzek właściwych do uprawiania turystyki kajakowej”, bez analogicznego „przełożenia” potencjału jezior na elementy produktu turystycznego i infrastruktury nadjeziornej. To ma konsekwencje środowiskowe i planistyczne, bo Strategia równocześnie odnotowuje, że jeziora pełnią istotną rolę w krajobrazie, a stan JCWP dla „Urszulewskiego” i „Szczutowskiego” oceniono jako zły (z wyszczególnieniem działań: m.in. porządkowanie gospodarki ściekowej, pasy buforowe przy brzegach, ochrona roślinności litoralnej i ograniczanie dopływu biogenów).

W części strategicznej zaplanowano cel operacyjny „Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej” oraz kierunki działań typu: tworzenie oferty turystycznej, modernizacja i ewidencjonowanie szlaków, promocja oferty. Jednak w priorytetowych przedsięwzięciach inwestycyjnych jako projekt turystyczny wskazano wprost „Budowę infrastruktury turystycznej m. Słupia”, co w obecnym kształcie nie „kotwaczy” głównego zasobu (systemu jeziornego) w spójnym, kompleksowym ujęciu turystyki jeziornej (diagnoza ruchu turystycznego, zagospodarowanie jezior, kąpieliska i pomosty, infrastruktura rekreacyjna, baza noclegowa/agroturystyka, oferta oraz wpływ turystyki na środowisko). Takie domknięcie diagnozy i oparcie jej o mierniki jest standardem w zarządzaniu destynacją (podejście wskaźnikowe UNWTO) i jest spójne z wynikami badań pokazujących, że presja turystyczna może mieć mierzalne konsekwencje dla jakości wód/ekosystemu jezior.

DIAGNOZA

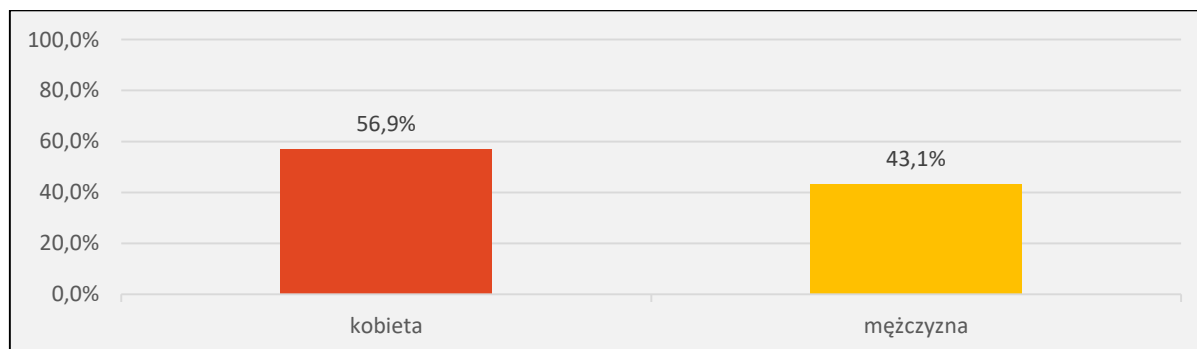
Gmina Szczutowo charakteryzuje się korzystnym ukształtowaniem terenu i rolniczym krajobrazem typowym dla równin młodogłacjalnych, co sprzyja użytkowaniu rolnemu i inwestycjom o niewielkiej ingerencji w rzeźbę terenu. Gleby należą w większości do klas V–VI, co ogranicza intensywną produkcję rolną, ale sprzyja rozwojowi upraw ekstensywnych i rolnictwa przyjaznego środowisku. Cennym zasobem przyrodniczym są jeziora Urszulewskie i Szczutowskie oraz kompleksy torfowisk, objęte ochroną w ramach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Przyrzecze Skrzywicy” i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Stan wód powierzchniowych oceniono jako zły, natomiast wód podziemnych – jako dobry, co wskazuje na potrzebę ochrony ujęć i ograniczania spływu biogenów z rolnictwa. W gminie nie występują ekstremalne zjawiska pogodowe, choć okresowe susze i niska wilgotność gleby stanowią istotne zagrożenie dla produkcji rolniczej. Do pozytywnych trendów należy wzrost zainteresowania odnawialnymi źródłami energii, w tym rozwój farm fotowoltaicznych. Główne problemy środowiskowe gminy wiążą się z emisją pyłów i benzo(a)pirenu z indywidualnych źródeł ciepła oraz potrzebą dalszej poprawy jakości wód i zwiększenia retencji.

1.5 Analiza potencjału jakości życia w gminie i wyniki badania ankietowego

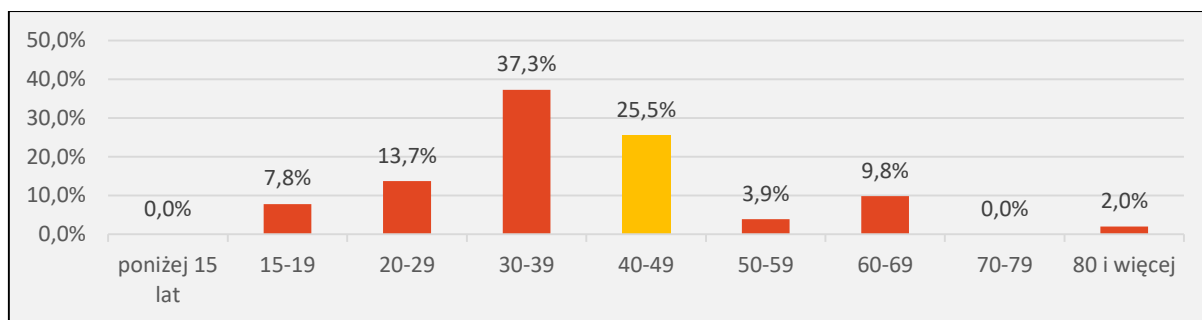
Na potrzeby opracowania przedmiotowej Strategii przeprowadzono badanie ankietowe (dalej Badanie ankietowe) mające na celu zbadanie potencjału jakości życia w gminie.. Przyjęto następujące oceny: bardzo źle, źle, średnio, dobrze i bardzo dobrze. Poniżej przedstawiono dane (% odpowiedzi) w podziale na wiek, wykształcenie i status na rynku pracy ankietowanych osób.

Wykres 23 Liczba ankietowanych w podziale na płeć

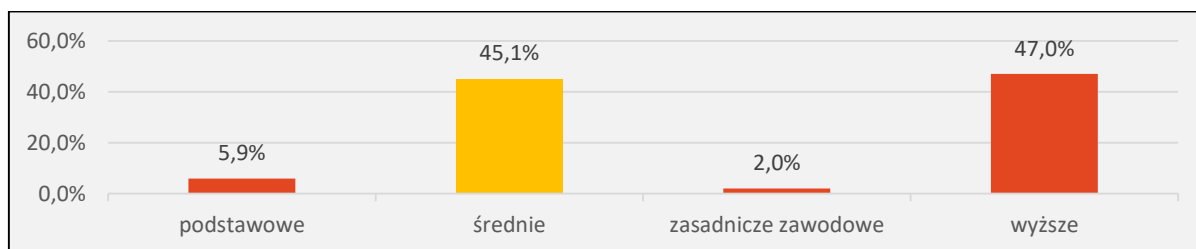
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 27 Liczba ankietowanych w podziale na wiek

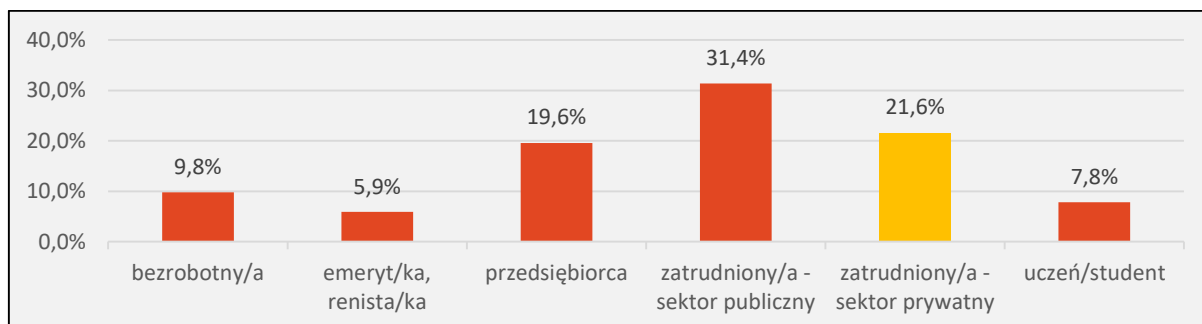
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 28 Liczba ankietowanych z podziałem na wykształcenie

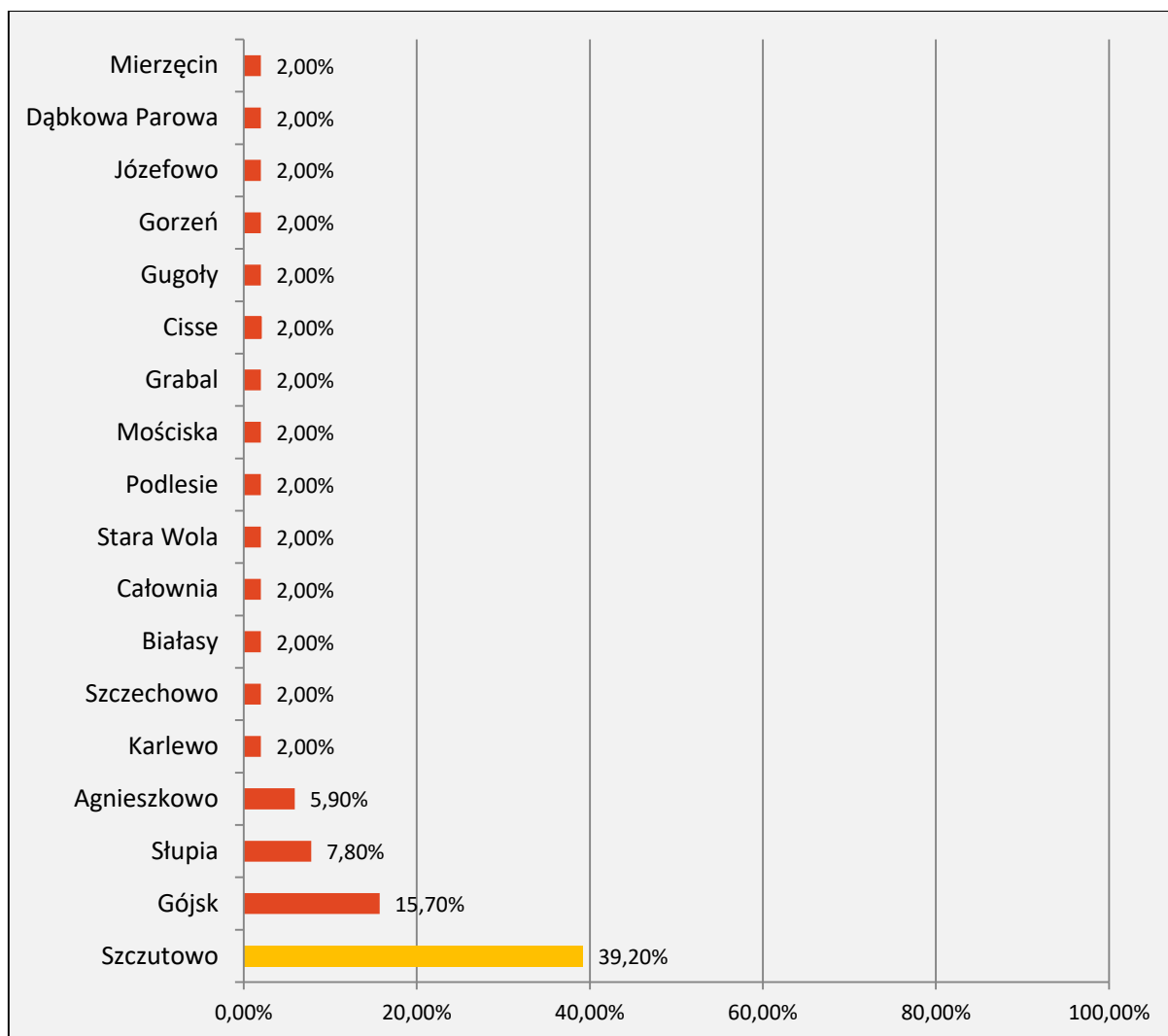
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 29 Liczba ankietowanych w podziale na status na rynku pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 30 Ankietowani według miejsca zamieszkania

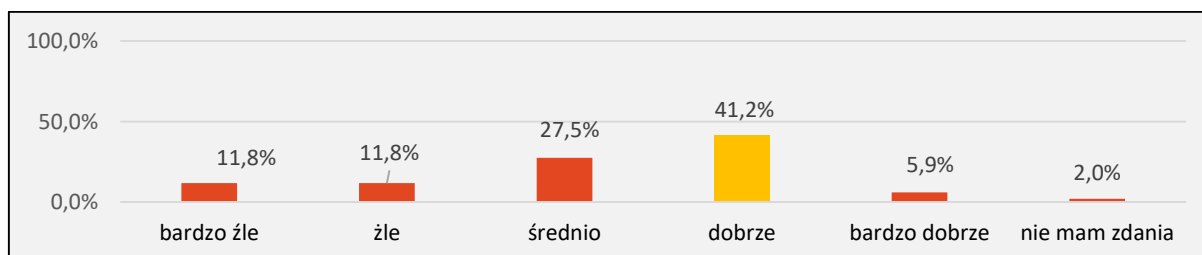

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wśród ankietowanych przeważały kobiety, osoby w wieku 30-49 lat, z wykształceniem średnim i zatrudnione w sektorze prywatnym.

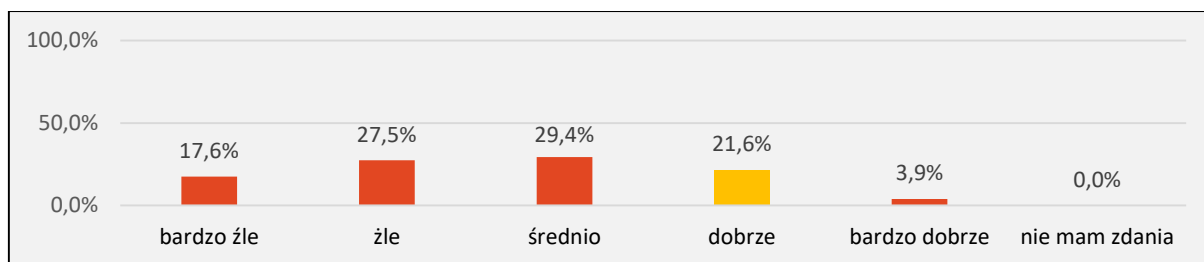
Poniżej przedstawiono graficzne podsumowanie badania ankietowego (kolorem ■ oznaczono najczęstsze odpowiedzi).

Wykres 31 ogólny standard życia

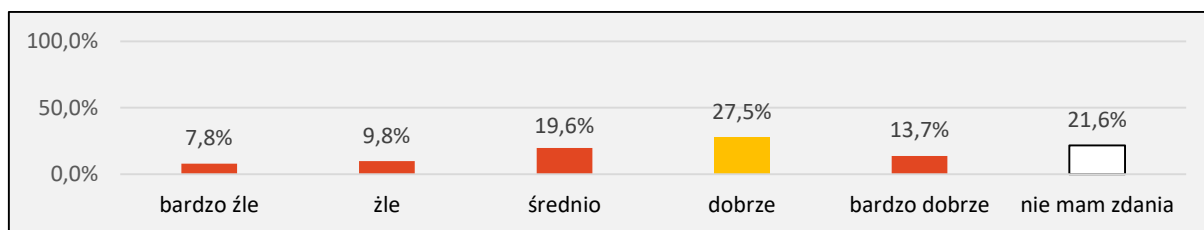
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 32 Dostępność usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści)

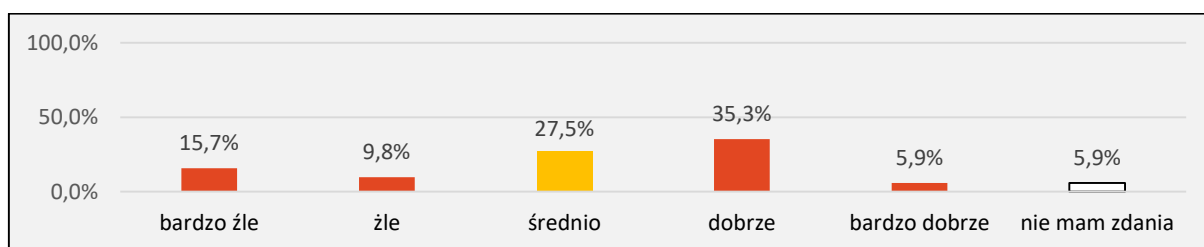
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 33 Dostępność (domy opieki, kluby seniora)

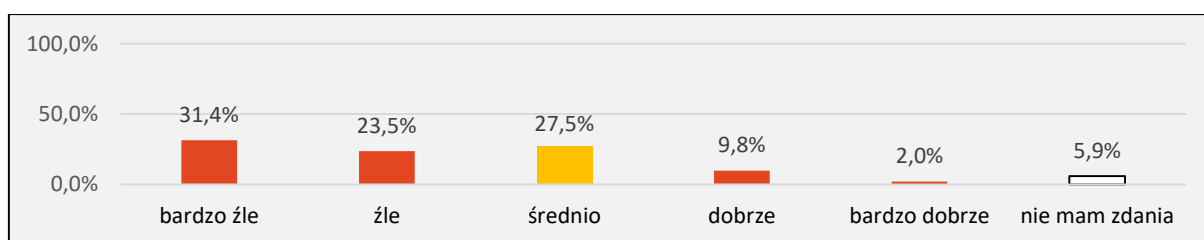
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 34 Poziom bezpieczeństwa publicznego

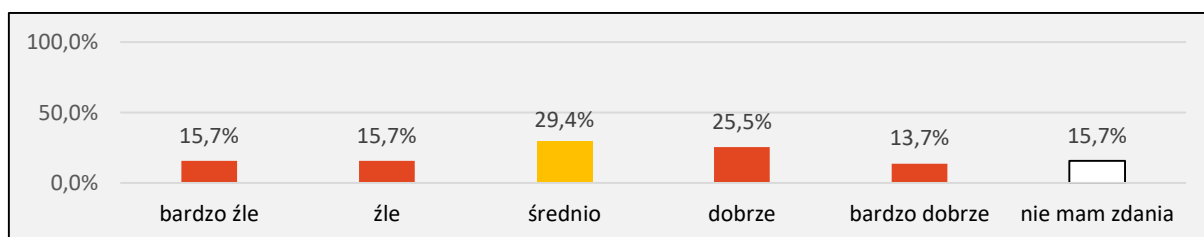
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 35 Atrakcyjność oferty kulturalnej

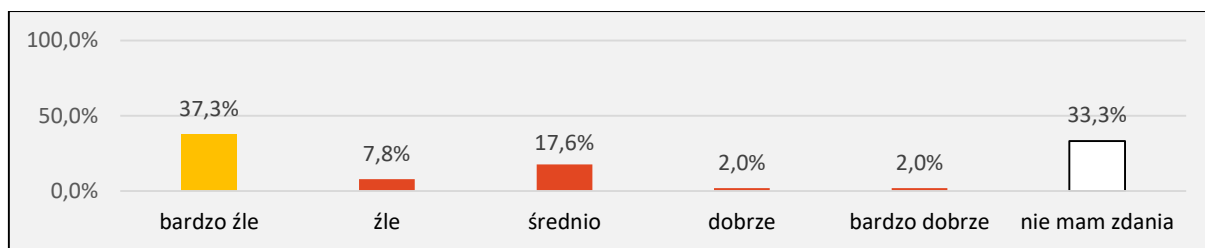
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 34 Oferta sportowo-rekreacyjna

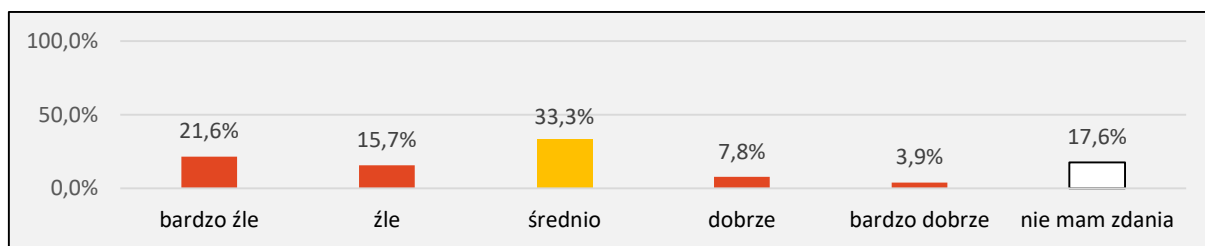
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 36 Dostępność mieszkań

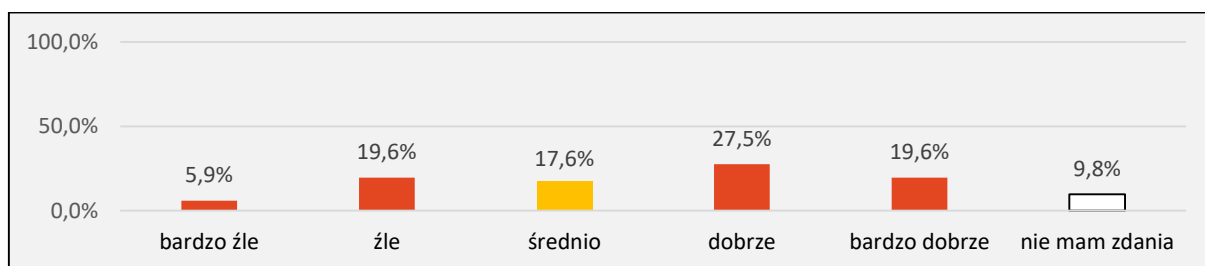
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 37 Dostępność (żłobki, przedszkola)

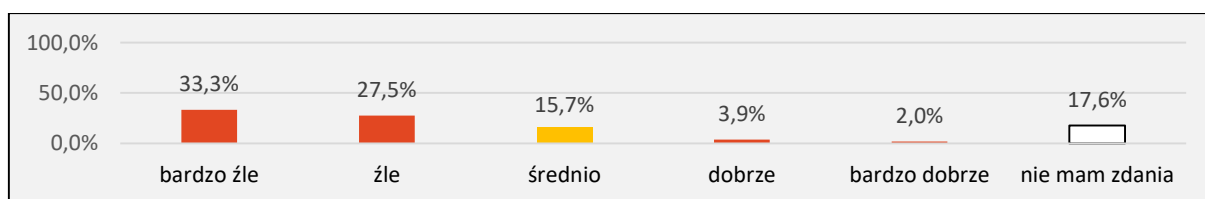
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 38 Poziom edukacji

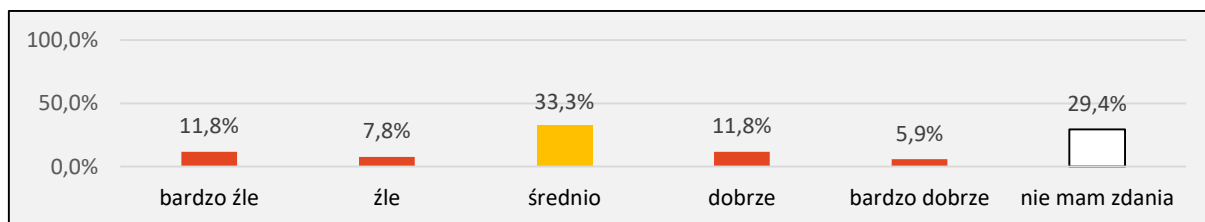
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 39 Dostępność do pozaszkolnej oferty edukacyjnej

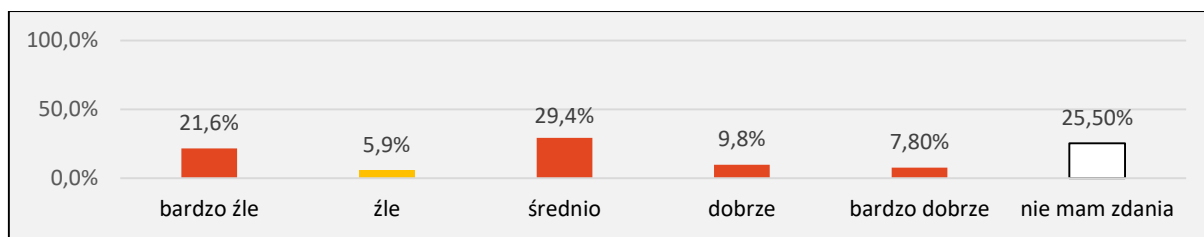
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 40 Poziom usług pomocy społecznej

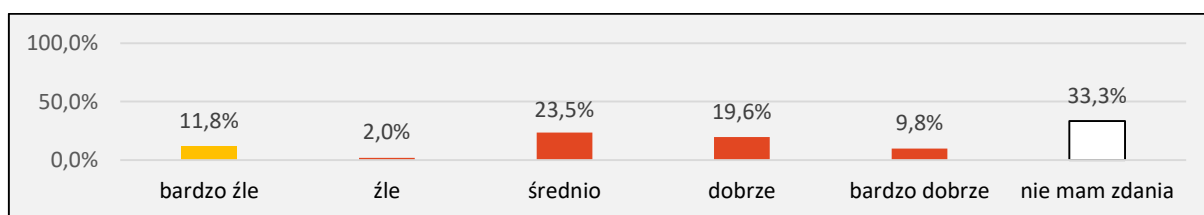
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 41 Poziom rozwiązywania problemów społecznych

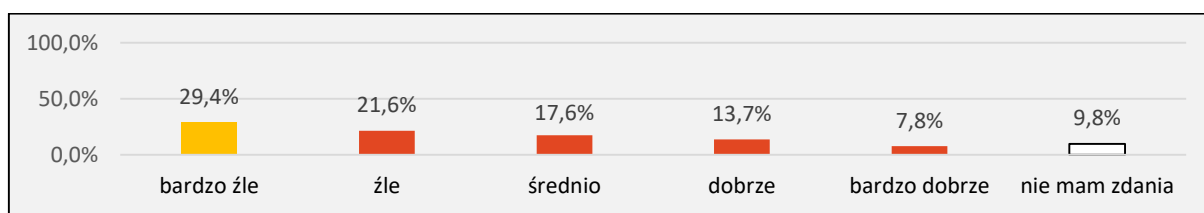
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 42 Poziom zarządzania w sytuacjach kryzysowych

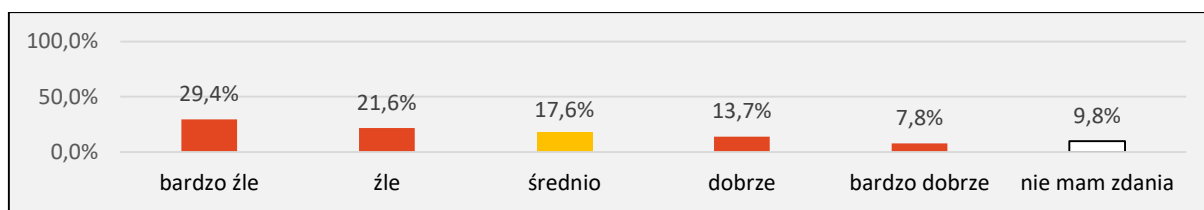
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 43 Dostępność komunikacyjna gminy

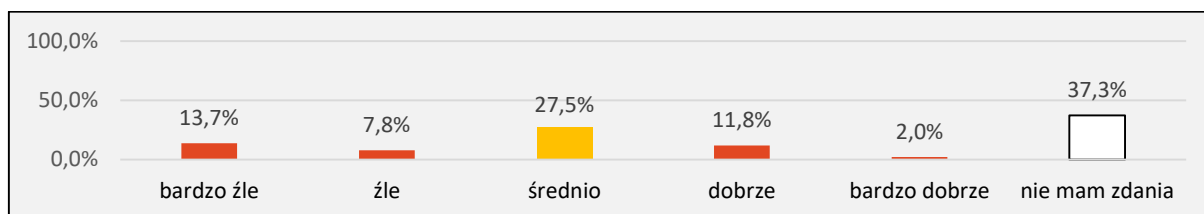
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 44 Stan infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów)

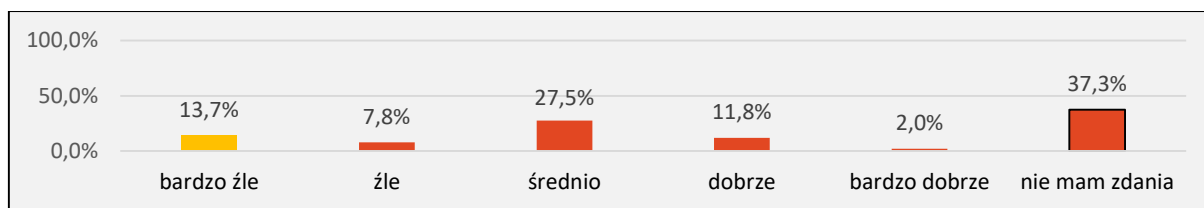
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 45 Dostęp i stan podstawowych mediów w gminie (wodociągi, kanalizacja)

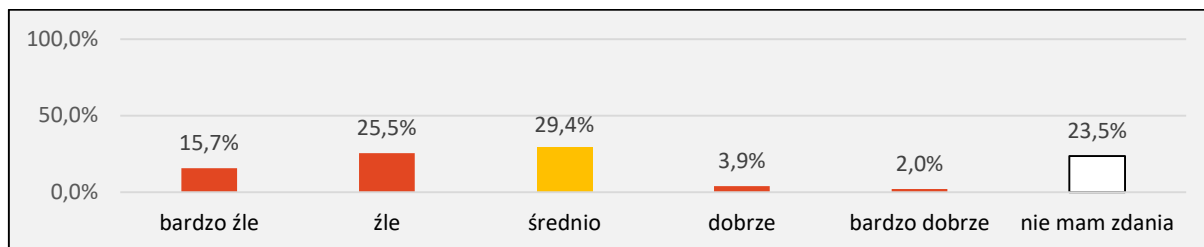
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 46 Ceny nieruchomości

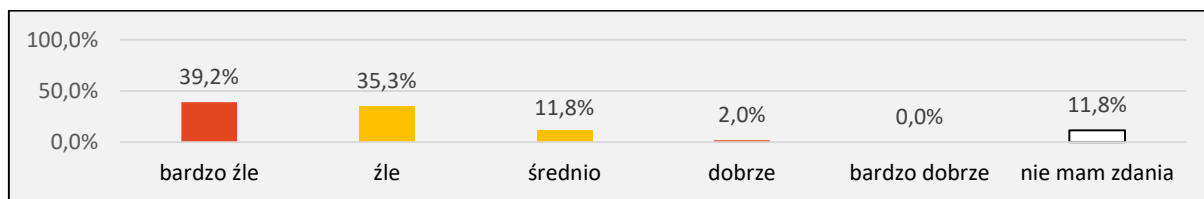
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 47 Poziom dochodów mieszkańców

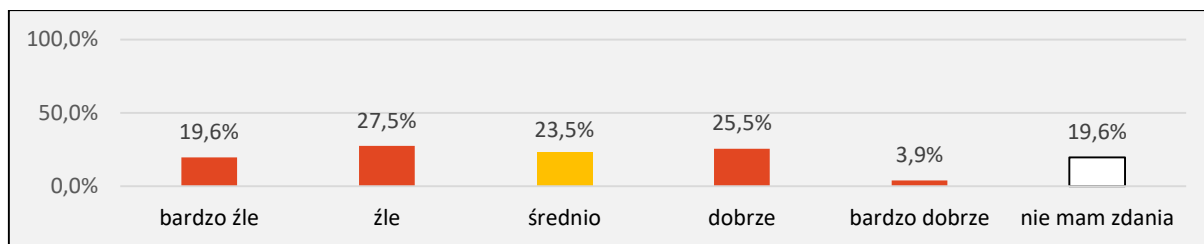
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 48 Możliwość podjęcia/zmiany pracy/lokalny rynek pracy

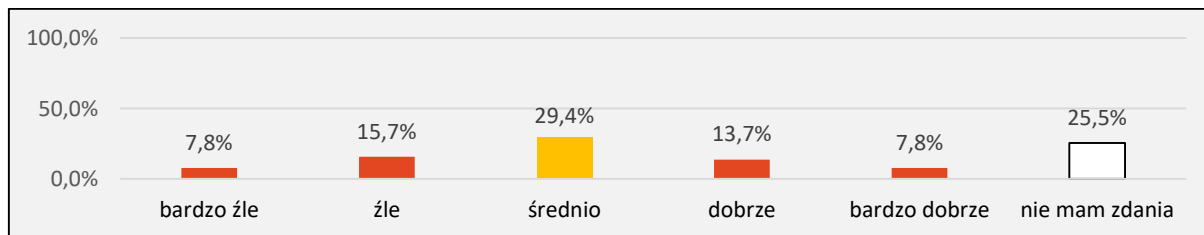
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 49 Dostęp do nowoczesnych technologii (Internet)

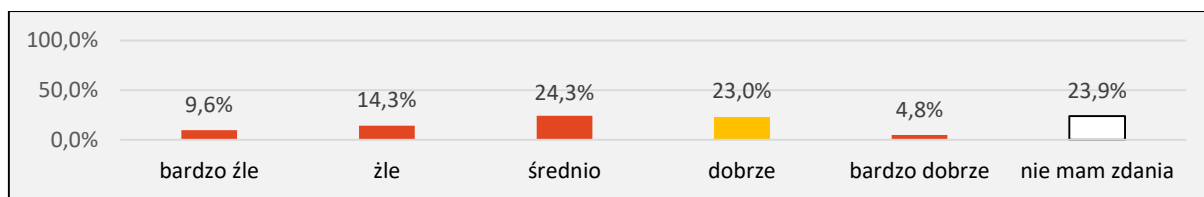
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 50 Czystość, porządek, estetyka gminy

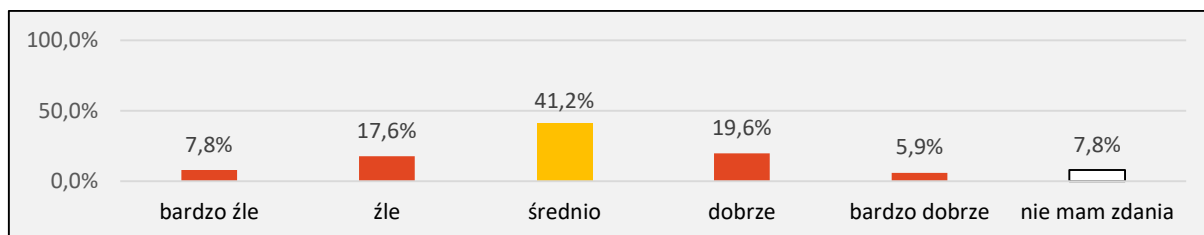
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 51 Poziom tożsamości lokalnej mieszkańców

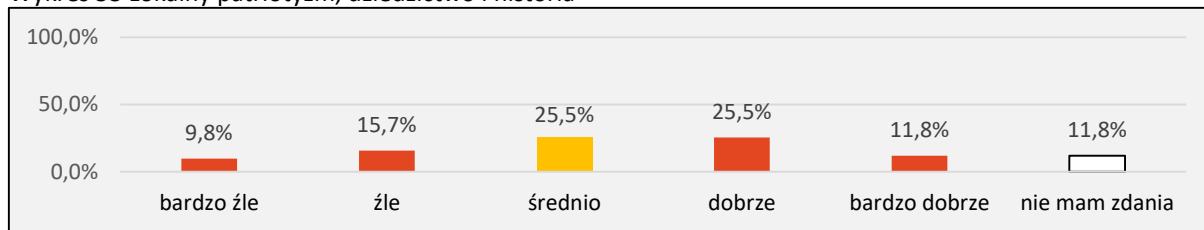
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 52 Poziom Aktywności Społecznej

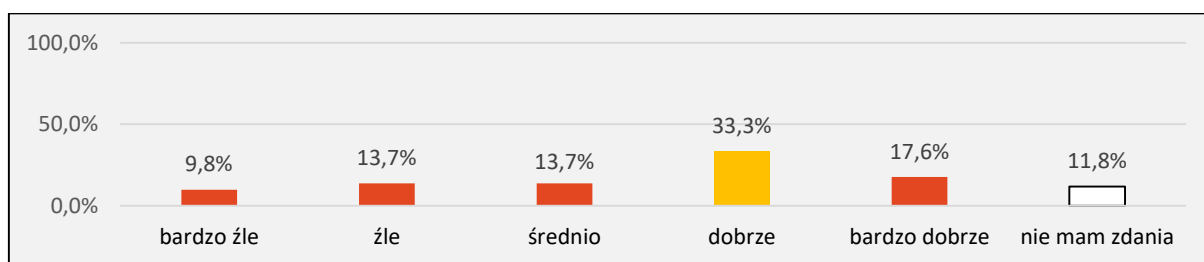
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 53 Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia

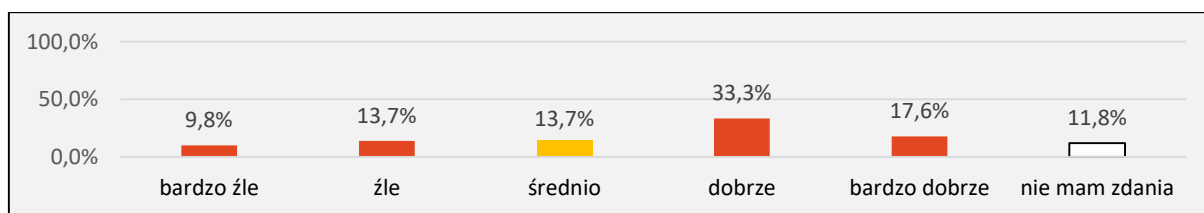
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 54 Jakość usług administracji publicznej

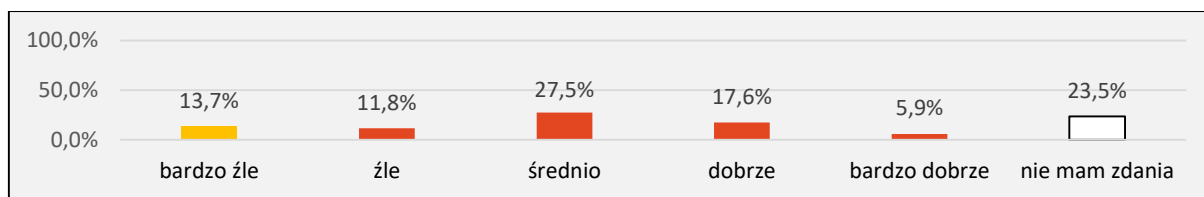
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 55 Poczucie życzliwości społecznej wśród mieszkańców

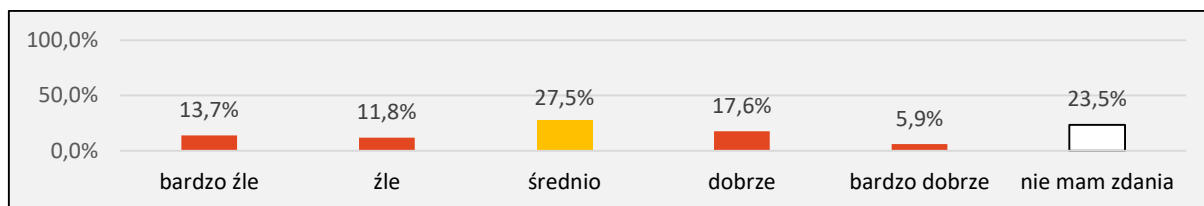
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 56 Możliwość prowadzenia działalności gospodarczej

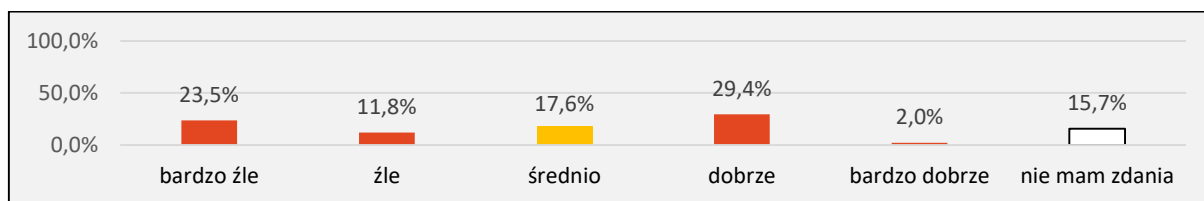
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 57 Warunki dla rolnictwa – prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego

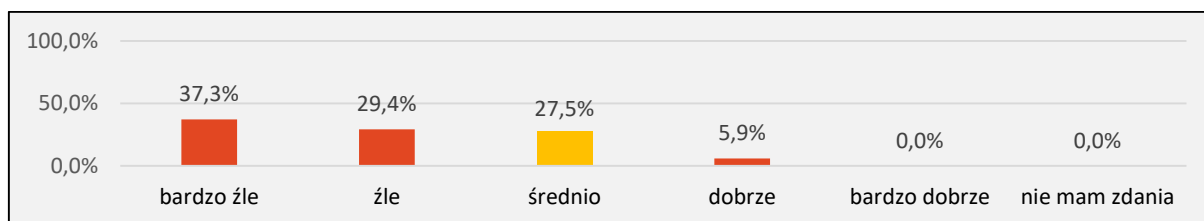
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 58 Atrakcyjność Inwestycyjna gminy (dla Inwestorów)

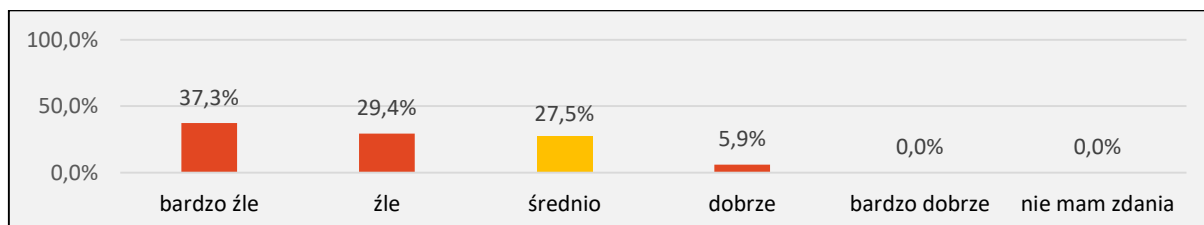
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 59 Poziom oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze, edukacyjne, szlaki piesze, rowerowe, obszary chronione, zabytki)

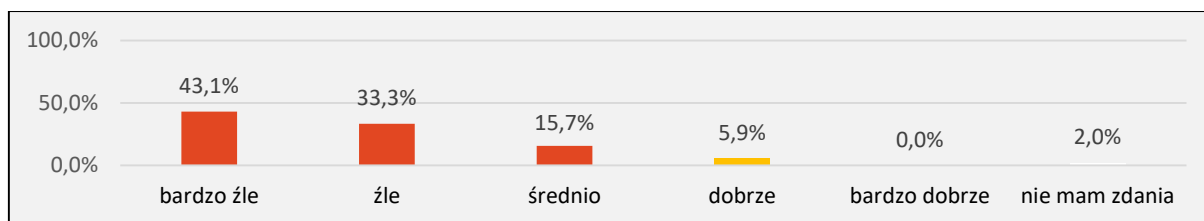
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 60 Jakość terenów rekreacyjnych (parki, promenada, mała architektura)

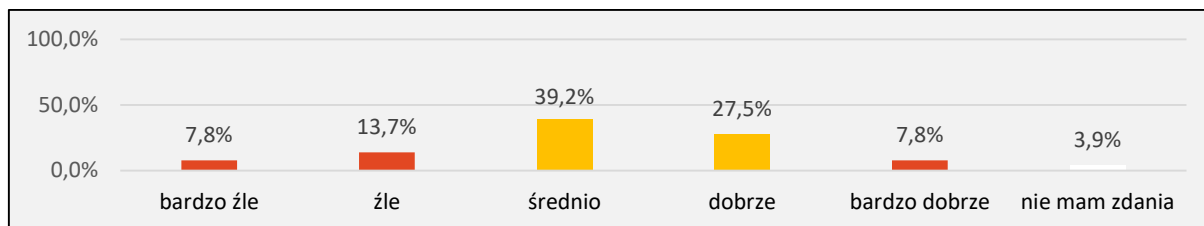
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 61 Poziom bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe)

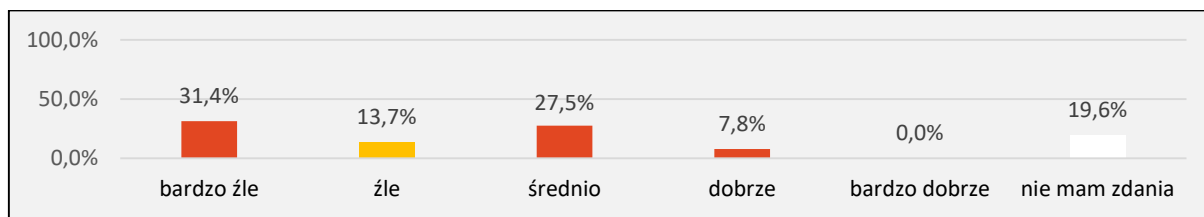
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 62 Stan środowiska naturalnego

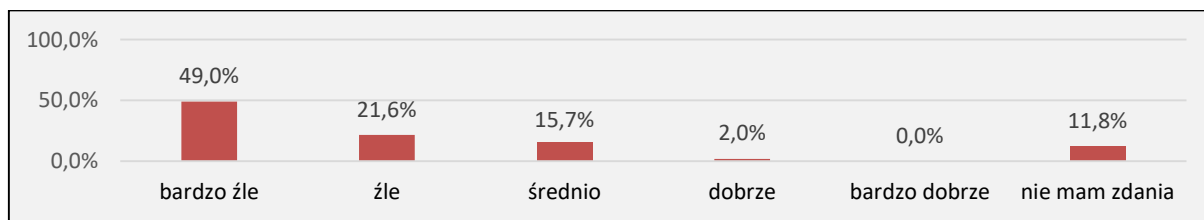
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 63 Poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy

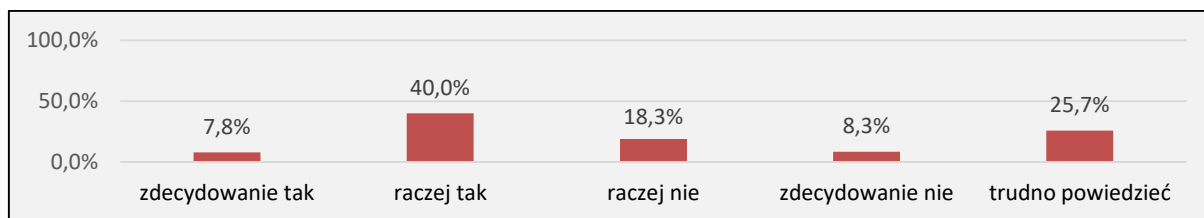
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 64 Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znana

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 65 Czy Gmina Szczutowo jest Pani/a zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju?

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Poniżej przedstawiono podsumowanie ocen z badania ankietowego wskazując najczęstsze odpowiedzi w poszczególnych obszarach tematycznych.

Tabela 19 Podsumowanie ocen z badania ankietowego

PRZEDMIOT OCENY	NAJCZĘSTSZA OCENA
Ogólny standard życia	dobrze
Dostępność usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści)	średnio
Dostępność (domy opieki, kluby seniora)	dobrze
Poziom bezpieczeństwa publicznego	dobrze
Atrakcyjność oferty kulturalnej	bardzo źle
Oferta sportowo-rekreacyjna	średnio
Dostępność mieszkań	bardzo źle
Dostępność (żłobki, przedszkola)	średnio
Poziom edukacji	dobrze
Dostęp do pozaszkolnej oferty edukacyjnej	bardzo źle
Poziom usług pomocy społecznej	średnio
Poziom rozwiązywania problemów społecznych	średnio
Poziom zarządzania w sytuacjach kryzysowych	średnio
Dostępność komunikacyjna gminy	bardzo źle
Stan infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów)	bardzo źle
Dostęp i stan podstawowych mediów (wodociągi, kanalizacja)	dobrze
Ceny nieruchomości	średnio
Poziom dochodów mieszkańców	średnio
Możliwość podjęcia/zmiany pracy (lokalny rynek pracy)	bardzo źle
Dostęp do nowoczesnych technologii (internet)	źle
Czystość, porządek, estetyka gminy	średnio i dobrze
Poziom tożsamości lokalnej mieszkańców	średnio
Poziom aktywności społecznej	średnio
Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia	średnio i dobrze
Jakość usług administracji publicznej	dobrze
Poczucie życzliwości społecznej wśród mieszkańców	średnio
Możliwość prowadzenia działalności gospodarczej	średnio
Warunki dla rolnictwa (prowadzenie własnego gospodarstwa)	średnio
Atrakcyjność inwestycyjna gminy (dla inwestorów)	dobrze
Poziom oferty turystycznej	bardzo źle
Jakość terenów rekreacyjnych (parki, promenada, mała architektura)	bardzo źle
Poziom bazy turystycznej i wypoczynkowej	bardzo źle
Stan środowiska naturalnego	średnio
Poziom wykorzystania OZE	bardzo źle
Lokalne produkty/wyroby/usługi – z czego gmina jest znana	bardzo źle
Ogólny standard życia	dobrze
Dostępność usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści)	średnio
Dostępność (domy opieki, kluby seniora)	dobrze
Poziom bezpieczeństwa publicznego	dobrze
Atrakcyjność oferty kulturalnej	bardzo źle
Oferta sportowo-rekreacyjna	średnio
Dostępność mieszkań	bardzo źle
Dostępność (żłobki, przedszkola)	średnio
Poziom edukacji	dobrze

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Analiza wyników ankiet wskazuje, że mieszkańcy gminy generalnie pozytywnie oceniają ogólny standard życia, poziom bezpieczeństwa publicznego oraz funkcjonowanie instytucji administracji publicznej. Dobrze oceniono również jakość edukacji i dostęp do podstawowych usług komunalnych, takich jak wodociągi czy kanalizacja. Wartości neutralne („średnio”) przeważają w obszarach społecznych – dotyczą aktywności mieszkańców, usług pomocy społecznej, zarządzania kryzysowego czy warunków prowadzenia działalności gospodarczej, co sugeruje umiarkowane zadowolenie i potencjał do dalszej poprawy. Najbardziej oceniono kwestie związane z rynkiem pracy, infrastrukturą drogową, ofertą kulturalną i turystyczną oraz dostępnością mieszkań. Wskazuje to na niedostateczną atrakcyjność gospodarczą i inwestycyjną w kontekście zatrudnienia i rozwoju usług rekreacyjno-turystycznych. Ankieterzy negatywnie ocenili także stan oferty pozaszkolnej, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz rozpoznawalność lokalnych produktów, co podkreśla potrzebę działań wspierających aktywizację społeczną, promocję lokalnych zasobów i rozwój infrastruktury o charakterze proekologicznym i turystycznym.

W ankiecie zapytano również jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane w gminie w pierwszej kolejności, aby poprawić warunki życia i zachęcić mieszkańców do pozostania w gminie lub do powrotu do gminy. Poniżej przedstawiono podsumowanie odpowiedzi.

Tabela 20 Przedsięwzięcia wskazane przez mieszkańców gminy w badaniu ankietowym, które są najpilniejsze w celu poprawy warunków życia i zachęcenia mieszkańców do pozostania w gminie lub powrotu do niej

PRZEDSIĘWZIĘCIE	% ODPOWIEDZI
Lepsza i szersza oferta edukacyjna (szkolnictwo zawodowe, podnoszenie kwalifikacji, staże, praktyki)	19,6
Tworzenie nowych miejsc pracy	56,9
Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia	35,3
Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju gospodarstw rolnych (<i>doradztwo, gospodarka wodą, infrastruktura transportowa</i>)	17,6
Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.	54,9
Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, większa dostępność mieszkań	21,6
Aktywniejsza polityka prorodzinna: realne wsparcie dla rodzin, dzieci, matek (przedszkola, żłobki, itp.)	43,1
Podniesienie, jakości i poszerzenie oferty usług komunalnych (czystość, woda, odpady komunalne, itp.)	25,5
Pełniejsze włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego	27,5
Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury podmiejskiej/wiejskiej: chodniki, przystanki, ścieżki rowerowe, obiekty sportowe	68,6
Stworzenie przez samorząd oferty dla młodych: stypendia, granty, staże, ulgi, inkubatory, doradztwo zawodowe	23,5
Poprawa warunków środowiskowych: więcej zieleni, czystość powietrza, rzek, itd.	43,1
Zwiększenie atrakcyjności (oferty) turystycznej	41,2
Lepsza promocja miejscowości i regionu, budowanie marki, prestiżu, dobrych skojarzeń	27,5
Budowanie lokalnego patriotyzmu, tożsamości, dumy z lokalnej historii, kultury, integrowanie wokół lokalnych wartości	13,7
Poprawa bezpieczeństwa (drogowego, epidemiologicznego, ograniczenie przestępczości, itp.)	13,7
Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego	31,4
Lepsze planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	25,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Z analizy wyników ankiety dotyczącej oczekiwań mieszkańców wobec przyszłych działań samorządu wynika, że największe znaczenie dla respondentów mają przedsięwzięcia o charakterze infrastrukturalnym i gospodarczym. Najczęściej wskazywano na potrzebę tworzenia nowych miejsc pracy (56,9%) oraz poprawę połączeń komunikacyjnych z regionem i otoczeniem zewnętrznym (54,9%). Bardzo wysokie poparcie uzyskało również rozwijanie infrastruktury lokalnej – chodników, przystanków, ścieżek rowerowych i obiektów sportowych (68,6%), co wskazuje na silne zapotrzebowanie na poprawę jakości przestrzeni publicznej i mobilności mieszkańców.

Istotne znaczenie przypisano także działaniom społecznym, w tym wsparciu rodzin i dzieci (43,1%) oraz poprawie warunków środowiskowych i czystości przestrzeni (43,1%), co odzwierciedla rosnącą wrażliwość ekologiczną i prorodzinną społeczność. Stosunkowo często wskazywano także na potrzebę zwiększenia atrakcyjności turystycznej gminy (41,2%) oraz wsparcia dla przedsiębiorczości i lokalnych inicjatyw gospodarczych (35,3%), co potwierdza oczekiwanie mieszkańców na rozwój gospodarczy oparty na lokalnych zasobach i usługach.

Mniejszy odsetek wskazań dotyczył kwestii kulturowych, edukacyjnych i tożsamościowych, takich jak budowanie lokalnego patriotyzmu (13,7%) czy poprawa bezpieczeństwa (13,7%), co sugeruje, że mieszkańcy za priorytet uważają przede wszystkim poprawę warunków materialnych i infrastrukturalnych życia, natomiast aspekty miękkie – społeczne i kulturalne – postrzegają jako uzupełnienie ogólnej poprawy jakości życia w gminie.

1.6 Wnioski z diagnozy

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Szczutowo w przedmiotowym punkcie zaprezentowano wnioski z ww. analiz. Wnioski zostały zdefiniowane w układzie przedstawionym poniżej.

Rysunek 11 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Szczutowo

Źródło: opracowanie własne

Poniżej zaprezentowano wnioski z diagnozy sytuacji w gminie Szczutowo zgodnie z powyższym układem w podziale na sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną i klimatyczno-środowiskową.

Tabela 21 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Szczutowo

SFERA SPOŁECZNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Malejąca liczba mieszkańców i migracja młodych ludzi	Zintensyfikowanie działań zachęcających do osiedlania się rodzin na terenie gminy, rozbudowa infrastruktury na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe
Rozwinięta współpraca Gminy z innymi jednostkami	Dalszy rozwój działalności Gminy w partnerstwach, związkach, stowarzyszeniach itp.
Starzejące się społeczeństwo	Prowadzenie działań zachęcających mieszkańców do zakładania rodzin i osiedlania się rodzin na terenie gminy

Strategia Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2026-2035

Sieć szkół publicznych odpowiednia do potrzeb gminy	Modernizacja i doposażenie placówek oświatowych, realizacja programów edukacyjnych
Zapewniona podstawowa opieka zdrowotna	Dalsza działalność przychodni i aptek, z jednoczesnym podniesieniem poziomu usług i standardów świadczonej podstawowej opieki zdrowotnej.
Brak specjalistycznej opieki zdrowotnej	Rozszerzenie oferty zdrowotnej
Rosnąca aktywność organizacji pozarządowych	Aktywizacja mieszkańców w kwestii społeczeństwa obywatelskiego, współpraca Gminy i sołectw z organizacjami pozarządowymi
Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – stosunkowo mała liczba stwierdzonych przestępstw	Działania edukacyjne na rzecz piętnowania zachowań łamiących normy społeczne
Rozwinięta baza kulturalna	Utrzymanie stanu obiektów kulturowych, realizacja programów grantowych w obszarze kultury
Rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna	Dalsza rozbudowa i modernizacja bazy sportowej m.in. o strefy aktywności (np. siłownie zewnętrzne, place zabaw, boiska) na terenie gminy
Występujące problemy społeczne	Realizacja programów zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych, aktywizacja osób starszych i ich integracja społeczna
Odpowiednie zarządzanie kryzysowe	Dalsza realizacja planów i działań związanych z zarządzaniem kryzysowym

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Szczutowo

SFERA GOSPODARCZA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Wzrost przedsiębiorczości w gminie	Dalsze działania mające na celu wspieranie prowadzenia działalności gospodarczej w gminie
Utrzymujący się poziom bezrobocia	Pozyskiwanie nowych inwestorów
Stabilna sytuacja finansowa gminy	Racjonalne gospodarowanie środkami publicznymi
Poziom zamożności najwyższy spośród gmin powiatu sierpeckiego	Podjęcie dalszych działań w celu pozyskania inwestorów, dalsza aktywizacja przedsiębiorcza mieszkańców
Zatrudnienie oparte o sektor publiczny	Pozyskiwanie nowych inwestorów
Brak zakładów oddziałujących negatywnie na środowisko	Monitoring działalności gospodarczej pod kątem oddziaływania na środowisko
Warunki do rozwoju agroturystyki	Wspieranie inicjatyw przedsiębiorczych, tworzenie warunków infrastrukturalnych i administracyjnych do rozwoju branż
Brak inkubatorów przedsiębiorczości i ofert inwestycyjnych	Podjęcie działań wspierających rozwój przedsiębiorczości w gminie

Źródło: opracowanie własne

Tabela 23 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Szczutowo

SFERA PRZESTRZENNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Dogodne połączenie komunikacyjne względem ośrodków miejskich wyższego rzędu (Poznań, Gniezno)	Modernizacja dróg, zapewnienie transportu zbiorowego z dużymi ośrodkami miejskimi
Mała liczba dróg rowerowych	Budowa dróg rowerowych
Jakość dróg wymagająca niewielkich modernizacji	Dalsza modernizacja istniejących dróg i infrastruktury towarzyszącej
Zasoby kulturowe o stosunkowo wysokiej atrakcyjności turystycznej	Pielęgnowanie zasobów kulturowych jako lokalnych zabytków
Brak systemu ciepłowniczego	Modernizacja systemów grzewczych na mniej emisyjne
Marginalny zasięg sieci gazowej	Inwestycje w źródła ciepła oparte o OZE
Rozbudowana sieć kanalizacyjna	Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji
Rozbudowana sieć wodociągowa	Dalsza modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej
Uregulowana gospodarka odpadami	Modernizacja PSZOK
Funkcjonujące oczyszczalnie ścieków	Bieżąca modernizacja oczyszczalni ścieków

Strategia Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2026-2035

Funkcjonująca linia kolejowa	Wykorzystanie połączeń kolejowych, działania na rzecz uruchomienia przewozów pasażerskich, integracja transportu kolejowego i autobusowego
Wciąż niski wskaźnik dostępności mieszkań	Przeznaczanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, pozyskiwanie inwestorów
Nierozwinięta infrastruktura turystyczna	Budowa miejsc o przeznaczeniu turystycznym i okołoturystycznym
Dobry stan i parametry sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej	Bieżąca konserwacja sieci elektroenergetycznej, modernizacja sieci do wysokich parametrów
Estetyka przestrzeni publicznej na zadowalającym poziomie	Dalsze prace pielęgnacyjne, edukacja mieszkańców
Bogate zasoby kulturowe	Bieżąca renowacja obiektów zabytkowych, budowanie oferty turystycznej opartej o zabytki
Niewystarczające środki na renowację obiektów zabytkowych	Pozyskiwanie finansowania

Źródło: opracowanie własne

Tabela 24 Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Szczutowo

SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Występujący problem tzw. „niskiej emisji”	Ograniczenie tzw. „niskiej emisji” poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne (wdrażanie programów wymiany źródeł ciepła, edukacja ekologiczna mieszkańców)
Gleby o potencjale właściwym dla upraw rolniczych	Rozwój gospodarstw rolnych
Rozwinięta sieć rzeczna	Wykorzystanie zasobów wodnych do celów turystycznych
Wzrost wykorzystania OZE w gminie	Zachęcanie mieszkańców i przedsiębiorców do korzystania z OZE
Powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody jest adekwatna do uwarunkowań przyrodniczych gminy i odpowiada rzeczywistemu rozmieszczeniu cennych obiektów przyrodniczych.	Działania pielęgnacyjne terenów, starania na rzecz objęcia nowych terenów formami ochrony przyrody

Tak sformułowane wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz atrakcyjności inwestycyjnej gminy Szczutowo stanowiły podstawę do analizy SWOT/TOWS i identyfikacji determinantów rozwoju gminy a następnie celów rozwojowych.

2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej

2.1 Analiza SWOT /TOTS

Pogłębiona analiza stanu i uwarunkowań rozwoju gminy Szczutowo pozwala na dokonanie bilansu strategicznego gminy. Sporządzono go w oparciu o analizę SWOT, która polega na szczegółowym zestawieniu mocnych i słabych stron oraz określeniu szans i zagrożeń rozwoju gminy. Analiza została dokonana w podziale na 4 poniższe obszary:

- sfera społeczna,
- sfera gospodarcza,
- sfera przestrzenna,
- sfera klimatyczno-środowiskowa.

Analiza SWOT – sfera społeczna

Poniżej analiza SWOT gminy Szczutowo w sferze społecznej.

Tabela 25 Analiza SWOT gminy Szczutowo w sferze społecznej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – zapewnione podstawowe usługi zdrowotne – rozwinięta baza kulturalna – rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna – sieć szkół odpowiednia do potrzeb gminy – stosunkowo wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – rosnąca aktywność organizacji pozarządowych – odpowiednie zarządzanie kryzysowe – rozwinięta współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego 	<ul style="list-style-type: none"> – starzejące się społeczeństwo – utrzymujący się poziom bezrobocia – spadek liczby mieszkańców – odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – występujące problemy społeczne – brak specjalistycznej opieki zdrowotnej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych (w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027) na działania zwiększające przedsiębiorczość mieszkańców, rozwiązujące problemy społeczne, inwestycje gminne zwiększające atrakcyjność gminy zwłaszcza dla młodych ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> – niekorzystne prognozy demograficzne (dalszy odpływ mieszkańców)

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy związane są przede wszystkim z rozbudowaną bazą kulturalną i sportową, bezpieczeństwem publicznym, odpowiednim zarządzaniem kryzysowym, rosnącą działalnością organizacji pozarządowych oraz rozwiniętą współpracą z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Słabe strony dotyczą czynników demograficznych, występowania problemów

społecznych, dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych. Jako szanse należy wskazać fundusze zewnętrzne a jako zagrożenie definiowane są jako niekorzystne prognozy demograficzne.

Analiza SWOT – sfera gospodarcza

Poniżej analiza SWOT gminy Szczutowo w sferze gospodarczej.

Tabela 26 Analiza SWOT gminy Szczutowo w sferze gospodarczej

<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> – widoczny wzrost przedsiębiorczości w gminie – stabilna sytuacja finansowa gminy – poziom zamożności mieszkańców najwyższy spośród gmin powiatu sierpeckiego – brak zakładów oddziałujących negatywnie na środowisko – potencjał do rozwoju agroturystyki 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> – utrzymujący się poziom bezrobocia – odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – brak inkubatorów przedsiębiorczości i ofert inwestycyjnych
<p>SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 – pozyskiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych 	<p>ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> – niekorzystne prognozy demograficzne (dalszy odpływ siły roboczej) – niska rozpoznawalność turystyczna i gospodarcza gminy – niestabilność przepisów prawa dotyczących inwestycji i prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy wiążą się przede wszystkim z wzrostem przedsiębiorczości w gminie, poziomem zamożności mieszkańców, potencjałem do rozwoju agroturystyki czy stabilną sytuacją finansową gminy. Szansą dla gminy w omawianej sferze są fundusze zewnętrzne. Jako słabe strony zdefiniowano utrzymujący się poziom bezrobocia, odpływ wykwalifikowanej kadry. Zagrożenia to głównie niekorzystne prognozy demograficzne, niska rozpoznawalność turystyczna gminy oraz niestabilność prawa dotyczącego prowadzenia działalności gospodarczej.

Analiza SWOT – sfera przestrzenna

Poniżej analiza SWOT gminy Szczutowo w sferze przestrzennej.

Tabela 27 Analiza SWOT gminy Szczutowo w sferze przestrzennej

<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> – dogodne połączenie komunikacyjne względem ośrodków miejskich wyższego rzędu – gleby o potencjale właściwym dla upraw rolniczych – dobry stan i parametry sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej – zasoby kulturowe o stosunkowo wysokiej atrakcyjności turystycznej – rozbudowana sieć kanalizacyjna i wodociągowa – estetyka przestrzeni publicznej na zadowalającym poziomie 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> – mała liczba dróg rowerowych – jakość dróg wymagająca remontów i modernizacji – występujący problem tzw. „niskiej emisji” – brak systemu ciepłowniczego – marginalny zasięg sieci gazowej – wciąż niski wskaźnik dostępności mieszkań
---	--

<ul style="list-style-type: none"> – uregulowana gospodarka odpadami

<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczające środki na renowację obiektów zabytkowych – niewielka powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody

SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne i proinwestycyjne – pozyskiwanie inwestorów

ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – mnogość kosztownych potrzeb inwestycyjnych, których realizacja musi być rozłożona w czasie

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy dotyczą dostępności komunikacyjnej gminy, dobrego stanu sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej, atrakcyjnych zasobów kulturowych, rozbudowanej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, estetyki publicznej, uregulowanej gospodarki odpadami, funkcjonujących oczyszczalni ścieków. Jako szanse dla rozwoju gminy wskazano fundusze zewnętrzne i pozyskiwanie inwestorów. Jako słabe strony wskazano małą liczbę dróg rowerowych, jakość dróg wymagającą poprawy, marginalny zasięg sieci gazowej, niską dostępność mieszkań, brak systemu ciepłowniczego, małą skalę renowacji obiektów zabytkowych. Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być mnogość kosztownych potrzeb inwestycyjnych, których realizacja musi być rozłożona w czasie.

Analiza SWOT – sfera klimatyczno-przestrzenna

Poniżej analiza SWOT gminy Szczutowo w sferze klimatyczno-przestrzennej.

Tabela 28 Analiza SWOT gminy Szczutowo w sferze klimatyczno-przestrzennej

MOCNE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – gleby o potencjale właściwym dla upraw rolniczych – rozwinięta sieć rzeczna – wzrost wykorzystania OZE w gminie

SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – występujący problem tzw. „niskiej emisji” – niewielka powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody

SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne i proinwestycyjne – pozyskiwanie inwestorów

ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – niska świadomość ekologiczna mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy dotyczą wzrostu wykorzystania OZE w regionie, dobrych parametrów gleb i rozwiniętej sieci rzecznej. Jako szanse dla rozwoju gminy wskazano fundusze zewnętrzne i pozyskiwanie inwestorów. Jako słabe strony wskazano występujące zjawisko tzw. „niskiej emisji”, niewielką powierzchnię terenów objętych formami ochrony przyrody. Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

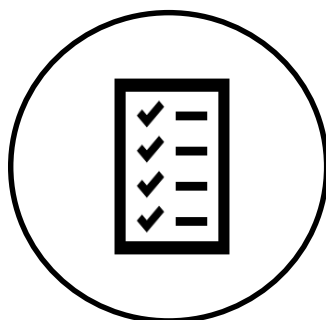
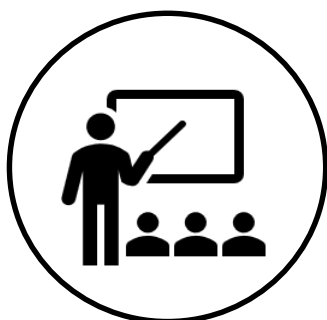
2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy

Na podstawie powyższych analiz zidentyfikowano czynniki w największym stopniu mogące determinować rozwój gminy Szczutowo. Wskazując na rozwój skupiono się przede wszystkim na rozwoju gospodarczym.

Uwarunkowania rozwoju rolnictwa w regionie, w tym w gminie Szczutowo, wymuszają rozwój gospodarstw rolnych w kierunku unowocześniania i łączenia działalności rolniczej z usługami powiązаныmi, w szczególności agroturystycznymi. Gmina posiada walory przyrodnicze właściwe do rozwoju usług agroturystycznych. Jednym z głównych trendów charakteryzujących współczesną turystykę jest rozwój turystyki alternatywnej, przyjaznej środowisku, wykorzystującej naturalne walory dziedzictwa kulturowego i różnorodności przyrodniczej. Funkcję taką pełni z pewnością agroturystyka, będąca jedną z form turystyki wiejskiej. W gminie Szczutowo widoczne jest rozdrobnienie gospodarstw rolnych, co sprzyja rozwojowi tego typu usług. Usługi agroturystyczne mogą stanowić jeden ze sposobów przejścia mieszkańców do działalności pozarolniczej. Ponadto zauważalny jest potencjał związany z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii – instalacje fotowoltaiczne i elektrownie wiatrowe. Inne czynniki mogące stanowić podstawę do rozwoju turystyki to przede wszystkim stan środowiska naturalnego (obszary objęte formami ochrony przyrody, występowanie rzek właściwych do uprawiania turystyki kajakowej) i atrakcyjne zasoby kulturowe (obiekty zabytkowe). Kluczowe dla rozwoju gospodarczego gminy Szczutowo jest pozyskiwanie nowych inwestorów, co wiąże się z uzbrojeniem i promocją terenów inwestycyjnych. Niezbędne jest stworzenie marki gminy/wyróżnika gospodarczego gminy.

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

3 Wizja, misja i cele Strategii

W przedmiotowym punkcie opisano wizję Strategii i misję Gminy Szczutowo oraz przedstawiono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wraz z wskaźnikami osiągnięcia celów. Ponadto opisano zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

3.1 Wizja i misja

W przedmiotowym punkcie przedstawiono proces formułowania głównych założeń Strategii wraz ze wskazaniem podmiotów uczestniczących w tym procesie. Główne założenia Strategii zostały opracowane w oparciu o analizy wskazane w niniejszej Strategii oraz w wyniku procesu konsultacji z jednostkami organizacyjnymi Gminy Szczutowo i innymi jednostkami. Poniżej wymieniono podmioty zaangażowane w proces definiowania najważniejszych założeń Strategii:

- Gmina Szczutowo i jej jednostki organizacyjne (w szczególności: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczutowie; Szkoła Podstawowa im. Władysława St. Reymonta w Szczutowie; Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Gójsku; Gminna Biblioteka Publiczna w Szczutowie),
- Powiat Sierpecki,
- Województwo Mazowieckie (Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego),
- organizacje pozarządowe z terenu gminy,
- mieszkańcy gminy,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie (właściwe jednostki organizacyjne, w tym Zarząd Zlewni we Włocławku dla obszaru gminy),
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Państwowa Inspekcja Sanitarna: Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Warszawie oraz Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sierpcu.

Szeroki katalog podmiotów zaangażowanych w proces definiowania głównych założeń Strategii zagwarantował możliwość zebrania opinii z różnych środowisk. Poniżej zaprezentowano ścieżkę formułowania głównych założeń Strategii.

Rysunek 12 Proces formułowania głównych założeń Strategii

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono wizję i misję gminy.

Wizja

Wizja przyszłości gminy jest podstawą określenia głównych celów i programów działania w ramach strategii rozwoju. Wizja pełni funkcję swoistego stabilizatora działań, przez określenie ogólnych ram, zapewniających spójność celów i programów. Wizja wyraża generalne dążenia władz i społeczeństwa gminy w postaci obrazu jego przyszłości.

Rozbudowana treść pojęcia “wizja gminy” uwzględniać powinna:

- determinanty geograficzne,
- wyzwania cywilizacyjne,
- pryncypia ustrojowe,
- wewnętrzne różnicowania strukturalne,
- dynamikę przeobrażeń,
- oczekiwane efekty.

Determinanty geograficzne są najbardziej trwałym elementem wizji, wynikającym z konsekwencji położenia określonego cechami środowiska przyrodniczego i bezpośredniego sąsiedztwa z innymi gminami. Wizja przyszłości budowana w tym kontekście, ma na celu podniesienie znaczenia gminy i wykorzystania możliwości wynikających z relacji z otoczeniem.

Wyzwania cywilizacyjne mierzone są dystansem w poziomie rozwoju cywilizacyjnego, dotyczącym głównie potencjału intelektualnego, poziomu wykształcenia, stopnia postępu naukowo-technicznego i jego zastosowania w produkcji, rozwoju systemów komunikacji i telekomunikacji. Wizja wynikająca z tych uwarunkowań wyznaczać powinna realny kierunek dążeń do podniesienia poziomu życia.

Pryncypia ustrojowe, w tym ogólne postanowienia konstytucyjne i deklaracje polityczne, jak demokracja parlamentarna, pluralizm polityczny, tworzenie społeczeństwa obywatelskiego – konkretyzują się w postaci decentralizacji władzy i samorządności terytorialnej. Pryncypia te w odniesieniu do konkretnej gminy określają mechanizm postępu i perspektywy otwarcia na przyszłość, wykorzystania aktywności i przedsiębiorczości społecznej.

Wewnętrzne różnicowania społeczne pozwalają na określenie stopnia jednorodności bądź różnicowania przestrzennego gminy, stwarzając w ten sposób możliwość interpretacji celów ogólnych

i odmiennej ich hierarchizacji w odniesieniu do wyróżnionych obszarów. Kryteria zróżnicowania są z reguły odmienne dla poszczególnych sfer. W sferze społecznej wyróżnić można obszary koncentracji potencjału społecznego i gospodarczego oraz stanu posiadania z jednej strony, a obszary ubóstwa i regresu gospodarczego z drugiej strony. W sferze ekologicznej obszary o wybitnych walorach mogą kontrastować z obszarami degradacji środowiska. W sferze produkcyjnej wyróżnić można np. obszary nowoczesnej produkcji przemysłowej i rolniczej oraz obszary zacofane, wymagające restrukturyzacji i modernizacji. W infrastrukturze technicznej mogą to być obszary o dobrej dostępności i zasilaniu w różne media oraz tereny pozbawione odpowiedniego wyposażenia. Zróżnicowania przestrzenne wzbogacają wizję i nadają jej cech realności.

Dynamika przeobrażeń odgrywa istotną rolę w kształcie wizji gminy. Znajduje swój wyraz w tempie przeobrażeń, wyznaczanym napięciami między tendencjami do przyspieszenia zmian, a oporami statycznych struktur i przyzwyczajzeń. Świadomość wchodzenia w nową fazę rozwoju uwarunkowana jest poczuciem tożsamości oraz stopniem aktywności i przedsiębiorczości społeczeństwa. Dynamice przeobrażeń określonej przez główne siły motoryczne gminy, towarzyszyć będzie zawsze tendencja do stabilizacji i gwarancji niezbędnych zabezpieczeń w sferze społecznej, kulturowej i ekologicznej.

Reasumując, wizja gminy to docelowy odległy w czasie obraz gmin – cel, dla osiągnięcia którego podejmowane są starania władz, podmiotów gospodarczych, organizacji, instytucji i osób prywatnych – wszystkich sił i środowisk działających w gminie. Wizja przyszłości gminy jest równocześnie wyrazem wiary we własne siły i możliwości rozwoju, mających swe źródło w uświadomionych atutach i szansach, jakie są możliwe do wykorzystania w długiej perspektywie oraz słabościach i zagrożeniach, które należy przezwyciężyć lub przynajmniej złagodzić intensywność ich oddziaływania.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą wizję gminy Szczutowo:

Gmina Szczutowo rozwija się w sposób zintensyfikowany i zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Mieszkańcy gminy mają dobry dostęp do miejsc pracy, edukacji, opieki zdrowotnej, kultury i wypoczynku, estetycznej i przyjaznej przestrzeni publicznej oraz zapewnione czyste środowisko i poczucie bezpieczeństwa publicznego. Lokalny kapitał społeczny i wysoki poziom usług publicznych, gwarantują stały rozwój demograficzno-gospodarczy gminy.

Misja

Trafność budowy strategii rozwoju gminy w istotnym stopniu zależy od określenia jej misji i wizji, a następnie od możliwości sprecyzowania celów i kierunków rozwoju gminy. Misja bywa różnie tłumaczona i ujmowana przez różnych autorów: od ujęć bardzo ogólnych, zawierających syntetyczną formułę celów działania, do szczegółowych akcentujących specyficzną rolę gminy i jej funkcje w otoczeniu.

Misję gminy należy formułować w kategoriach służenia społeczeństwu i pomnażania korzyści, jakie ono będzie odnosić w wyniku sprawnego i efektywnego działania gminy, opartego na wdrażanej strategii rozwoju.

Syntetycznie ujmując misja gminy to:

- przedmiot trwałych jej aspiracji,
- cel usystematyzowanych, długookresowych dążeń, wyznaczających i akcentujących jej społeczne funkcje i jej postannictwo,

- najbardziej ogólnie sformułowany cel istnienia i działalności gminy.

Misja, to równocześnie forma samookreślenia gminy w zakresie takich elementów, jak:

- po co istnieje i do czego dąży?
- co ma zamiar osiągnąć?
- na jakim obszarze chce działać?
- czyje potrzeby zaspokajać i jak to robić?

Gmina realizuje swoją misję poprzez zaspokojenie dążeń i potrzeb miejscowego społeczeństwa. Zaspokajanie tych potrzeb na społecznie akceptowanym poziomie stanowi konieczny warunek istnienia gminy, uzasadnia jego byt.

Misja określa zatem rolę jaką spełnia gmina na rzecz „swojego” społeczeństwa. Rolę nadzwyczajną tj. taką, którą nie jest w stanie pełnić żadna inna organizacja, instytucja, urząd itp. Misja określa zakres działań Gminy, kształtuje jej odbiór w społeczeństwie i otoczeniu zewnętrznym, co jest szczególnie istotne dla powodzenia realizacji danej strategii rozwoju. Sformułowanie misji pomaga koncentrować wysiłki na realizacji wspólnych kierunków działań, służy ogólnej racjonalności alokacji posiadanych zasobów i środków, czyni bardziej prawdopodobnym przyszły sukces gminy.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą misję Gminy Szczutowo:

Gmina Szczutowo jako istotna część rozwoju powiatu sierpeckiego. Gmina jest miejscem zapewniającym zaspokojenie wszystkich potrzeb życia codziennego oraz promującym rozwój człowieka, z zachowaniem lokalnej i regionalnej tożsamości i kultury, a także miejscem otwartym na osoby przyjezdne. Gmina kieruje swoje działania na zwiększenie atrakcyjności życia, wspieranie innowacyjności i podejmowanie wyzwań, rozwój edukacji i przedsiębiorczości, turystyki i aktywności społecznej, troska o środowisko naturalne, dbałość o zdrowie, bezpieczeństwo i potrzeby wszystkich mieszkańców, wzmacnianie współpracy między samorządowej i międzysektorowej.

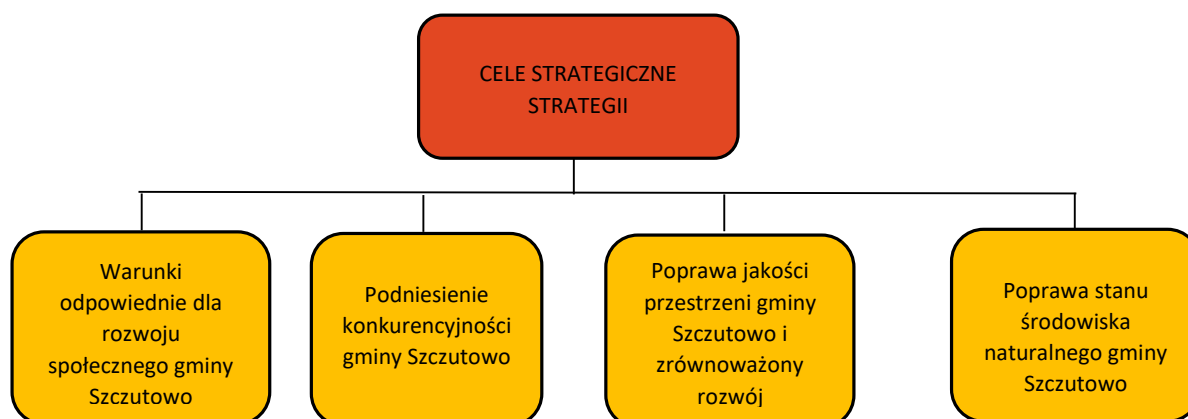
3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Osiągnięcie celów przyczyni się do zrealizowania wizji Strategii. Wszystkie działania podejmowane w perspektywie czasowej niniejszego dokumentu powinny być zgodne z określoną misją Strategii.

Poniżej w ujęciu graficznym zaprezentowano cele strategiczne Strategii. Następnie w układzie tabelarycznym przedstawiono również cele operacyjne i działania w ramach poszczególnych celów strategicznych. Cele zdefiniowano na podstawie wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy sprecyzowanych w punkcie 1.4 niniejszej Strategii.

Rysunek 13 Cele strategiczne Strategii

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2026-2035

Tabela 29 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1. Warunki odpowiednie dla rozwoju społecznego gminy Szczutowo	1.1 Tworzenie sieci powszechnego dostępu do Internetu szerokopasmowego oraz upowszechnianie e-usług	<ul style="list-style-type: none"> 1.1.1 Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci telekomunikacyjnych zwiększających dostęp do szerokopasmowego Internetu 1.1.2 Rozwój i promocja e-usług
	1.2 Zwiększenie dostępu do usług medycznych oraz profilaktyka zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> 1.2.1 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną dostosowaną do zidentyfikowanych potrzeb i trendów demograficznych 1.2.2 Rozwój infrastruktury całodobowej opieki nad osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym 1.2.3 Wspieranie działań zmierzających do zwiększenia oferty i poprawy jakości podstawowych usług zdrowotnych 1.2.4 Działania na rzecz utworzenia oferty specjalistycznej opieki zdrowotnej 1.2.5 Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zdrowego stylu życia oraz promocja profilaktyki zdrowia
	1.3 Podniesienie jakości kształcenia	<ul style="list-style-type: none"> 1.3.1 Budowanie programów edukacyjnych w zakresie kompetencji kluczowych na rynku pracy 1.3.2 Rozszerzenie oferty edukacji pozaszkolnej 1.3.3 Rozwój poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego na każdym etapie kształcenia 1.3.4 Wprowadzenie szkoleń, doradztwa oraz innych form podwyższania kwalifikacji dla nauczycieli i pracowników pedagogicznych 1.3.5 Modernizacja infrastruktury i wyposażenie placówek edukacyjnych wraz z obiektami sportowymi
	1.4 Wspieranie działań na rzecz włączenia społecznego	<ul style="list-style-type: none"> 1.4.1 Usprawnianie współpracy między pracodawcami, organizacjami pozarządowymi a instytucjami pomocy społecznej w zakresie wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 1.4.2 Rozwój usług pomocy środowiskowej 1.4.3 Upowszechnianie aktywnych i twórczych metod spędzania wolnego czasu 1.4.4 Zachęcanie społeczeństwa do współuczestniczenia w życiu publicznym, wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej 1.4.5 Aktywizacja osób starszych
	1.5 Wspieranie sektora organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none"> 1.5.1 Wsparcie organizacji pozarządowych 1.5.2 Promocja i upowszechnianie wolontariatu
	1.6 Rozwój oferty kulturalnej	<ul style="list-style-type: none"> 1.6.1 Wspieranie działalności jednostek działających w obszarze kultury 1.6.2 Organizacja wydarzeń kulturalnych na terenie gminy
2. Podniesienie konkurencyjności gminy Szczutowo	2.1 Rozwój przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> 2.1.1 Projekty i inwestycje przedsiębiorstw 2.1.2 Integracja przedsiębiorców oraz wspieranie wymiany doświadczeń i wiedzy 2.1.3 Wprowadzenie udogodnień dla nowopowstałych przedsiębiorstw, w szczególności dla przedsiębiorstw z potencjałem rozwojowym 2.1.4 Wspieranie instytucji otoczenia biznesu i profesjonalizacja usług 2.1.5 Wsparcie szkoleniowo-doradcze na rzecz tworzenia nowych przedsiębiorstw i samozatrudnienia 2.1.7 Aktywizacja mieszkańców w celu zwiększenia aktywności i mobilności zawodowej 2.1.8 Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w lokalnej gospodarce
	2.2 Racjonalne wykorzystanie walorów gospodarczych gminy	<ul style="list-style-type: none"> 2.2.1 Uzbieranie terenów inwestycyjnych 2.2.2 Optymalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych, w tym budowa hal produkcyjnych 2.2.3 Opracowanie spójnego systemu promocji gospodarczej i inwestycyjnej 2.2.4 Wzmocnienie oferty inwestycyjnej i zapewnienie wysokiej jakości obsługi inwestora 2.2.5 Wspieranie rozwoju agroturystyki
	2.3 Budowa i modernizacja systemów infrastruktury zapobiegającej zagrożeniom	<ul style="list-style-type: none"> 2.4.1 Podejmowanie działań mających na celu zapewnienie odporności na skutki zmian klimatu 2.4.2 Zwiększenie bezpieczeństwa i ciągłości dostaw energii elektrycznej i innych mediów energetycznych 2.4.3 Wspieranie działań policji, straży pożarnej i innych służb w celu zapewnienia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców gminy
	2.4 Rozwój różnych form rolnictwa	<ul style="list-style-type: none"> 2.4.1 Promocja lokalnych producentów rolniczych, produktów regionalnych 2.4.2 Promocja i wspieranie rozwoju rolnictwa wysokiej jakości, w tym ekologicznego 2.4.3 Edukacja rolników w zakresie korzyści wynikających z łączenia małych gospodarstw rolnych z usługami agroturystycznymi 2.4.4 Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz wdrożenie i przestrzeganie Dobrej Praktyki Rolniczej w postaci nawożenia i składania nawozów i kiszonek w pobliżu cieków
	2.5 Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej oraz rozwój infrastruktury sportowej	<ul style="list-style-type: none"> 2.5.1 Tworzenie oferty turystycznej gminy Szczutowo oraz dostosowanie jej do wymagań odbiorców 2.5.2 Modernizacja i ewidencjonowanie szlaków turystycznych 2.5.3 Promowanie oferty turystycznej gminy Szczutowo z wykorzystaniem nowoczesnej informacji turystycznej

Strategia Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2026-2035

		<ul style="list-style-type: none"> 2.5.4 Wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw zwiększających aktywność fizyczną, zapobiegającą patologiom społecznym, wykluczeniu osób niepełnosprawnych i zjawisku otyłości poprzez budowę i modernizację obiektów sportowo-rekreacyjnych 2.5.5 Wspieranie rozwoju agroturystyki 2.5.6 Rozwój turystyki wodnej i rekreacji nadjeziornej 2.5.7 Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej nad jeziorami (kąpieliska, strefy rekreacyjne, mała architektura) 2.5.8 Program budowy i modernizacji pomostów oraz miejsc dostępu do wody 2.5.9 Rozwój tras pieszych i rowerowych w powiązaniu z jeziorami (pętle wokółjeziorne i połączenia między miejscowościami) 2.5.10 Tworzenie punktów widokowych, edukacyjnych i informacyjnych w otoczeniu jezior (tablice, ścieżki dydaktyczne) 2.5.11 Program ochrony wód jezior i poprawy ich jakości (działania prewencyjne i inwestycyjne)
3. Poprawa jakości przestrzeni gminy Szczutowo i zrównoważony rozwój	3.1 Zintegrowane działania naprawcze w wymiarze przestrzenno-funkcyjnym, społecznym, gospodarczym i technicznym	<ul style="list-style-type: none"> 3.1.1. Prowadzenie działań w zakresie optymalnego wykorzystania specyficznych uwarunkowań oraz wzmocnienie lokalnych potencjałów gminy Szczutowo 3.1.2 Opracowanie Planu ogólnego gminy i realizacja jego założeń 3.1.3 Działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu w gminie
	3.2 Rozwój funkcji społecznie użytecznych, włączenie społeczne, walka z ubóstwem	<ul style="list-style-type: none"> 3.2.1 Rozwój infrastruktury opieki nad osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym 3.2.2 Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej 3.2.3 Rozwój inicjatyw lokalnych, w tym poprzez włączenie się w porządkowanie przestrzeni publicznych
	3.3 Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> 3.3.1 Ochrona i zachowanie obiektów zabytkowych i zasobów kultury 3.3.2 Przeprowadzenie prac konserwatorskich obiektów zabytkowych i użyteczności publicznej 3.3.3 Dostosowanie i adaptacja na cele kulturalne i turystyczne obiektów dziedzictwa historycznego lub kulturowego 3.3.4 Poprawa walorów estetycznych gminy
	3.4 Rozbudowa infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> 3.4.1 Budowa, modernizacja i poprawa bezpieczeństwa infrastruktury drogowej w pasach dróg gminnych 3.4.2 Wspieranie rozbudowy, modernizacji, poprawy bezpieczeństwa i rozwoju infrastruktury towarzyszącej w pasach dróg powiatowych i dróg wojewódzkich na terenie gminy 3.4.3 Budowa dróg rowerowych na terenie gminy 3.4.4 Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej 3.4.5 Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej 3.4.6 Rozwój infrastruktury GPSZOK 3.4.7 Działania na rzecz rozbudowy sieci gazowej 3.4.8 Uzbrojenie wyznaczonych terenów pod budownictwo mieszkalne i wspieranie działań na rzecz tworzenia i rozwoju zasobów mieszkaniowych, w tym budowa mieszkań socjalnych 3.4.9 Realizacja planu gospodarki niskoemisyjnej oraz promocja nowych technologii grzewczych i odnawialnych źródeł energii 3.4.10 Monitoring przestrzeni publicznej
4. Poprawa stanu środowiska naturalnego gminy Szczutowo	4.1 Wspieranie i promocja efektywności energetycznej i strategii niskoemisyjnych	<ul style="list-style-type: none"> 4.1.1 Prowadzenie działań na rzecz inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej i w sektorze mieszkaniowym 4.1.2 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych
	4.2 Wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> 4.2.1 Usuwanie azbestu, wyrobów zawierających azbest oraz usuwanie Barszczu Sosnowskiego 4.2.2 Zwiększenie retencji wodnej terenów rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez m.in. budowę zbiornika retencyjnego, prawidłowe retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych 4.2.3 Działania na rzecz utrzymania obecnych form ochrony przyrody i ustanowienia nowych obszarów/form

Źródło: opracowanie własne

3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym

Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Dokumentami wykonawczymi dla Strategii Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2025-2035 są obowiązkowe i fakultatywne plany lub programy funkcjonujące na jej terenie. Stanowią one zbiór szczegółowych rozwiązań i kierunków interwencji, które w dokumencie nie mogły zostać zamieszczone. Część ze wskazanych dokumentów jest aktualna w momencie przygotowania Strategii. Konieczność ich aktualizacji jest analizowana pod kątem całego okresu obowiązywania tego dokumentu. W poniższym zestawieniu znajdują się zarówno opracowania obowiązkowe, jak i dokumenty o charakterze fakultatywnym, których implementacja ma wpływ na realizację celów strategii rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2026-2035

Tabela 30 Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

OBSZAR TEMATYCZNY	DOKUMENTY NA POZIOMIE LOKALNYM	WYTYCZNE
Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szczutowo	Studium zgodne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, który określony został w Strategii. Aktualizacja Studium dokonywana jest w przypadku pojawienia się nowych terenów, które mogą być wykorzystane w zakresie gospodarczym, osiedleńczym czy rekreacyjnym. Zapisy studium nie powinny pozostawać w sprzeczności z zapisami Strategii.
	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego	Aktualizacja obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego dokonywana jest w wyniku aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w przypadku pojawienia się nowych terenów, które mogą być wykorzystane w zakresie gospodarczym, osiedleńczym czy rekreacyjnym. Zapisy Planu nie powinny pozostawać w sprzeczności z zapisami Strategii.
	Plan ogólny gminy	Dokument planistyczny o zasięgu całej gminy. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, który zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako dokument, z którym badana będzie zgodność planów miejscowych, ale także decyzji o warunkach zabudowy. Decyzje o warunkach zabudowy będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym. Plan ogólny będzie zawierał ustalenia dotyczące funkcji terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokumenty te będą musiały zachowywać zgodność. Plan opracowywany jest na podstawie kierunków rozwoju polityki przestrzennej w gminie określonych w Strategii.
Energetyka	Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Jest to dokument strategiczny, sporządzany dla obszaru gminy na okres co najmniej 15 lat i aktualizowany co najmniej raz na 3 lata, co wynika z zapisów art. 19 ustawy – Prawo energetyczne. W przypadku opracowania Planu dla gminy Szczutowo, jego zapisy powinny być zgodne z kierunkami działań dotyczącymi energetyki określonymi w Strategii.
Gospodarka Komunalna	Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Szczutowo	Zapisy Regulaminu powinny być zgodne z kierunkami działań dotyczącymi czystości, porządku i estetyki w gminie określonymi w Strategii.
	Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Szczutowo	Treść rocznej Analizy dotycząca przewidywanych prac powinna być zgodna z kierunkami działań dotyczącymi gospodarki odpadami w gminie określonymi w Strategii.
Ochrona Środowiska i adaptacji do zmian klimatu	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szczutowo	Aktualizacja Planu – w tym wpisanie nowych planowanych zadań do Planu – oraz ewentualne opracowanie nowego Planu powinny uwzględniać kierunki rozwoju dotyczące budynków mieszkalnych i publicznych, jakości powietrza określonych w Strategii.
Polityka Społeczna	Programy, Plany lub Strategie dotyczące rozwiązywania problemów społecznych	Aktualizacja lub opracowanie dokumentów powinny uwzględniać kierunki działań dotyczące rozwiązywania problemów społecznych określonych w Strategii.
Rozwój Lokalny	Program współpracy Gminy Szczutowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego	Rokroczne programy powinny uwzględniać kierunki działań dotyczące wsparcia organizacji pozarządowych określonych w Strategii.
Finanse Publiczne	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Szczutowo, Uchwały budżetowe	Prognoza powinna uwzględniać inwestycje wpisane literalnie do Strategii.

Źródło: opracowanie własne

Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono dokumenty strategiczne, z którymi zgodność powinny wykazywać działania w ramach przedmiotowej Strategii. Dokumenty podzielono na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny. W zestawieniu ujęto obowiązujące dokumenty.

Tabela 31 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny

POZIOM EUROPEJSKI	POZIOM KRAJOWY	POZIOM REGIONALNY	POZIOM LOKALNY
Instrument na rzecz odbudowy na rzecz odbudowy i zwiększania odporności (RRF)	Krajowy Plan Odbudowy	Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szczutowo
Wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS+, Funduszu Spójności, EFMR	Umowa Partnerstwa 2021–2027	Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Mazowieckiego	Program współpracy na 2025 rok Gminy Szczutowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzącymi działalność pożytku publicznego
Europejski Zielony Ład	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych 2022–2028
	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym – dorzecze Wisły (2022–2027)		Strategia Rozwoju Powiatu Sierpeckiego 2021–2027
	Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)		Strategia Rozwoju Ponadlokalnego – Partnerstwo „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka”

Źródło: opracowanie własne

Działania realizowane w ramach Strategii powinny wykazywać zgodność z ww. dokumentami strategicznymi i dokumentami dotyczącymi programów finansowych. Efektem zachowania zgodności Strategii może być m.in. zwiększenie szans na pozyskanie zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć m.in. ze środków unijnych w perspektywie 2021-2027.

W ujęciu zgodności Strategii z innymi dokumentami na poziomie europejskim, Strategia powinna być zgodna w szczególności z dokumentami i instrumentami finansowymi dotyczącymi możliwości dofinansowania działań na terenie gminy, co w ujęciu krajowym sprowadza się zwłaszcza do Krajowego Programu Odbudowy i programów funduszy strukturalnych. Ponadto w ujęciu krajowym Strategia w szczególności powinna być zgodna z najważniejszymi strategiami rozwoju kraju.

Poziom lokalny

W ujęciu lokalnym kluczowe dla przedmiotowej Strategii są inne dokumenty strategiczne i sektorowe dotyczące bezpośrednio terenu gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szczutowo
Strategia przewiduje działania (w tym te określone jako priorytetowe) zgodne z ww. celami i działaniami wskazanymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Szczutowo.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Szczutowo

W Planie wskazano, że zostały wyznaczone następujące cele:

- zmniejszenie emisji CO₂ w stosunku do roku bazowego,
- wzrost udziału energii odnawialnej w zużywanej energii końcowej,
- ograniczenie zużycia energii końcowej przez odbiorców,
- obniżenie poziomu emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Przedmiotowa Strategia przewiduje działania na rzecz zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza w gminie m.in. poprzez działania termomodernizacyjne, wymianę źródeł ciepła na mniej emisyjne czy rozwój OZE.

Program współpracy na 2025 rok Gminy Szczutowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzącymi działalność pożytku publicznego
Strategia przewiduje rozwój współpracy Gminy Szczutowo z organizacjami społecznymi, co zostało uwzględnione w kierunkach działań.

Strategia rozwoju powiatu sierpeckiego na lata 2021–2027

Strategia rozwoju powiatu sierpeckiego określa cele i priorytety rozwojowe powiatu. Przedmiotowa Strategia poprzez swoje cele i kierunki działań wpisuje się w ww. cele i priorytety.

Strategia rozwoju ponadlokalnego dla Partnerstwa „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka”

W skład Partnerstwa wchodzi m.in. jednostki samorządu terytorialnego z powiatów: plockiego, gostyńskiego i sierpeckiego, w tym Gmina Szczutowo. Strategia została przyjęta uchwałami właściwych organów partnerów. Przedmiotowa Strategia przewiduje m.in. rozwój infrastruktury rowerowej i pieszej, co jest spójne z kierunkami interwencji dokumentu ponadlokalnego.

Poziom regionalny

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku

W ujęciu regionalnym dokumentem strategicznym o podstawowym i nadrzędnym znaczeniu jest „Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ – Innowacyjne Mazowsze”, przyjęta Uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r. Strategia przenosi na poziom regionalny ustalenia dokumentów krajowych i unijnych, pozostając w zgodzie z kształtem polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021–2027, i stanowi punkt odniesienia dla dokumentów strategicznych oraz planistycznych na poziomie regionalnym i lokalnym. Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ stanowi punkt odniesienia dla pozostałych dokumentów strategicznych i wykonawczych w województwie, w tym dla dokumentów przygotowywanych na poziomie gminnym.

W Strategii przyjęto cel główny: „Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałe i zrównoważone przestrzenne rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska”. Realizacja celu głównego odbywa się poprzez pięć celów strategicznych uporządkowanych w obszarach tematycznych: gospodarka, dostępność, środowisko i energia, społeczeństwo oraz kultura i dziedzictwo.

— cel strategiczny 1 „Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze”, którego sens operacyjny określa opis: „wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii”; wybrane kierunki działań:

- 1.1 „Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości”,
- 1.2 „Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji”,
- 1.3 „Cyfryzacja gospodarki”,
- 1.6 „Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich”.

— cel strategiczny 2 „Dostępne i mobilne Mazowsze” – „poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego”; wybrane kierunki działań:

- 2.1 „Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska”,
- 2.2 „Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej sprzyjającej transportowi zbiorowemu i ruchowi niezmotoryzowanemu”,
- 2.3 „Udrożnienie systemu tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach”.

— cel strategiczny 3 „Zielone, niskoemisyjne Mazowsze” – „poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody”; wybrane kierunki działań:

- 3.1 „Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska”,
- 3.2 „Proekologiczna transformacja energetyki”,
- 3.3 „Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu”,
- 3.4 „Poprawa jakości środowiska”,
- 3.5 „Podnoszenie efektywności energetycznej”.

— cel strategiczny 4 „Mazowsze zintegrowane społecznie” – „poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki”; wybrane kierunki działań:

- 4.1 „Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego”,
- 4.2 „Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych”,
- 4.3 „Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców”,
- 4.4 „Rozwój priorytetowych dla województwa dziedzin nauki”,
- 4.5 „Włączenie i integracja społeczna”.

— cel strategiczny 5 „Mazowsze bogate kulturowo” – „wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia”; wybrane kierunki działań:

- 5.1 „Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego”,
- 5.2 „Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa”,
- 5.3 „Upowszechnianie kultury i twórczości”,
- 5.4 „Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej”.

Strategia niniejsza pozostaje spójna z celami i kierunkami działań „Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+”, odwołując się do priorytetów w obszarach: gospodarki i innowacyjności, dostępności transportowej i ładu przestrzennego, ochrony środowiska i transformacji energetycznej, rozwoju kapitału ludzkiego i usług społecznych oraz wykorzystania dziedzictwa kulturowego i turystyki.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Wojewódzki Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (PZPWM), przyjęty uchwałą Sejmiku nr 22/18 z 19 grudnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. 2018 poz. 13180), wyznacza kierunki polityki przestrzennej i model struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu, stanowiąc punkt odniesienia dla dokumentów gminnych, w tym Strategii Rozwoju Gminy Szczutowo. Plan jest zintegrowany treściowo ze „Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+”, która implementuje jego model przestrzenny.

W Planie wskazano, że województwo powinno rozwijać się jako region spójny funkcjonalnie i przestrzennie, w którym:

- efektywnie wykorzystuje się potencjały endogeniczne i kapitał ludzki;
- podmioty rozwoju współpracują sieciowo (efekt wartości dodanej);
- istnieje sprzyjające otoczenie dla innowacji w gospodarce i usługach publicznych;
- konkurencyjność buduje się na powiązaniach funkcjonalnych ośrodków wzrostu z ich zapleczem;
- edukacja i podnoszenie kwalifikacji są fundamentem rozwoju;
- priorytetem jest zielona transformacja oraz ochrona i odtwarzanie zasobów środowiska;
- mieszkańcy wykazują wysoką aktywność zawodową, gospodarczą i społeczną;
- polityki publiczne zapewniają włączenie społeczne i równy dostęp do usług;
- przestrzeń jest bez barier mobilności (transport publiczny, ruch pieszo-rowerowy, węzły przesiadkowe);
- odpowiedzią na zmiany demograficzne jest kształtowanie dostępności usług i rynku pracy;
- zarządzanie rozwojem ma charakter skoordynowany i oparty na partnerstwie terytorialnym.

Realizacja wizji przebiega poprzez cele i kierunki interwencji PZPWM koncentrujące się na:

- dostępności i spójności komunikacyjnej (integracja sieci, mobilność niskoemisyjna),
- ochronie środowiska i racjonalnym gospodarowaniu zasobami (w tym korytarze ekologiczne, retencja),
- bezpieczeństwie i efektywności energetycznej,
- spójności terytorialnej i wyrównywaniu szans rozwojowych,
- wzmacnianiu konkurencyjności gospodarki oraz zdolności innowacyjnych,
- podnoszeniu kompetencji mieszkańców i jakości usług publicznych,
- bezpieczeństwie publicznym i sprawności zarządzania (koordynacja ponadlokalna).

Rozwoju Gminy Szczutowo powinna pozostawać spójna z PZPWM, w szczególności w obszarach: rozwój dostępności transportowej (w tym mobilności aktywnej), ochrona i odtwarzanie środowiska (zielono-niebieska infrastruktura, retencja), poprawa efektywności energetycznej infrastruktury publicznej oraz zapewnianie równego dostępu do usług i włączenia społecznego. PZPWM stanowi dla tych działań ramę terytorialną i koordynacyjną.

Poziom krajowy

Krajowy Program Odbudowy

Zgodność z Krajowym Programem Odbudowy czy programami operacyjnymi będzie wynikała z realizacji poszczególnych projektów w ramach programów. Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego – obejmuje swoim zakresem rozwój gospodarczy, społeczny i przestrzenny zgodny z kierunkami wskazanymi w ww. dokumentach. Ponadto Strategia jest zgodna z założeniami Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. Cele Polityki jest bezpieczeństwo energetyczne – przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko – biorąc pod uwagę optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych. Cel główny doprecyzowuje cele szczegółowe polityki podzielone na działania. Strategia wykazuje zgodność z poniższymi celami szczegółowymi:

- cel 1: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych,
- cel 2: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej,
- cel 6: Rozwój odnawialnych źródeł energii,
- cel 7: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji,
- cel 8: Poprawa efektywności energetycznej gospodarki.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy

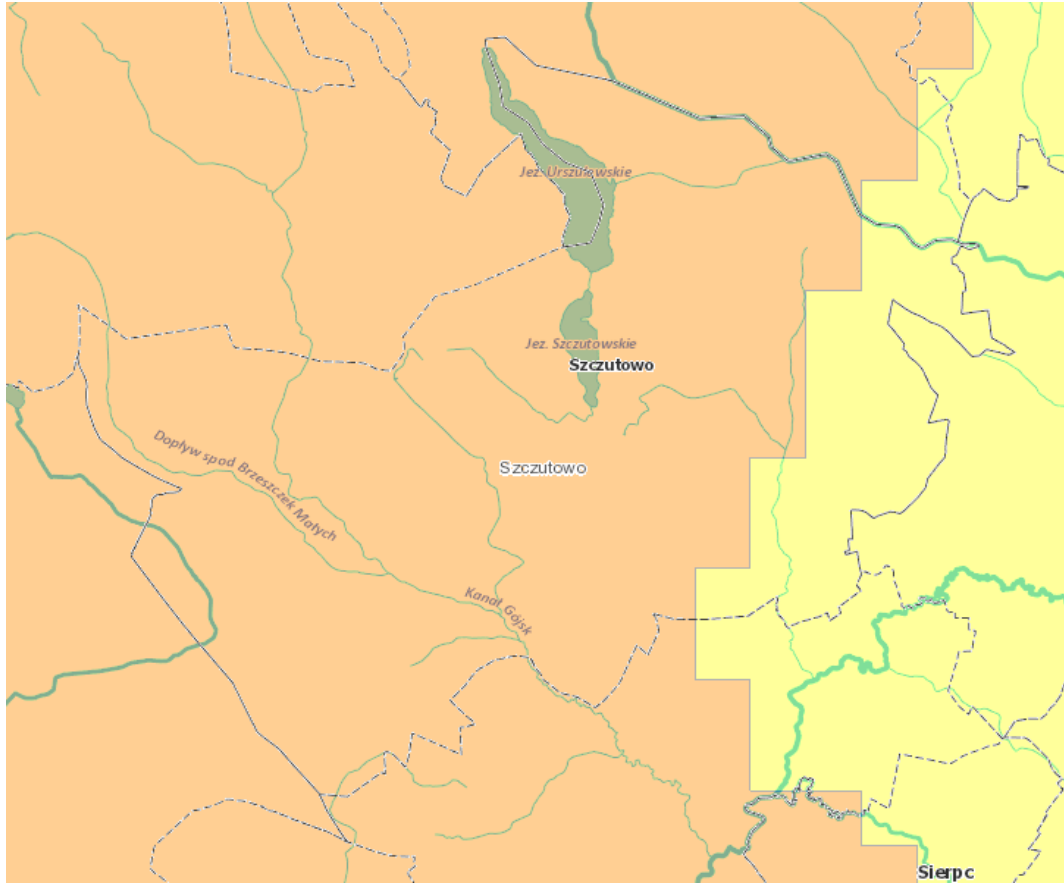
Plan Przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. 2021 r. poz. 1615) jest najważniejszym dokumentem strategicznym w zakresie przeciwdziałania suszom. Poniżej przedstawiono w jakim stopniu tereny gminy Szczutowo są zagrożone poszczególnymi rodzajami suszy (rolniczą, atmosferyczną, hydrologiczną i hydrogeologiczną). Stopnie zostały przypisane do poniższych kolorów:

- klasa I – słabo zagrożone xxxxxxx

Strategia Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2026-2035

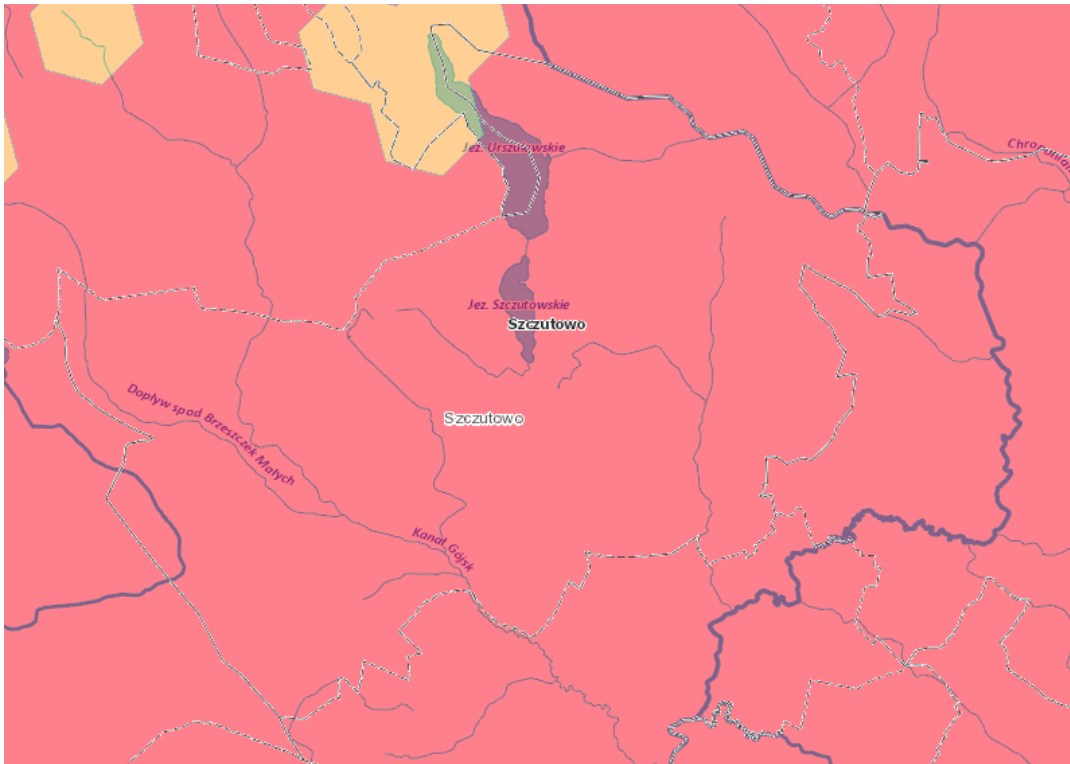
- klasa II – umiarkowanie zagrożone xxxxxxx
- klasa III – silnie zagrożone xxxxxxx
- klasa IV – ekstremalnie zagrożone xxxxxxx

Rysunek 14 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną

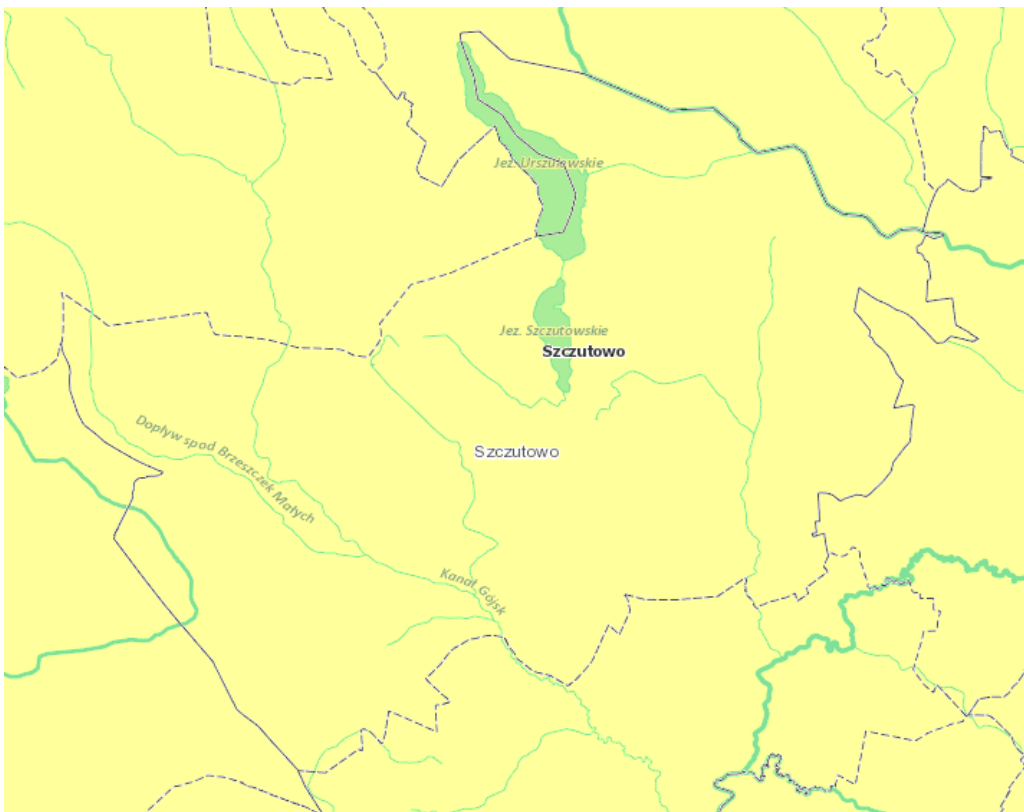
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą rolniczą

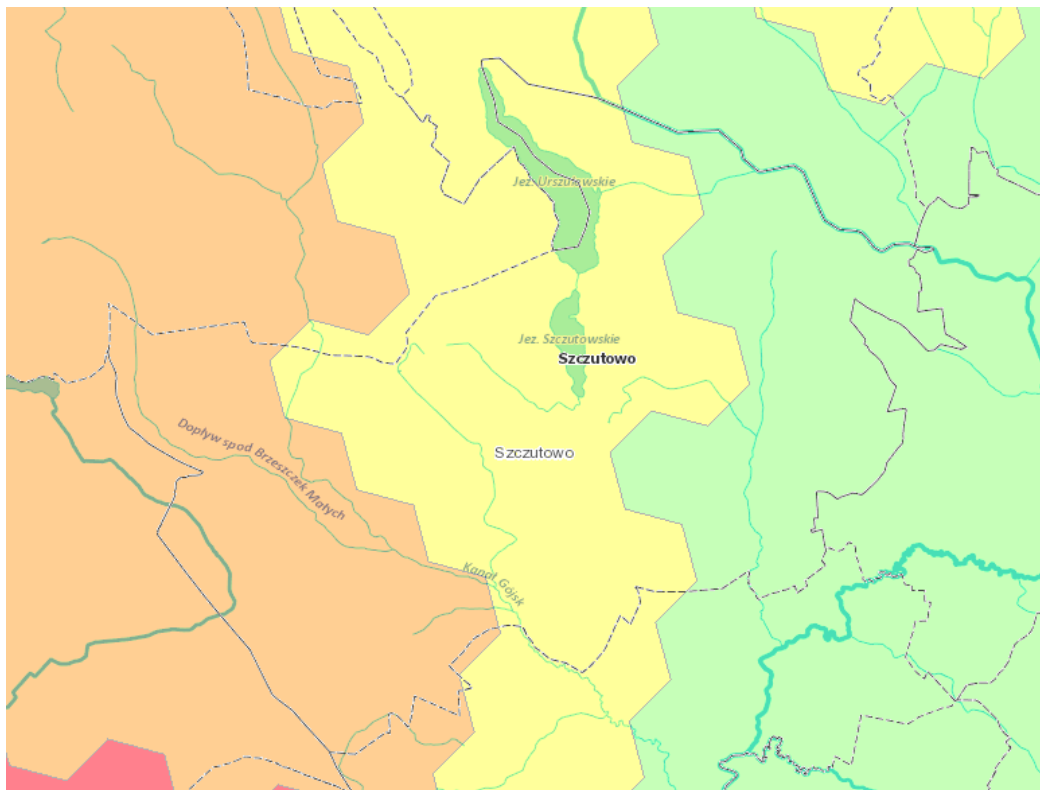
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 16 Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną

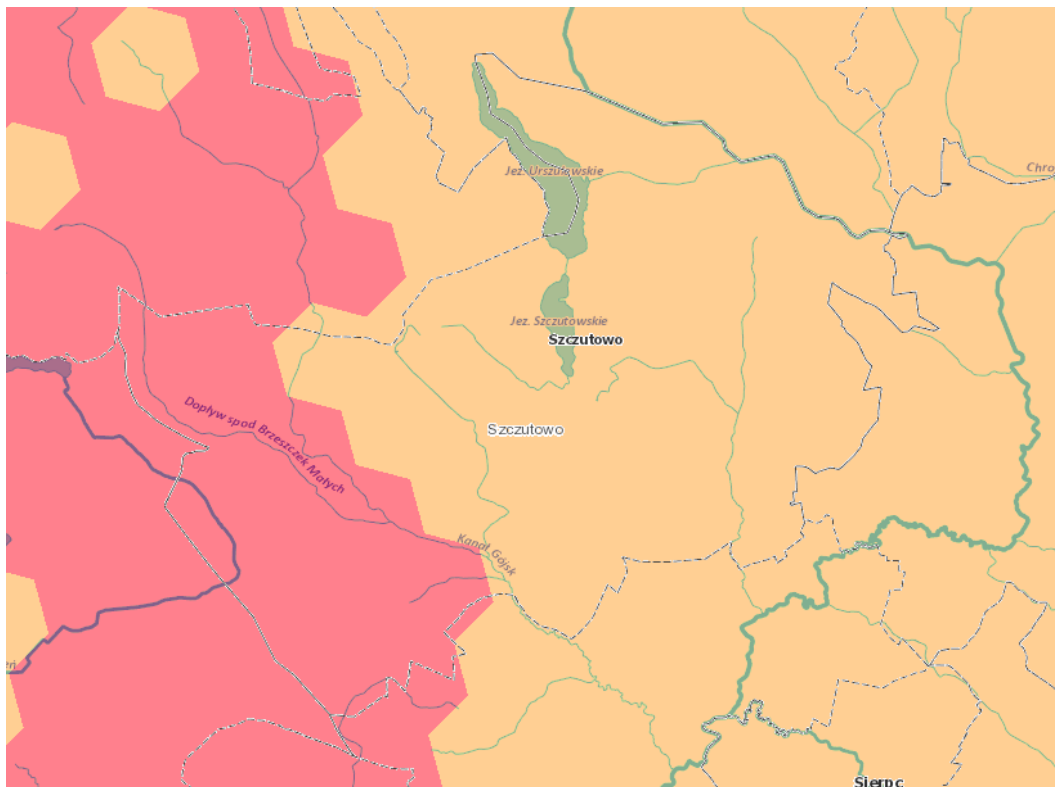
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 17 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 18 Mapa łącznego zagrożenia suszą

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Analiza zagrożenia suszą w gminie Szczutowo wskazuje na wysoki poziom ryzyka we wszystkich kluczowych aspektach. Najpoważniejsza sytuacja dotyczy suszy rolniczej, gdzie większość obszaru należy do klasy IV – ekstremalnie zagrożonej, co oznacza znaczny deficyt wilgoci w glebie i wysokie ryzyko strat w produkcji rolniczej. W przypadku suszy atmosferycznej dominują obszary klasy III – silnie zagrożonej, co świadczy o częstych i dotkliwych niedoborach opadów. Susza hydrologiczna została oceniona jako umiarkowana (klasa II), natomiast susza hydrogeologiczna – zróżnicowana: przeważają tereny klasy II, ale w części północno-zachodniej występują obszary klasy III. Łączne zagrożenie suszą w gminie zostało określone głównie na poziomie klasy III – silnie zagrożonej, z fragmentami klasy IV na zachodzie i południowym zachodzie. Taka sytuacja wskazuje na konieczność podejmowania działań adaptacyjnych, ukierunkowanych na ochronę zasobów wodnych, poprawę retencji i rozwój systemów nawadniania, aby zminimalizować negatywne skutki dla rolnictwa i środowiska.

W Planie w katalogu działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy wskazano:

- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
- realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,
- podpiętrzanie wód jezior dla przeciwdziałania skutkom suszy,
- analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji,
- budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej,
- wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych,
- budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,
- przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych,
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i o bardzo intensywnym stopniu wykorzystania.

Przedmiotowa Strategia przewiduje w ramach celu operacyjnego 3.4 „Rozbudowa infrastruktury technicznej oraz wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska” m.in. zwiększenie retencji wodnej terenów rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez m.in. prawidłowe retencionowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Istotne znaczenie – biorąc pod uwagę obecne i przyszłe zmiany klimatu – przy wdrażaniu Strategii ma jej zgodność z dokumentami dotyczącymi gospodarowania wodami, przeciwdziałania suszy i zarządzania ryzykiem powodziowym. Gmina Szczutowo należy do dorzecza Wisły, co determinuje właściwość dokumentów planistycznych i kierunków działań. Z uwagi na charakter gospodarczy gminy oraz jej położenie, silny nacisk powinien być położony na wsparcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, co powinno następować poprzez prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradła, retencionowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych. W Planie (przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Dz.U. 2023 poz. 300) jako działania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu wskazano m.in. retencję i zagospodarowanie wód opadowych oraz gospodarowanie wodami roztopowymi, z akcentem na zwiększanie naturalnej i sztucznej retencji przy

zachowaniu dobrego stanu ekologicznego. Przedmiotowa Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Planu – przewiduje budowę rozwiązań retencyjnych.

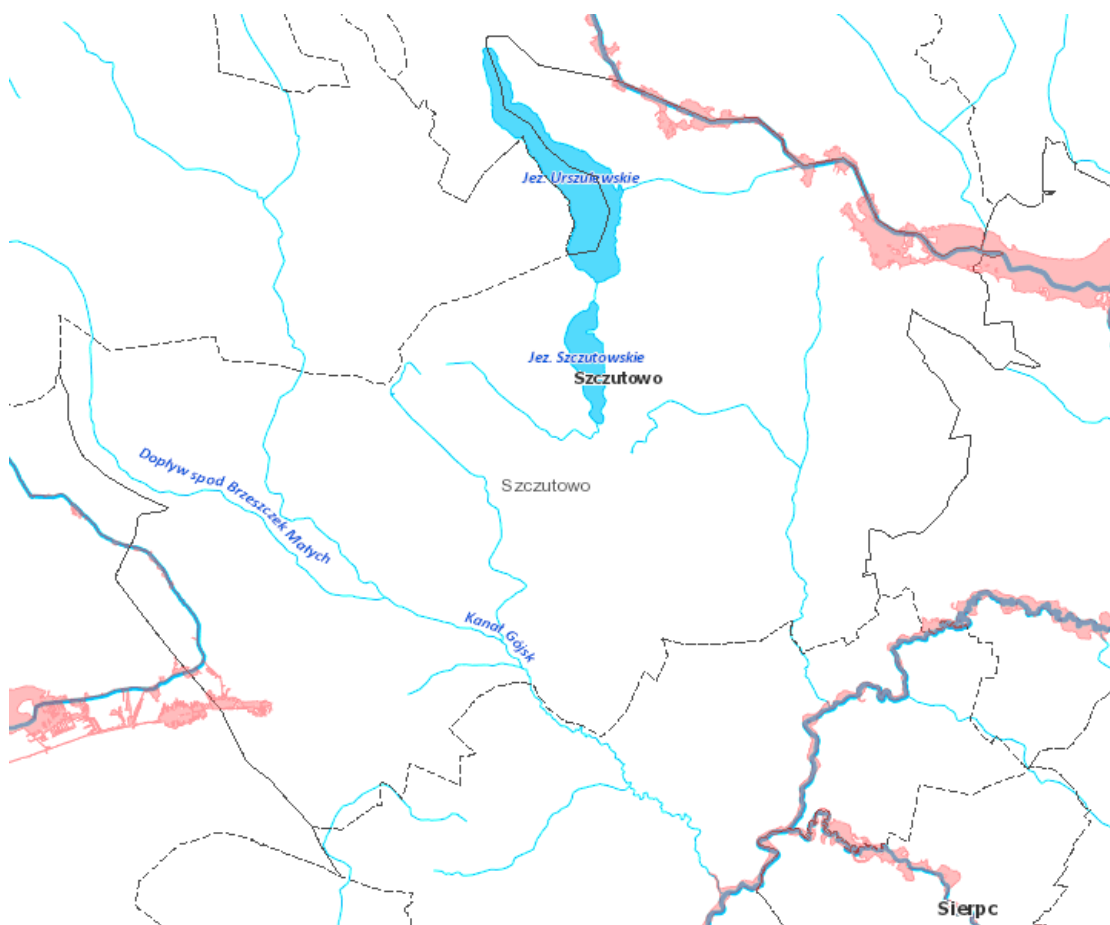
Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym stanowi strategiczny dokument służący właściwemu zarządzaniu ryzykiem powodziowym. W Planie (przyjętym na mocy Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, Dz.U. 2022 poz. 2739) jako jedno z głównych działań przeciwdziałających zagrożeniu powodziowemu wskazano rozwój retencji, w tym zbiorników retencyjnych. Dokument podkreśla, że niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych oraz zbyt niska pojemność retencyjna systemów naturalnych i sztucznych, ogranicza skuteczność działań w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych, a prawdopodobieństwo powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami może rosnąć na obszarach o nieodpowiednio prowadzonej gospodarce przestrzennej. Przedmiotowa Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Planu – przewiduje budowę rozwiązań retencyjnych.

Przedmiotowa Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Planu – przewiduje budowę rozwiązań retencyjnych.

Poniżej przedstawiono mapę, na której zaznaczono (na czerwono) obszary szczególnie narażone na wystąpienie powodzi rzecznej położone w gminie Szczutowo.

Rysunek 19 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią rzeczna położone w gminie Szczutowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.hydroportal.isok.gov.pl

Na terenie gminy Szczutowo występują tereny szczególnie narażone wystąpieniem powodzi rzecznej – są to tereny bezpośrednio graniczące z gminą we wschodniej jej części oraz wzdłuż rzek w centralnej części gminy.

Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego do roku 2030

Strategia wykazuje zgodność poprzez realizację przedsięwzięć związanych z poprawą stanu środowiska naturalnego gminy m.in. w zakresie form ochrony przyrody, termomodernizacji.

Poziom europejski

Europejski Zielony Ład

Europejski zielony ład to pakiet inicjatyw politycznych, którego celem jest skierowanie UE na drogę transformacji ekologicznej, a ostatecznie – osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Pakiet inicjatyw wyznacza kierunki, w których zmierzać powinna Europa:

- świeże powietrze, czysta woda, zdrowe gleby i różnorodność biologiczna,
- energooszczędne budynki (nowe i wyremontowane),
- zdrowa i przystępna cenowo żywność,
- wzrost znaczenia transportu publicznego,
- czystsza energia i najnowsze ekologiczne innowacje technologiczne,
- przyszłościowe miejsca pracy i umiejętności niezbędne do transformacji,
- odporny przemysł.

Europejski Zielony Ład ma pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę:

- która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto,
- w której nastąpi oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużywania zasobów,
- w której żadna osoba ani żaden region nie pozostaną w tyle.

Strategia przewiduje działania na rzecz zrównoważonego rozwoju gminy – pod tym kątem należy rozpatrywać zgodność Strategii z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu.

3.4 Obszary Strategicznej Interwencji w województwie mazowieckim

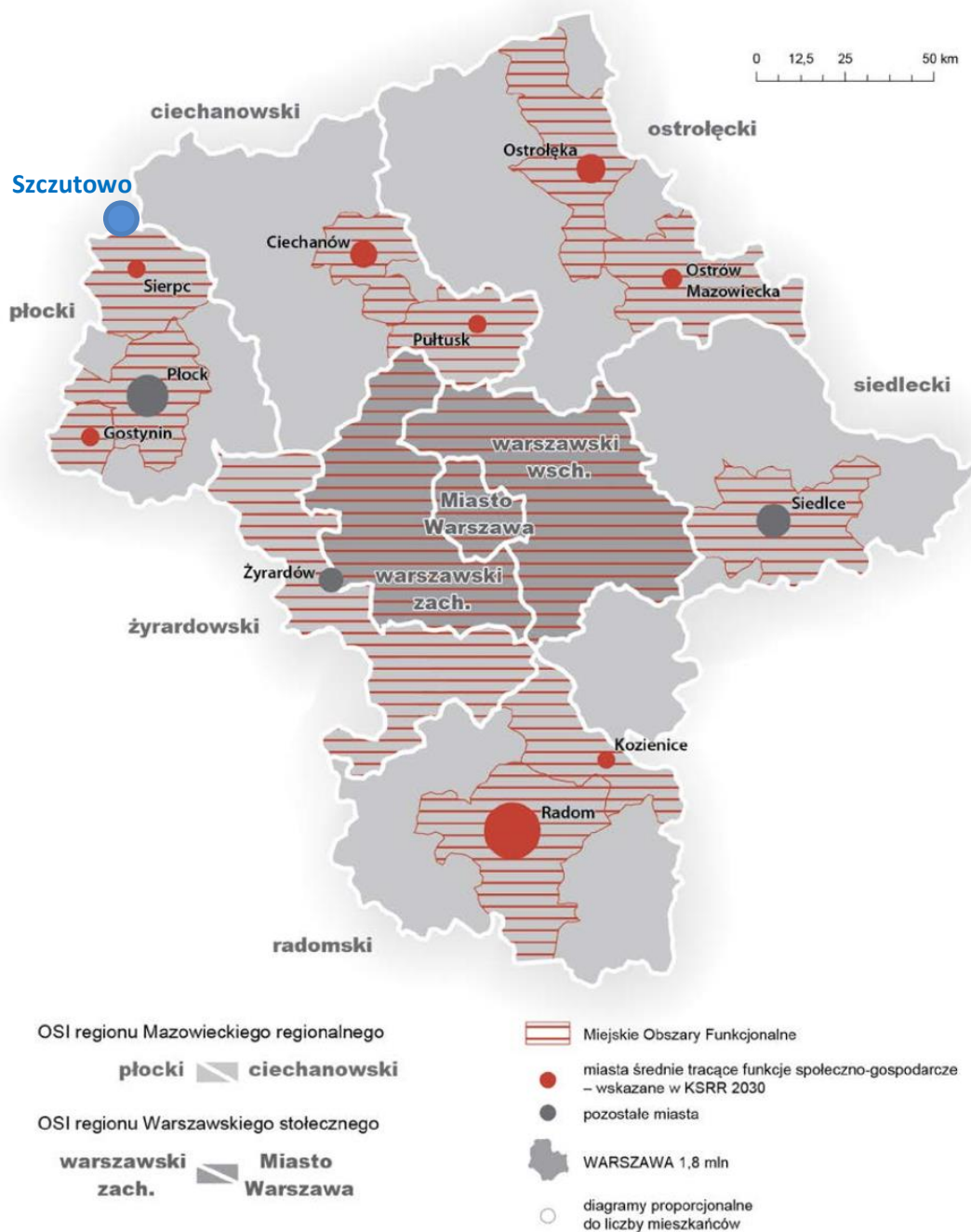

Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2024 poz. 324) obszar strategicznej interwencji to wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych albo o szczególnych uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o barierach rozwojowych lub trwałych, możliwych do uruchomienia potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest skoordynowana interwencja publiczna. W „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+” wyróżniono OSI krajowe („miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze” oraz „obszary zagrożone trwałą marginalizacją”) oraz OSI wojewódzkie, w tym problemowe na poziomie podregionów. Gmina Szczutowo została zaliczona do krajowego OSI „obszary zagrożone trwałą marginalizacją”. Ponadto, z uwagi na położenie w podregionie ciechanowsko-płockim, gmina jest objęta interwencją w ramach płockiego OSI problemowego określonego na poziomie województwa.

Poniżej przedstawiono położenie gminy Szczutowo (na niebiesko) na tle OSI województwa mazowieckiego.

Rysunek 20 Lokalizacja gminy Szczutowo na mapie województwa mazowieckiego uwzględniającej Obszary Strategicznej Interwencji

Strategia Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2026-2035

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku

Grafika pokazuje, że gmina Szczutowo znajduje się na obszarze oddziaływania OSI Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego.

3.5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Szczutowo

Zgodnie z art. 10e ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy to docelowy układ elementów składowych przestrzeni, zawierający strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych, system powiązań przyrodniczych, główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych, oraz główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej. Model rozumiany jest jako przedstawienie długookresowej strategicznej wizji rozwoju, wynikającej z uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, zdiagnozowanych potrzeb i posiadanego potencjału, z uwzględnieniem specyfiki i zróżnicowania wewnętrznego. Wskazuje obszary istotne dla osiągnięcia celów rozwoju, obszary wymagające ochrony oraz rodzaje powiązań funkcjonalnych między poszczególnymi obszarami. Przedstawiony poniżej model został opracowany w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej.

W gminie proces kształtowania ładu przestrzennego prowadzony jest przy wykorzystaniu dotychczasowych instrumentów: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP) oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. SUiKZP dla gminy zostało uchwalone, a jego materiały (uwarunkowania i kierunki) są udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej. Do czasu wejścia w życie planu ogólnego obowiązujące plany miejscowe zachowują moc, zgodnie z przepisami przejściowymi.

Rada Gminy w dniu 29 sierpnia 2024 r. podjęła uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego; w roku 2025 udostępniono do publicznego wglądu projekt planu ogólnego. Zgodnie z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 4 kwietnia 2025 r. (Dz.U. 2025 poz. 527) oraz informacją MRIT, dotychczasowe studia zachowują moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego, nie dłużej niż do 30 czerwca 2026 r. Po tej dacie podstawowymi narzędziami kreowania i realizacji polityki przestrzennej będą plan ogólny oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego; model zawarty w Strategii stanowi wyznacznik dla ich sporządzania.

Model z założenia stanowi ilustrację ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju lokalnego. Przedstawia długookresową wizję rozwoju wynikającą z położenia gminy, trendów rozwojowych oraz kierunków zmian oczekiwanych w wyniku realizacji Strategii. W ujęciu przestrzennym obejmuje m.in.:

- strukturę sieci osadniczej z rolą ośrodka gminnego w Szczutowie oraz funkcjami usługowymi w pozostałych jednostkach osadniczych; sieć sołectwa jest potwierdzona w wykazach urzędowych, z ośrodkami takimi jak m.in. Gójsk, Blizno czy Karlewo, co wyznacza lokalne węzły obsługi mieszkańców,
- system powiązań przyrodniczych, w tym Obszar Chronionego Krajobrazu „Przyrzecze Skrwy Prawej” oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe „Jezioro Szczutowskie” i „Jezioro Urszulewskie”, które stanowią kluczowe elementy korytarzy ekologicznych i ram ochrony krajobrazu,
- główne korytarze transportowe: drogę wojewódzką nr 560 (łączy z Sierpcem i Rypinem, przebieg m.in. przez sołectwa przy DW 560) oraz sieć dróg powiatowych zapewniających dojazd do DW 560; istotnym elementem układu jest również linia kolejowa nr 33 Kutno–Brodnica z przystankiem Szczutowo, wzmacniająca regionalne powiązania funkcjonalne,
- główne elementy infrastruktury społecznej (m.in. oświata: szkoły podstawowe w Szczutowie i w Gójsku) oraz administracyjnej (Urząd Gminy), stanowiące rdzeń lokalnego systemu usług publicznych.

Podsumowując, model na poziomie lokalnym określa i sytuje przestrzennie:

- wizję i cele rozwojowe gminy,
- obszary kluczowe dla rozwoju (w tym strefy wymagające ochrony przyrodniczej oraz obszary koncentracji usług i dostępności transportowej),
- ogólne zasady gospodarowania wyróżnionymi strefami i obszarami w zgodzie z uwarunkowaniami prawnymi i środowiskowymi,
- schematyczne rozmieszczenie inwestycji i powiązań funkcjonalnych, spójne z planem ogólnym i miejscowymi planami.

W niniejszej Strategii przyjęto następujący zakres modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej:

- strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych, systemem powiązań przyrodniczych, głównymi korytarzami i elementami sieci transportowych, w tym powiązań pieszych i rowerowych, oraz głównymi elementami infrastruktury technicznej i społecznej,
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania struktur przestrzennych, z uwzględnieniem obowiązujących dokumentów planistycznych oraz przepisów przejściowych reformy planowania przestrzennego.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Rola gminy Szczutowo w rozwoju regionu

Gmina Szczutowo położona jest w powiecie sierpeckim, w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego. Graniczy z gminami: Sierpc i Rościszewo (woj. mazowieckie) oraz Rogowo i Skrwilno (powiat rypiński) i Skępe (powiat lipnowski) w województwie kujawsko-pomorskim. Najbliższe ośrodki miejskie to Sierpc (ok. 12 km), Rypin (ok. 18 km) i Skępe (ok. 18–33 km – w zależności od wariantu trasy). Przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 560 (Brodnica–Rypin–Sierpc–Bielsk), w południowej części gminy biegnie droga krajowa nr 10, a w miejscowości Blinno swój początek ma droga wojewódzka nr 539 (Blinno–Ligowo–Tłuchowo). Na terenie gminy funkcjonuje przystanek kolejowy Szczutowo na linii kolejowej nr 33 Kutno–Brodnica, zapewniającej połączenia regionalne. Układ ten lokuje gminę w bezpośredniej strefie oddziaływania Sierpca (ośrodek usług publicznych i administracji powiatowej) oraz Rypina po stronie kujawsko-pomorskiej. Gmina ma charakter rolniczy, z dominującym udziałem użytkowników rolnych, uzupełnianych przez kompleksy leśne i funkcję turystyczno-rekreacyjną skoncentrowaną wokół Jeziora Urszulewskiego i Jeziora Szczutowskiego. Istotnym elementem ram środowiskowych jest Obszar Chronionego Krajobrazu „Przyrzecze Skrwy Prawej”, obejmujący m.in. obszar gminy; walory te wzmacniają potencjał wypoczynkowy i ponadlokalne funkcje przyrodnicze, komplementarne wobec oferty sąsiednich ośrodków miejskich.

Rola i hierarchia jednostek osadniczych

Strukturę osadniczą tworzy sieć 25 sołectw o zróżnicowanym potencjale wynikającym z obecności instytucji publicznych, dostępności transportowej (droga krajowa nr 10, drogi wojewódzkie nr 560 i 539, sieć dróg powiatowych) oraz zaplecza komunalnego i środowiskowego (m.in. jeziora polodowcowe). Najsilniejszym punktem osadniczym pozostaje wieś gminna, pełniąca rolę lokalnego centrum usług, natomiast w układzie wewnątrzgminnym wyodrębnia się trzy kategorie ośrodków wzrostu.

- Głównym ośrodkiem wzrostu jest Szczutowo – siedziba Urzędu Gminy z koncentracją usług administracyjnych, edukacyjnych (Szkoła Podstawowa im. Władysława St. Reymonta), kultu-

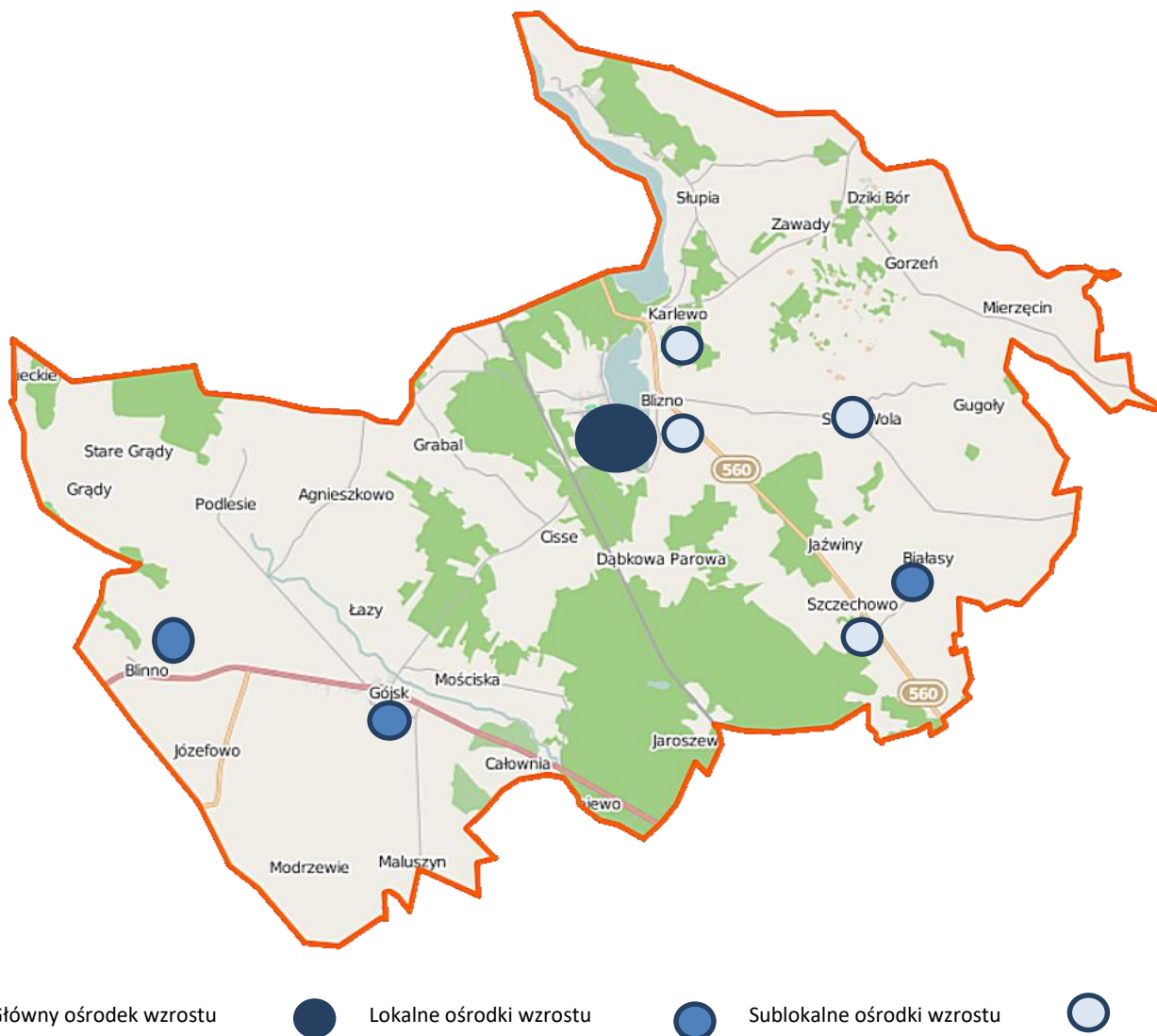
ralnych (Gminna Biblioteka Publiczna) i komunalnych (stacja uzdatniania wody), korzystnie powiązana z układem dróg wyższych klas oraz położona w sąsiedztwie Jeziora Szczutowskiego i Jeziora Urszulewskiego, co wzmacnia funkcje mieszkaniowo-rekreacyjne. (funkcje publiczne/komunalne, dostępność drogową, uwarunkowania środowiskowe).

– Lokalne ośrodki wzrostu to Gójsk i Biały Blinno. Gójsk wyróżnia się obecnością szkoły podstawowej, podstawowej opieki zdrowotnej, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej włączonej do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz stacji uzdatniania wody; miejscowość posiada bezpośrednie powiązania z drogą krajową nr 10 i wygodny dojazd do dróg wojewódzkich. Biały pełni funkcję węzła obsługi dzięki powiązaniom na sieci dróg powiatowych i dowiązaniu do drogi wojewódzkiej nr 560, stabilizując obsługę wschodniej części gminy. (liczba mieszkańców, funkcje publiczne/ratownicze, dostępność drogową, infrastruktura).

– Sublokalne ośrodki wzrostu tworzą Szczechowo, Blizno, Karlewo i Stara Wola. Szczechowo, położone blisko Sierpca i przy ciągu do DK10, pełni rolę węzła dojazdowego (droga powiatowa łącząca przez Dąbkową Parowę). Blizno pełni funkcję zaplecza komunalnego (gminna oczyszczalnia ścieków i Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych) i leży przy drodze wojewódzkiej nr 560; Karlewo zlokalizowane jest na tym samym ciągu. Stara Wola oddziałuje w skali najbliższego zaplecza jako lokalny węzeł zabudowy w sieci dróg gminnych. (dostępność drogową, elementy sieci wod-kan/odpadowej, rola w sieci osadniczej).

Poniższa mapa ilustruje rozmieszczenie ośrodków wzrostu oraz strefy oddziaływania głównego ośrodka.

Rysunek 21 Ośrodki wzrostu w gminie Szczutowo

Źródło: opracowanie własne

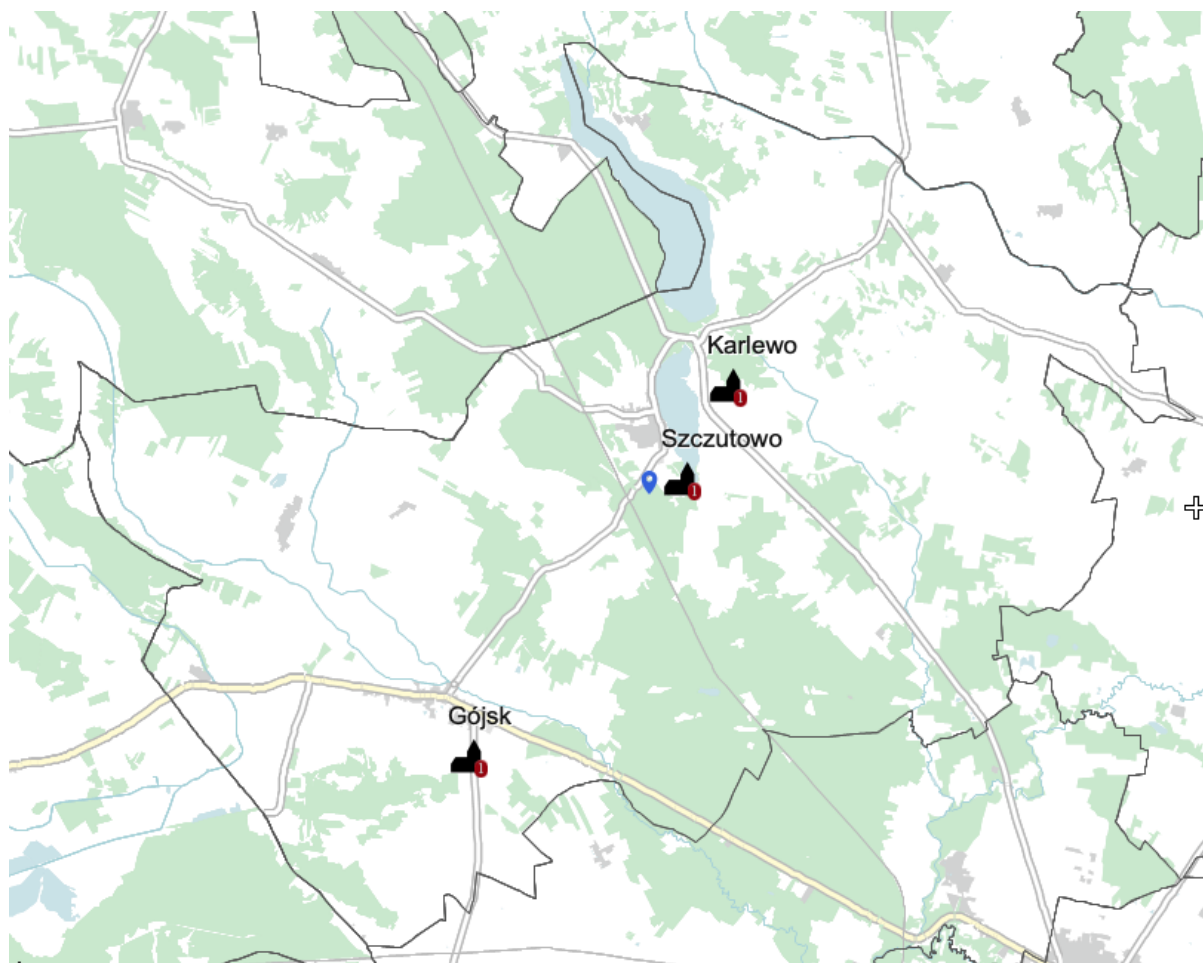
Charakterystyka funkcjonalno-przestrzenna gminy

Poniżej opisano szczegółowo kwestie wpływające na rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy Szczutowo.

a) Dobra kulturowe

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjne rozmieszczenie dóbr kulturowych (zabytki wpisane do Rejestru Zabytków) w gminie Szczutowo.

Rysunek 22 Rozmieszczenie dóbr kulturowych o dużej wartości kulturowej i historycznej w gminie Szczutowo

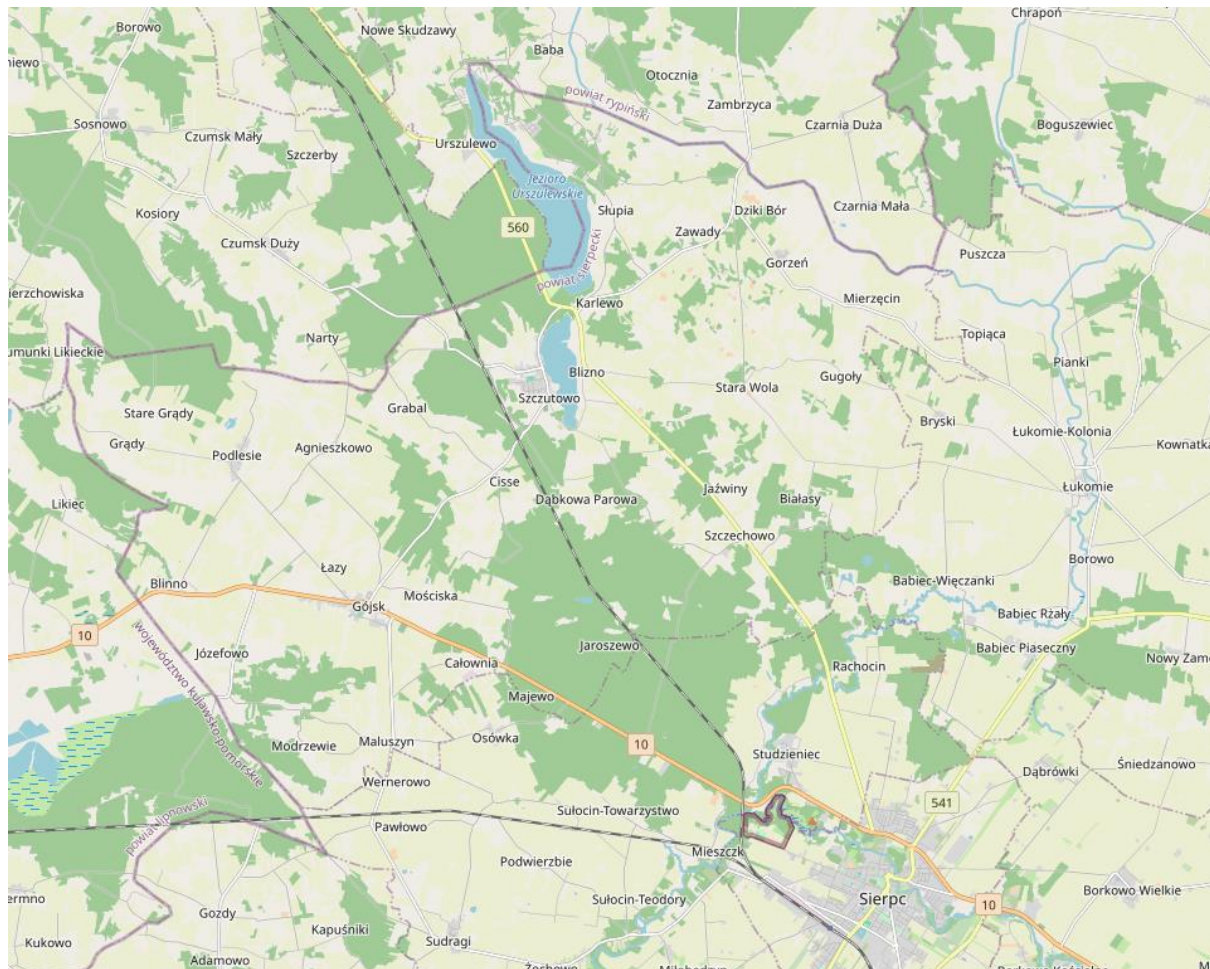
Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy.zabytek.gov.pl

Dobra kulturowe koncentrują się przede wszystkim w trzech miejscowościach ujętych w rejestrze zabytków: w Szczutowie – kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny (drewniany) wraz z drewnianą dzwonnica; w Karlewie – kościół filialny pw. św. Wawrzyńca (drewniany, XVIII w.); w Gójsku – kościół parafialny pw. Najświętszego Serca Jezusa (świątynia parafii pw. św. Mikołaja). Zasób ten uzupełniają obiekty wpisane do ewidencji, w tym cmentarze (Białasy, Józefowo, Gójsk – parafialny, przykościelny i wojenny z okresu I wojny światowej) oraz relikty parków podworskich (Blinno, Podlesie), stanowiące lokalne punkty tożsamości i ciągłości historycznej.

b) Główne korytarze i elementy sieci transportowych

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjny przebieg dróg w gminie Szczutowo.

Rysunek 23 Drogi w gminie Szczutowo

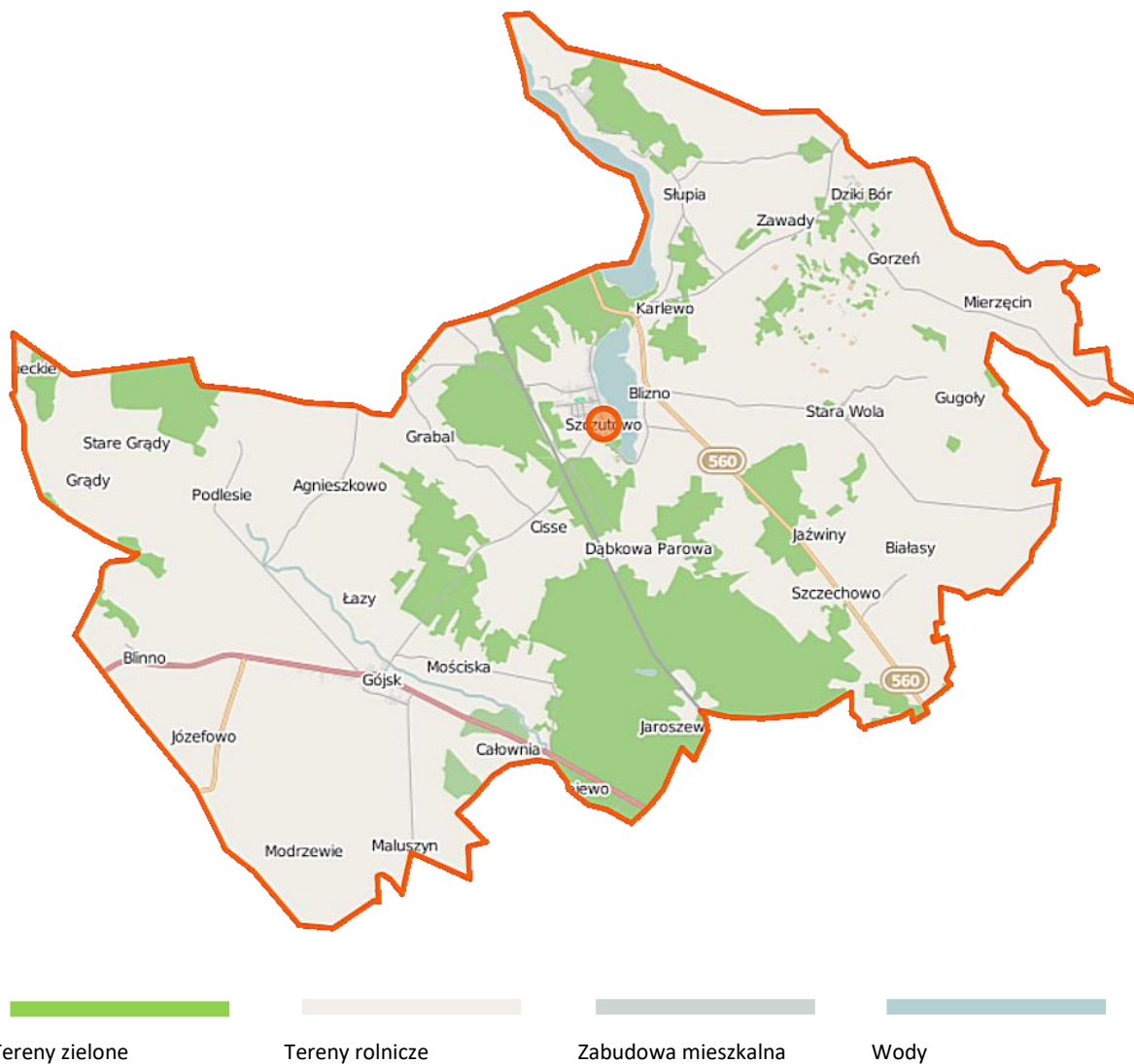
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Droga krajowa nr 10 przebiega przez południową część gminy (m.in. Blinno) i łączy lokalny układ z siecią ponadlokalną; w Blinnie krzyżuje się z drogą wojewódzką nr 539, która ma tu swój początek i prowadzi przez Ligowo do Tłuchowa. Przez gminę przebiega również droga wojewódzka nr 560, zapewniająca relację Sierpc–Rypin–Brodnica. Wszystkie drogi układu podstawowego pełnią złożone funkcje: przenoszą ruch zewnętrzny, zbierają ruch z dróg niższych kategorii i obsługują przyległe tereny. Drogi gminne pełnią funkcje lokalne i dojazdowe, spajając rozproszoną sieć osadniczą z węzłami DK10, DW560 i DW539. Natężenie ruchu na obszarach wiejskich tego typu jest zróżnicowane przestrzennie i najwyraźniej koncentruje się na odcinkach prowadzących do Sierpca oraz w węźle DK10↔DW560 (po uruchomieniu obwodnicy Sierpca 16.12.2024 r. poprawiającej rozprowadzenie potoków), a uśrednione poziomy na drogach wojewódzkich w kraju mieszczą się najczęściej w przedziale 1000–4000 poj./dobę (GPR 2020/21). Przez gminę biegnie linia kolejowa nr 33 Kutno–Brodnica z przystankiem Szczutowo; na odcinku Sierpc–Brodnica PKP PLK zwiększa przepustowość i utrzymuje obsługę bocznic szlakowych (w tym Szczutowo), co potwierdza prowadzony ruch towarowy obok ruchu pasażerskiego.

c) System powiązań przyrodniczych

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjny podział terenu gminy na tereny rolnicze, mieszkaniowe, zielone i wody.

Rysunek 24 Podział funkcjonalny terenu gminy Szczutowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie wikipedia.org

Z powyższej mapy wynika, że obszar niemal całej gminy Szczutowo zajmowany jest przez tereny rolnicze. Tereny zielone nie zajmują znacznego obszaru. Część gminy zajmują wody (rzeki i stawy) oraz zabudowa mieszkaniowa, która zlokalizowana jest we wsiach i miejscowościach gminnych.

d) Obszar Strategicznej Interwencji gminy

Gmina Szczutowo boryka się na całym swoim terenie z problemami społecznymi, gospodarczymi i przestrzennymi. Charakter gminy, jej powierzchnia i struktura mieszkaniowa determinuje traktowanie gminy jako jednego obszaru o wspólnych problemach do rozwiązania bez wyszczególniania konkretnych lokalizacji jako obszarów szczególnej interwencji. Tym samym gmina Szczutowo w całości traktowana jest jako Obszar Strategicznej Interwencji.

e) Problemy funkcjonalno-przestrzenne

Jak już zaznaczono w części analitycznej Strategii do głównych problemów gminy Szczutowo w sferze przestrzennej należy zaliczyć występujący problem tzw. „niskiej emisji”, marginalny zasięg sieci gazowej, stan dróg wymagający ich modernizacji, niedobory w sieci dróg rowerowych, zasoby mieszkaniowe wymagające rozwoju.

W odniesieniu do regionu gmina Szczutowo – jako ośrodek subregionalny – boryka się z problemem marginalnego oddziaływania na region.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie określa obecnie obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szczutowo. Gmina Szczutowo od 2024 r. jest w trakcie opracowania planu ogólnego, którego obowiązek sporządzenia wynika z Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023.1688). Ustalenia planu ogólnego gminy określa się, uwzględniając politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego, o ile gmina dysponuje strategią, której opracowanie zostało wszczęte od dnia wejścia w życie ww. ustawy. Studium pozostaje w mocy do momentu uchwalenia planu ogólnego gminy. Podstawowymi dokumentami kształtującymi politykę przestrzenną będą strategia rozwoju gminy, plan ogólny oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zatem, jeszcze w obecnym stanie prawnym, to zapisy Studium stanowią zbiór szczegółowych uwarunkowań i zasad dla wyznaczania kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jednak, mając na uwadze nowelizację przepisów wprowadzonych ww. ustawą z dnia 7 lipca 2023 r., to właśnie w strategii rozwoju należy określić szereg uwarunkowań zawartych dotychczas w studium, które następnie będą uwzględnione w planie ogólnym. Można więc rzec, że nowa strategia rozwoju niejako przejmując część treści i funkcji zawartych dotychczas w studium. Wobec powyższego określa się poniższe ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

a) Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Jednym z celów polityki przestrzennej jest zachowanie zasobów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie przestrzenią dostosowaną do lokalnego potencjału przyrodniczego, w szczególności związanego z systemem wód powierzchniowych (jeziora Szczutowskie i Urszulewskie) oraz rozległymi obszarami rolnymi i leśnymi, poprzez:

- ochronę i zachowanie obszarów najcenniejszych przyrodniczo oraz istotnych dla równowagi ekologicznej, z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności; zwiększanie lesistości i zadrzewień śródpolnych;
- przeciwdziałanie degradacji wód powierzchniowych i nadmiernej eksploatacji wód podziemnych;
- przeciwdziałanie skutkom suszy poprzez retencję krajobrazową i techniczną;
- utrzymanie jakości powietrza, ze szczególnym naciskiem na ograniczanie emisji pyłów i benzo(a)pirenu z sektora komunalno-bytowego;

- minimalizowanie oddziaływania hałasu i ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi.

Ochrona różnorodności biologicznej

Zróżnicowanie walorów przyrodniczych i elementów krajobrazu (mozaika pól, lasów, jezior i łąk) wymaga działań na całym obszarze gminy, nie tylko na terenach objętych formalną ochroną. Zaleca się:

- utrzymanie gruntów rolnych w użytkowaniu rolniczym i ograniczanie ich przeznaczania na cele nierolnicze;
- zrównoważone użytkowanie zasobów leśnych;
- zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień (funkcje ekologiczne, wodo- i glebochronne, wiatrochronne), zwłaszcza przy ciekach, jeziorach, na granicach pól i przy drogach;
- promowanie zwiększania udziału terenów zielonych m.in. poprzez programy rolno-środowiskowo-klimatyczne;
- ochronę ekosystemów łąkowych, podmokłych i o wysokiej zdolności retencyjnej przed zmianą użytkowania;
- rozwijanie zieleni urządzonej w miejscowościach oraz zieleni izolacyjnej między funkcjami mieszkaniowymi a działalnością wytwórczą i głównymi ciągami komunikacyjnymi.

Ochrona wód

W odniesieniu do ochrony zasobów wodnych zaleca się:

- uwzględnianie zakazów i ograniczeń wynikających z ustanowionych stref ochrony ujęć wód;
- wzmacnianie działań na rzecz racjonalnego gospodarowania zasobami wód podziemnych;
- stosowanie rozwiązań ograniczających przenikanie substancji niebezpiecznych do wód;
- zwiększanie możliwości retencyjnych w celu ograniczenia skutków suszy.

Ochrona powietrza

Działania inwestycyjne powinny uwzględniać wymogi ochrony powietrza i być spójne z Programem ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej (uchwała nr 103/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego) oraz planami działań krótkoterminowych. Zaleca się:

- realizację zadań wynikających z POP i uchwał sejmiku w zakresie jakości powietrza;
- kształtowanie przestrzeni zabudowanych i terenów otwartych w sposób zapewniający przewietrzanie i wymianę mas powietrza;
- preferowanie niskoemisyjnych źródeł ciepła i OZE w budynkach, redukcję emisji wtórnej pyłu;
- działania edukacyjne i osłonowe w sezonach podwyższonych stężeń.

Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

W zakresie klimatu akustycznego i PEM:

- stosowanie rozwiązań urbanistycznych i technicznych ograniczających hałas do poziomów dopuszczalnych;
- wprowadzanie zieleni izolacyjnej wzdłuż głównych dróg (DK10, DW560, DW541) i wokół terenów generujących hałas;
- uwzględnianie ustaleń programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa mazowieckiego (uchwała nr 49/24 Sejmiku).

Kształtowanie systemu przyrodniczego

Ze względu na rolniczy charakter oraz istotny udział lasów i wód powierzchniowych konieczne jest kształtowanie spójnego systemu przyrodniczego (obszary kluczowe i uzupełniające), zapewniającego

ciągłość powiązań ekologicznych w skali gminy i w powiązaniach z sąsiednimi gminami. Należy chronić korytarze ekologiczne związane z jeziorami i ciekami, wzmacniać łączność zadrzewieniami śródpolnymi i pasami zieleni. W granicach gminy występuje Obszar Chronionego Krajobrazu „Przyrzecze Skrwy Prawej” oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe „Jezioro Szczutowskie” i „Jezioro Urszulewskie”; obszary Natura 2000 nie występują. Ochronę obiektów przyrodniczych prowadzi się zgodnie z ustawą o ochronie przyrody.

Ochrona i kształtowanie krajobrazu

W celu zapobiegania chaotycznym przekształceniom i wzbogacania krajobrazu zaleca się:

- ochronę zieleni (parki, skwery, zielen przydrożna), w szczególności stanowiącej tło dla obiektów zabytkowych;
- ochronę układów zieleni cmentarnej;
- ochronę osi i ciągów widokowych przed niekorzystną zabudową;
- kształtowanie nowej zabudowy w duchu kontynuacji charakteru i skali miejscowości;
- uwzględnianie ustaleń Audytu krajobrazowego województwa mazowieckiego przyjętego uchwałą Sejmiku.

b) Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Kierunki ochrony koncentrują się na obiektach i układach ujętych w rejestrze i ewidencji zabytków oraz stanowiskach archeologicznych. Należy:

- dążyć do maksymalnej ochrony zasobów kulturowych, w szczególności obiektów prawnie chronionych;
- prowadzić inwestycje przy obiektach zabytkowych oraz na stanowiskach archeologicznych zgodnie z przepisami i zaleceniami konserwatorskimi, w uzgodnieniu z Mazowieckim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (Delegatura w Płocku);
- chronić historyczne układy ruralistyczne miejscowości i ich czytelność w przestrzeni.

c) Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Kierunki zmian należy dostosować do potencjału demograficznego i gospodarczego. Priorytetem jest:

- uzupełnianie i porządkowanie istniejących układów osadniczych, a nową zabudowę lokalizować w bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości, z wykorzystaniem istniejącej i planowanej infrastruktury;
- dopasowanie skali i proporcji zabudowy do lokalnych uwarunkowań, sukcesywne uzupełnianie infrastruktury usługowej, drogowej i technicznej;
- integracja rozwoju przestrzennego z ochroną potencjału przyrodniczego i rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- na terenach wiejskich preferowanie dogęszczania wzdłuż dróg oraz w obszarach wyznaczonych do obsługi sieciowej, z zachowaniem ładu przestrzennego;
- utrzymanie zwartych kompleksów przestrzeni rolniczej; dopuszczenie lokalizacji siedlisk, infrastruktury technicznej i inwestycji celu publicznego na terenach niezabudowanych zgodnie z przepisami;
- przy planowaniu nowych terenów inwestycyjnych kierować się dostępnością komunikacyjną (DK10, DW560, DW541) oraz dostępnością infrastruktury i niską bonitacją gleb.

d) Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

- Dopuszcza się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² w planie ogólnym, a następnie ich realizację zgodnie z przepisami odrębnymi, z uwzględnieniem

dostępności z DK10 oraz dróg wojewódzkich (DW560, DW541) i wpływu na ład przestrzenny i lokalny rynek usług.

e) Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Szczegółowe zasady będą ustalane w miejscowych planach lub decyzjach o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Do zadań własnych (z możliwością współfinansowania) należą m.in.:

- transport: modernizacje i budowy dróg gminnych, chodników, dróg dla rowerów i infrastruktury towarzyszącej;
- gminne budownictwo mieszkaniowe i infrastruktura społeczna (edukacja, zdrowie, opieka przedszkolna, miejsca integracji i rekreacji);
- infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna, w tym modernizacje SUW i oczyszczalni oraz rozbudowa sieci;
- system gospodarowania odpadami, w tym stałe funkcjonowanie PSZOK w Bliznie;
- energetyka, w tym rozproszone OZE i poprawa efektywności energetycznej budynków.

f) Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Wysokiej jakości sieć drogowa i dostęp do usług publicznych determinują atrakcyjność inwestycyjną i mieszkaniową.

Komunikacja kołowa

- Zachowuje się istniejącą siatkę dróg z możliwością rozbudowy i modernizacji, uzupełniania o ciągi piesze i rowerowe oraz wyposażania w urządzenia drogowe;
- w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się korekty przebiegu dróg lokalnych;
- pierwszoplanowe znaczenie mają powiązania zewnętrzne: DK10 oraz DW560 (kierunek Sierpc–Rypin) i DW541 (kierunek Sierpc–Żuromin).

Linia kolejowa

- Przez obszar gminy przebiega linia kolejowa nr 33 Kutno–Brodnica; dostęp do połączeń regionalnych i międzyregionalnych zapewnia stacja Sierpc, a na terenie gminy zlokalizowany jest przystanek „Szczutowo”. W planowaniu należy uwzględnić uwarunkowania eksploatacji linii oraz projekty modernizacyjne prowadzone przez zarządcę infrastruktury.

Komunikacja rowerowa

- Kontynuacja budowy bezpiecznych dróg i ścieżek rowerowych służących dojazdowi do szkół i pracy oraz tras rekreacyjnych do miejsc wypoczynku nad jeziorami;
- tworzenie powiązań rowerowych między sołectwami i w kierunku Sierpca oraz wzdłuż DK10/DW560/DW541, zgodnie z przepisami technicznymi.

Komunikacja lotnicza oraz strefa oddziaływania terenów lotniczych

- Na terenie gminy nie zlokalizowano lotniska ani lądowiska ujętego w ewidencji; w zagospodarowaniu należy uwzględnić ogólne przepisy Prawa lotniczego dotyczące przeszkód lotniczych.

Infrastruktura techniczna i społeczna

- Gospodarka wodna: priorytetem jest modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej, sukcesywna wymiana odcinków przestarzałych oraz dostosowywanie SUW do potrzeb; dla nowych obszarów inwestycyjnych przewiduje się rozbudowę sieci.
- Kanalizacja i ścieki: docelowo należy dążyć do maksymalnego skanalizowania miejscowości, modernizacji i rozbudowy oczyszczalni oraz stosowania rozwiązań indywidualnych na terenach rozproszonych.

- Gospodarka odpadami: utrzymuje się system zgodny z przepisami; rozwój selektywnej zbiórki, edukacja, optymalizacja kosztów, modernizacja zaplecza i funkcjonowanie PSZOK w Bliznie.
- Energia elektryczna: zapewnienie zasilania z istniejącej i nowej infrastruktury, planowanie węzłów zasilających adekwatnie do rozwoju zabudowy; promowanie OZE i poprawy efektywności energetycznej.
- Gaz: uwzględnianie potrzeb rozbudowy sieci tam, gdzie jest dostępna, i zachowanie stref ochronnych zgodnie z przepisami.
- Ciepło: wspieranie odchodzenia od paliw stałych na rzecz rozwiązań niskoemisyjnych i OZE, spójnie z POP.
- Łączność i cyfryzacja: zachowanie i rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej, w tym światłowodów, oraz lokalizacja nowych punktów dostępowych zgodnie z przepisami.

g) Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Wyznaczenie obszarów możliwej lokalizacji następuje w planie ogólnym oraz w mpzp;
- Dopuszcza się lokalizację instalacji OZE >500 kW: elektrowni fotowoltaicznych, wiatrowych, biogazowni oraz – tam gdzie jest to uzasadnione – innych źródeł odnawialnych, z zachowaniem przepisów szczegółowych i wymogów środowiskowych.

h) Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Na terenach zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, mieszkaniowo-usługowej oraz sportu i rekreacji nie dopuszcza się przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Na terenach obsługi produkcji rolniczej dopuszcza się jedynie przedsięwzięcia niezbędne dla rolnictwa, w tym chów i hodowlę zwierząt, oraz infrastrukturę techniczną i komunikacyjną;
- Zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na obszarach objętych formami ochrony przyrody (OChK, ZPK).
- Przedsięwzięcia związane z gospodarowaniem odpadami lokalizuje się na terenach do tego przeznaczonych, zgodnie z przepisami.

i) Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Gospodarka rolna jest podstawową funkcją gminy. Zakłada się:

- ochronę gleb o wysokich walorach produkcyjnych;
- przeciwdziałanie skutkom suszy poprzez ograniczanie utraty retencji i jej odtwarzanie, w tym rozwój małej retencji i rozwiązań ekohydrologicznych;
- wdrażanie rozwiązań takich jak zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, pasy zieleni, enklawy łąk, roślinność przywodna oraz technologie ograniczające odpływ azotanów z pól.

Kształtowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz zadrzewień i zakrzewień

Przy istotnym udziale kompleksów leśnych w krajobrazie gminy zaleca się:

- ochronę zwartych kompleksów leśnych i ich funkcji wodo- i glebochronnych;
- zwiększanie powierzchni leśnych poprzez zalesienia gruntów o niskiej przydatności rolniczej;
- planowanie zalesień z uwzględnieniem wymogów ochrony przeciwpowodziowej i suszowej;
- rozwój zadrzewień i zakrzewień jako równoważnego instrumentu ochrony środowiska;
- unikanie wprowadzania obcych geograficznie gatunków drzew i krzewów;
- na obszarach objętych ochroną przyrody – zgodność z planami ochrony lub zadaniami ochronnymi, a w razie ich braku – uzgodnienia z właściwymi służbami.

j) Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

- Na dzień sporządzenia niniejszych ustaleń nie wyznaczono obszaru zdegradowanego ani obszaru rewitalizacji w rozumieniu ustawy o rewitalizacji; dopuszcza się ich wyznaczenie zgodnie z przepisami, jeśli zajdzie taka potrzeba;
- Działania naprawcze i rekultywacyjne prowadzić na terenach wskazanych w dokumentach planistycznych i branżowych, w tym w odniesieniu do obiektów gospodarki odpadami, zgodnie z wymaganiami środowiskowymi.

4 Założenia wdrożeniowe

W punkcie opisano założenia systemu realizacji Strategii, przewidywane koszty realizacji działań wpisanych do Strategii oraz potencjalne źródła ich finansowania.

4.1 Planowane przedsięwzięcia

Poniżej przedstawiono priorytetowe przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym w przyjętej perspektywie czasowej Strategii.

Tabela 32 Lista priorytetowych przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym w ramach Strategii

Lp.	Inwestycja/projekt
1.	Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej na terenie całej gminy
2.	Modernizacja SUW w Gójsku
3.	Budowa SUW w Szczutowie
4.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Bliźnie
5.	Rozbudowa budynku Urzędu Gminy
6.	Rozbudowa Gminnego Ośrodka Kultury
7.	Utworzenie Przedszkola w Gójsku
8.	Budowa oczyszczalni przydomowych na terenie Gminy Szczutowo
9.	Budowa kontenerowej stacji Podnoszenie ciśnienia wraz ze zbiornikami retencyjnymi (Szczechowo, Wola Stara)
10.	Rozbudowa sieci wodociągowej - połączenie sieci wodociągowej 'Szczutowo' z siecią wodociagową "Gójsk"
11.	Budowa infrastruktury turystycznej m. Słupia
12.	Utworzenie Centrum Usługi Społecznych
13.	Zagospodarowanie działki nr 301/3 w Gójsku
14.	Budowa ścieżek rowerowych w Słupi, Szczechowie oraz Gójsku
15.	Budowa kanalizacji w miejscowości Słupia
16.	Budowa ścieżek edukacyjnych
17.	Utworzenie Klubu Seniora
18.	Utworzenie Spółdzielni Socjalnej
19.	Budowa wioskowych miejsc integracji (w sołectwach gdzie nie ma świetlic wiejskich)

Źródło: opracowanie własne

4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania

Ramy finansowe

Uwzględniając zakres Strategii i przyjętą perspektywę czasową na ogólne ramy finansowe Strategii składa się wiele elementów, w tym m.in.:

- wartość planowanych inwestycji,
- zmiany wartości pieniądza w czasie,
- zmiany wartości poszczególnych produktów rzutujących na wartość inwestycji,
- koszty administracyjne związane z wdrażaniem Strategii.

Źródła finansowania

Jako główne źródła finansowania Strategii wskazuje się:

- budżet Gminy Szczutowo,
- pośrednio budżet Województwa Mazowieckiego,
- pośrednio budżet Powiatu Sierpeckiego,
- środki pochodzące z budżetu krajowego (w tym krajowe fundusze celowe np. Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych, Program Inwestycji Strategicznych),
- środki prywatne,
- środki pochodzące z budżetu UE:
 - środki w ramach polityki spójności na lata 2021-2027, w tym program Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 i krajowe programy operacyjne,
 - wspólna polityka rolna UE,
 - programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
 - Europejski Instrument na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach instrumentu NextGenerationEU,
 - programy Komisji Europejskiej,
 - Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO)
- inne środki, m.in. Fundusze norweskie i EOG, WFOŚiGW, NFOŚiGW, fundusze międzynarodowych instytucji finansowych (EBI, EBOR, Bank Światowy itp.).

4.3 System realizacji Strategii oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Poniżej opisano podmioty zaangażowane w realizację Strategii, podstawy prawne regulujące funkcjonowanie Strategii, sposób wdrażania Strategii.

Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

W realizację Strategii zaangażowane będą instytucje publiczne z terenu gminy, podmioty finansujące i współfinansujące inwestycje wpisane do Strategii i te zgodne ze Strategią, organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa z terenu gminy oraz mieszkańcy.

Do instytucji publicznych z terenu gminy należy zaliczyć Gminę Szczutowo i jej jednostki organizacyjne oraz jednostki powiatowe mające swoje filie lub oddziały na terenie gminy. Do organizacji pozarządowych należy zaliczyć m.in. Ochotnicze Straże Pożarne, stowarzyszenia, fundacje.

Jako podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia w ramach Strategii należy zaliczyć m.in. Starostwo Powiatowe w Sierpcu, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie, Mazowiecką Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Centrum Projektów Europejskich, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz przedsiębiorców.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono rolę poszczególnych rodzajów podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.

Tabela 33 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ STRATEGII	ROLA
Instytucje publiczne z terenu gminy	<ul style="list-style-type: none"> – stymulowanie podejmowania działań zgodnych ze Strategią, – monitoring realizacji Strategii, – współpraca z innymi podmiotami – aktualizacja Strategii – finansowanie i współfinansowanie działań – realizacja przedsięwzięć
Organizacje pozarządowe, fundacje w tym działające na terenie gminy Szczutowo	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja działań w szczególności w obszarze kultury, promocji gminy, aktywności fizycznej
Podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> – finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć
Przedsiębiorcy	<ul style="list-style-type: none"> – finansowanie i realizacja przedsięwzięć
Mieszkańcy	<ul style="list-style-type: none"> – udział w konsultacjach

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszą rolę we wdrażaniu Strategii mają odgrywać instytucje publiczne z terenu gminy.

Regulacje prawne

Podstawowym aktem prawnym zobowiązującym samorządy gminne do prowadzenia polityki rozwoju jest Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2024 poz. 324 ze zm.). Zgodnie z tą ustawą politykę rozwoju prowadzą:

- w skali kraju - Rada Ministrów,
- w skali regionu - samorząd województwa,
- w skali lokalnej - samorząd powiatowy i gminny (art. 3).

Polityką rozwoju jest, w rozumieniu art. 2 tej ustawy, zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju oraz spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej. Zgodnie z ustawą zakres przedmiotowy tych działań obejmować powinien w szczególności zagadnienia:

- ochrony środowiska,

- ochrony zdrowia,
- promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych,
- rozwoju kultury, kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- rozwoju miast i obszarów metropolitalnych,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- rozwoju nauki i zwiększenia innowacyjności gospodarki, w tym rozwoju sektorów opartych na wykorzystaniu nowoczesnych technologii,
- rozwoju zachowań prospołecznych wspólnot lokalnych oraz budowy i umacniania struktur społeczeństwa obywatelskiego,
- rozwoju zasobów ludzkich, w tym podnoszenia poziomu wykształcenia społeczeństwa, kwalifikacji obywateli, jak również zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz łagodzeniu jego negatywnych skutków,
- stymulowania powstawania nowych miejsc pracy,
- tworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej i technicznej,
- wspierania i unowocześniania instytucji państwa,
- wspierania rozwoju przedsiębiorczości,
- wspierania wzrostu gospodarczego,
- zwiększania konkurencyjności gospodarki.

Zgodnie z art. 4 przedstawionej wyżej ustawy politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju przy pomocy programów operacyjnych.

Ustawodawca jedynie bardzo ogólnie określił przedmiot, funkcje i procedury tworzenia strategii rozwoju na szczeblach lokalnych, pozostawiając decyzje w tym zakresie samorządom powiatów i gmin, koncentrując się głównie na zadaniach Rady Ministrów i samorządów województw.

Zasady realizacji Strategii

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii określa procedury oraz zakres odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, a także sposób pomiaru i obserwacji postępów. Uzupełnieniem systemu jest wskazanie podmiotów odpowiedzialnych i współpracujących przy wdrażaniu oraz katalog możliwych źródeł finansowania. Realizacja i monitorowanie Strategii będą prowadzone przez wyznaczone do tego podmioty. Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i oceny Strategii oraz pełniącymi przypisane role są:

- Wójt Gminy:
 - odpowiada za wdrażanie Strategii,
- Rada Gminy:
 - analizuje postępy wdrażania Strategii,
 - analizuje i zatwierdza wnioski o aktualizację Strategii,
 - uwzględnia zadania przewidziane do realizacji przy uchwalaniu budżetu gminy oraz wieloletniej prognozy finansowej i planów inwestycyjnych,
- partnerzy realizacji Strategii, tj. komórki organizacyjne Urzędu Gminy Szczutowo oraz jednostki organizacyjne gminy:
 - realizują przypisane kierunki działań,
 - przekazują informacje o stopniu realizacji zadań Wójtowi oraz przygotowują dane niezbędne do monitoringu,
 - zgłaszają wnioski do zmian w Strategii.

Strategia jest dokumentem programującym rozwój na kolejne lata. Wszystkie pozostałe plany i programy strategiczne są wobec niej dokumentami wykonawczymi i powinny pozostawać z nią zgodne,

aby zapewnić spójność programowania rozwoju. Zgodność dokumentów wykonawczych powinna obejmować:

- zgodność na poziomie misji,
- zgodność na poziomie celów,
- zgodność na poziomie zaplanowanych efektów,
- zgodność na poziomie wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Celem systemu monitorowania Strategii jest weryfikacja skuteczności działań określonych w ramach celów strategicznych. Monitoring pozwoli ocenić, czy Strategia jest realizowana zgodnie z planem. Na potrzeby monitoringu (corocznie lub w innym cyklu przyjętym przez gminę) jednostki organizacyjne oraz właściwe komórki urzędu, odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań, przekazują Wójtowi informacje o napotkanych lub potencjalnych trudnościach w realizacji zaplanowanych działań.

Przegląd i aktualizacja

Przegląd Strategii może następować corocznie, w połowie okresu jej obowiązywania lub w przypadku stwierdzenia potrzeby aktualizacji. W razie zamiaru przeprowadzenia przeglądu strategicznego lub stwierdzenia przez jednostkę odpowiedzialną za monitoring konieczności wprowadzenia zmian w dokumencie, podejmowane są działania zmierzające do aktualizacji Strategii:

- Wójt Gminy na sesji Rady Gminy przedstawia wniosek o rozpoczęcie procesu przeglądu strategicznego (aktualizacji Strategii),
- na podstawie decyzji Rady Gminy Wójt określa sposób przeprowadzenia aktualizacji (w oparciu o własne zasoby lub z udziałem konsultantów zewnętrznych) oraz przygotowuje harmonogram procesu,
- w ramach procesu weryfikacji i aktualizacji mogą zostać poddane:
 - zapisy części diagnostycznej – w odniesieniu do aktualnych danych statystycznych i wyników analiz, a także misja rozwoju gminy i jej aktualność w kontekście zmian zachodzących w zasobach gminy i w jej otoczeniu (powiat, województwo, kraj),
 - cele strategiczne i operacyjne oraz ich adekwatność do zweryfikowanej misji (w szczególności do domen strategicznego rozwoju),
 - kierunki działań,
- zaktualizowany dokument Strategii podlega konsultacjom, a następnie jest przedstawiany Radzie Gminy.

Ewaluacja ex-ante

Po opracowaniu Strategii, a przed jej wdrażaniem przeprowadzona zostanie tzw. ewaluacja uprzednia (ex-ante), w zakresie następujących kryteriów:

- trafności – analizie poddane zostaną adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów,
- skuteczności – czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez zdefiniowane priorytety i działania,
- efektywności – ocena dotycząca tego, czy zdefiniowane cele są uzasadnione pod względem przewidywanych nakładów finansowych,
- spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu.

Po przeprowadzonej ewaluacji ex-ante rekomenduje się Strategię do wdrożenia.

Ewaluacja ex-post

Po zakończeniu obowiązywania Strategii przewidziano opracowanie ewaluacji ex-post – sprawozdania/raportu końcowego z wdrażania założeń dokumentu, który będzie zawierał m.in. wykaz zrealizowanych działań i analizę efektywności wydatkowania środków finansowych.

Podsumowanie

Strategia Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2025-2035 została opracowana przy udziale mieszkańców, radnych, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych z terenu gminy Szczutowo. Zainteresowani mieszkańcy i podmioty mieli możliwość przedstawienia swoich uwag do treści Strategii w ramach konsultacji społecznych i warsztatów strategicznych. Sprawia to, że Strategia w możliwie największym stopniu odpowiada na potrzeby lokalnej społeczności.

Główne założenia Strategii są oparte na wnioskach z analizy sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Szczutowo. Analizy te wykazały, że gmina Szczutowo boryka się z problemami w każdej z analizowanych sfer i niezbędne są działania w celu ich rozwiązania. W Strategii zdefiniowano następujące cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Szczutowo na lata 2025-2035 związane ze sferą społeczną, gospodarczą i przestrzenną:

- Cel strategiczny 1: Warunki odpowiednie dla rozwoju społecznego gminy Szczutowo:
 - Cel operacyjny 1.1 Tworzenie sieci powszechnego dostępu do Internetu szerokopasmowego oraz upowszechnianie e-usług,
 - Cel operacyjny 1.2 Zwiększenie dostępu do usług medycznych oraz profilaktyka zdrowia,
 - Cel operacyjny 1.3 Podniesienie jakości kształcenia,
 - Cel operacyjny 1.4 Wspieranie działań na rzecz włączenia społecznego,
 - Cel operacyjny 1.5 Wspieranie sektora organizacji pozarządowych,
 - Cel operacyjny 1.6 Rozwój oferty kulturalnej,
- Cel strategiczny 2: Podniesienie konkurencyjności gminy Szczutowo:
 - Cel operacyjny 2.1 Rozwój przedsiębiorczości,
 - Cel operacyjny 2.2 Racjonalne wykorzystanie walorów gospodarczych gminy,
 - Cel operacyjny 2.3 Budowa i modernizacja systemów infrastruktury zapobiegającej zagrożeniom,
 - Cel operacyjny 2.4 Rozwój różnych form rolnictwa,
 - Cel operacyjny 2.5 Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej oraz rozwój infrastruktury sportowej,
- Cel strategiczny 3: Poprawa jakości przestrzeni gminy Szczutowo i zrównoważony rozwój:
 - Cel operacyjny 3.1 Zintegrowane działania naprawcze w wymiarze przestrzenno-funkcjonalnym, społecznym, gospodarczym i technicznym,
 - Cel operacyjny 3.2 Rozwój funkcji społecznie użytecznych, włączenie społeczne, walka z ubóstwem,
 - Cel operacyjny 3.3 Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego
 - Cel operacyjny 3.4 Rozbudowa infrastruktury technicznej,
- Cel strategiczny 4: Poprawa stanu środowiska naturalnego gminy Szczutowo:
 - Cel operacyjny 4.1: Wspieranie i promocja efektywności energetycznej i strategii niskoemisyjnych,
 - Cel operacyjny 4.2: Wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska.

Cele Strategii wykazują zgodność z szeregiem dokumentów strategicznych o charakterze lokalnym, regionalnym i krajowym. Przyjęto, że system wdrażania Strategii będzie oparty na Radzie Gminy oraz na strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy Strzelce, pod kierownictwem Wójta. Strategia zawiera listę przedsięwzięć priorytetowych. Lista działań priorytetowych ma charakter otwarty – każde nowo zidentyfikowane przedsięwzięcie, które zdaniem Gminy powinno być traktowane priorytetowo, może zostać wpisane na listę poprzez aktualizację treści Strategii. Należy zaznaczyć, że realizacja działań w ramach Strategii jest w głównej mierze uzależniona od pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych. Ponadto bieżący monitoring realizacji celów Strategii oraz jej okresowa aktualizacja mają na celu zapewnienie kontynuacji głównych założeń w kolejnych perspektywach czasowych.

Spis tabel, rysunków, wykresów i zdjęć**Spis tabel**

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Szczutowo w latach 2019-2024.....	5
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Szczutowo w latach 2019-2024.	6
Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Szczutowo w latach 2019-2024	9
Tabela 4 Wydatki z budżetu gminy Szczutowo na oświatę i wychowanie w latach 2019-2024 (zł)	11
Tabela 5 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Szczutowo w latach 2019-2024... ..	14
Tabela 6 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Szczutowo w latach 2019-2023.....	14
Tabela 7 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Szczutowo w latach 2019-2023.....	15
Tabela 8 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Szczutowo w latach 2019-2023.....	15
Tabela 9 Czytelnicy w Bibliotece Publicznej Gminy Szczutowo w latach 2019-2024.....	16
Tabela 10 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Szczutowo w latach 2019-2024.....	18
Tabela 11 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Szczutowo w latach 2020-2023	22
Tabela 12 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Szczutowo w latach 2019-2024	23
Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Szczutowo w latach 2019-2024.....	24
Tabela 14 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Szczutowo w latach 2019-2024.....	24
Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Szczutowo w latach 2019-2024	25
Tabela 16 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Szczutowo w 2024 w porównaniu do gmin powiatu sierpeckiego, powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego.....	25
Tabela 17 Dane dotyczące bezrobocia w gminach powiatu sierpeckiego i w powiecie sierpeckim – stan na 2024 r.....	26
Tabela 18 Pomniki przyrody w gminie Szczutowo	44
Tabela 19 Podsumowanie ocen z badania ankietowego	59
Tabela 20 Przedsięwzięcia wskazane przez mieszkańców gminy w badaniu ankietowym, które są najpilniejsze w celu poprawy warunków życia i zachęcenia mieszkańców do pozostania w gminie lub powrotu do niej.....	60
Tabela 21 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Szczutowo.....	61
Tabela 22 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Szczutowo	62
Tabela 23 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Szczutowo.....	62
Tabela 24 Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Szczutowo.....	63
Tabela 25 Analiza SWOT gminy Szczutowo w sferze społecznej.....	64
Tabela 26 Analiza SWOT gminy Szczutowo w sferze gospodarczej	65
Tabela 27 Analiza SWOT gminy Szczutowo w sferze przestrzennej.....	65
Tabela 28 Analiza SWOT gminy Szczutowo w sferze klimatyczno-przestrzennej	66
Tabela 29 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów	74
Tabela 30 Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	77

Tabela 31 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny	78
Tabela 32 Lista priorytetowych przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym w ramach Strategii	104
Tabela 33 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii	106

Spis rysunków

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Gminy Szczutowo	5
Rysunek 2 Lokalizacja gminy Szczutowo na planie województwa mazowieckiego	28
Rysunek 3 Lokalizacja gminy Szczutowo na planie powiatu sierpeckiego	29
Rysunek 4 Położenie komunikacyjne gminy Szczutowo.....	30
Rysunek 5 Położenie gminy Szczutowo względem obszarów Użytków Ekologicznych i Zespołów Przyrodniczo Krajobrazowych	42
Rysunek 6 Położenie gminy Szczutowo względem specjalnych obszarów Chronionego Krajobrazu ...	43
Rysunek 7 Położenie gminy Szczutowo względem pomników przyrody	44
Rysunek 8 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 2023-2024	46
Rysunek 9 Anomalie sumy opadów w Polsce w latach 2023-2024 r.	47
Rysunek 10 Anomalie usłonecznienia w Polsce w latach 2023-2024 r.	47
Rysunek 11 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Szczutowo.....	61
Rysunek 12 Proces formułowania głównych założeń Strategii	70
Rysunek 13 Cele strategiczne Strategii.....	73
Rysunek 14 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną.....	83
Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą rolniczą.....	84
Rysunek 16 Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną.....	84
Rysunek 17 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną.....	85
Rysunek 18 Mapa łącznego zagrożenia suszą	85
Rysunek 19 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią rzeczna położone w gminie Szczutowo.....	87
Rysunek 20 Lokalizacja gminy Szczutowo na mapie województwa mazowieckiego uwzględniającej Obszary Strategicznej Interwencji.....	89
Rysunek 21 Ośrodki wzrostu w gminie Szczutowo.....	93
Rysunek 22 Rozmieszczenie dóbr kulturowych o dużej wartości kulturowej i historycznej w gminie Szczutowo.....	95
Rysunek 23 Drogi w gminie Szczutowo	96
Rysunek 24 Podział funkcjonalny terenu gminy Szczutowo.....	97

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (stan na 2024 r.)	6
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (stan na 2024 r.) (osoby na km ²).....	6
Wykres 3 Ludność gminy Szczutowo w podziale na płeć (stan na 2024 r.).....	7
Wykres 4 Liczba mieszkańców gminy Szczutowo w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 2024 r.)	7
Wykres 5 Liczba mieszkańców poszczególnych jednostek osadniczych gminy Szczutowo.	8
Wykres 6 Piramida wieku gminy Szczutowo (2024 r.).....	9

Wykres 7 Liczba dzieci w przedszkolu, uczniów w szkołach podstawowych oraz oddziałów w szkołach podstawowych i oddziałach przedszkolnych.....	11
Wykres 8 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w gminie Szczutowo, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim w latach 2021-2025.....	11
Wykres 9 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w gminie Szczutowo, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim w latach 2021-2025.....	12
Wykres 10 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z matematyki w gminie Szczutowo, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim w latach 2021-2025.....	13
Wykres 11 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Szczutowo w latach 2019-2024.....	18
Wykres 12 Wskaźnik liczby fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa mazowieckiego, powiatu sierpeckiego i gmin wchodzących w jego skład (2024 r.).....	18
Wykres 13 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Szczutowo w 2024 r. (%).....	23
Wykres 14 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Szczutowo (2024 r.)	23
Wykres 15 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla powiatu sierpeckiego i gmin wchodzących w jego skład (2024 r.)	24
Wykres 16 Dochody i wydatki ogółem gminy Szczutowo w latach 2019-2024 (zł).....	25
Wykres 17 Liczba bezrobotnych w gminie Szczutowo w latach 2019-2024	26
Wykres 18 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Szczutowo w latach 2023-2024 (w zł)	32
Wykres 19 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Szczutowo w latach 2019-2024 (Mg)	32
Wykres 20 Dane dotyczące poziomu recyklingu odpadów zebranych na terenie gminy Szczutowo w latach 2019-2024.....	33
Wykres 21 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu sierpeckiego, województwa mazowieckiego i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (2024 r.)	34
Wykres 22 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców w powiecie sierpeckim, województwie mazowieckim i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (2024 r.)	34
Wykres 23 Osoby korzystające z sieci gazowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu sierpeckiego, województwa mazowieckiego i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (2024 r.)	35
Wykres 24 Liczba mieszkań w gminie Szczutowo w latach 2019-2024.....	37
Wykres 25 Wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiecie sierpeckim, województwie mazowieckim i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (2024 r.)	37
Wykres 26 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu sierpeckiego (2024 r.)	48
Wykres 27 Liczba ankietowanych w podziale na wiek	50
Wykres 28 Liczba ankietowanych z podziałem na wykształcenie	50
Wykres 29 Liczba ankietowanych w podziale na status na rynku pracy	50
Wykres 30 Ankietowani według miejsca zamieszkania	51
Wykres 31 ogólny standard życia.....	51
Wykres 32 Dostępność usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści)	52
Wykres 33 Dostępność (domy opieki, kluby seniora)	52
Wykres 34 Poziom bezpieczeństwa publicznego	52
Wykres 35 Atrakcyjność oferty kulturalnej	52
Wykres 36 Dostępność mieszkań	53

Wykres 37 Dostępność (żłobki, przedszkola)	53
Wykres 38 Poziom edukacji.....	53
Wykres 39 Dostępność do pozaszkolnej oferty edukacyjnej	53
Wykres 40 Poziom usług pomocy społecznej.....	53
Wykres 41 Poziom rozwiązywania problemów społecznych	54
Wykres 42 Poziom zarządzania w sytuacjach kryzysowych	54
Wykres 43 Dostępność komunikacyjna gminy	54
Wykres 44 Stan infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów).....	54
Wykres 45 Dostęp i stan podstawowych mediów w gminie (wodociągi, kanalizacja).....	54
Wykres 46 Ceny nieruchomości	55
Wykres 47 Poziom dochodów mieszkańców	55
Wykres 48 Możliwość podjęcia/zmiany pracy/lokalny rynek pracy.....	55
Wykres 49 Dostęp do nowoczesnych technologii (Internet)	55
Wykres 50 Czystość, porządek, estetyka gminy	55
Wykres 51 Poziom tożsamości lokalnej mieszkańców	56
Wykres 52 Poziom Aktywności Społecznej	56
Wykres 53 Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia	56
Wykres 54 Jakość usług administracji publicznej	56
Wykres 55 Poczucie życzliwości społecznej wśród mieszkańców	56
Wykres 56 Możliwość prowadzenia działalności gospodarczej	57
Wykres 57 Warunki dla rolnictwa – prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego	57
Wykres 58 Atrakcyjność Inwestycyjna gminy (dla Inwestorów)	57
Wykres 59 Poziom oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze, edukacyjne, szlaki piesze, rowerowe, obszary chronione, zabytki).....	57
Wykres 60 Jakość terenów rekreacyjnych (parki, promenada, mała architektura).....	57
Wykres 61 Poziom bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe).....	58
Wykres 62 Stan środowiska naturalnego	58
Wykres 63 Poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	58
Wykres 64 Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znana.....	58